

BOKN KONTROLLUTVAL

MØTEINNKALLING

Dato: Tysdag 22. mai 2018
Tid: kl. 17.00
Sted: Møterom 1. etasje, Boknatun

Forfall meldes til: Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS tlf 52 75 73 50 eller
tlf 95 98 69 79 /sms/ e-post: post@kontrollutvalgene.no

Medlem som må melde forfall eller meiner seg ugild, må gje melding om dette så tidleg som råd er. Varamedlemmer vil bli innkalla særskilt. Saker merka *Ikkje offentleg - jf. off.l.*, blir berre sendt internt. Sakskart vil lagt ut på kommunen si nettside og på www.kontrollutvalgene.no

Rådmannen er invitert/innkalla til å orientere i sak 7/18 og 9/18.

Saksliste:

- 6/18 Godkjenning av protokoll frå møtet 28.02.18**
- 7/18 Personvernlova og konsekvensar for kommunen med ny GDPR-forordning**
- 8/18 Prosjektplan – forvaltningsrevisjon - « Sjukefråver i skule og barnehage»**
- 9/18 Årsrekneskapen 2017 for Bokn kommune – kontrollutvalet sin uttale**
- 10/18 Selskapskontroll – rapport - Karmsund Havn IKS**
- 11/18 Referat – og orienteringssaker 22.05.18**

Eventuelt

Aksdal, 15.05.18

Lars Øyvind Alvestad (sign.)
utvalsleiar

Toril Hallsjø (sign.)
dagleg leiar/utvalssekretær

Kopi: Ordførar (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Rådmann (invitert/kalla inn i sak 7/18 og 9/18)
Varamedlemmer (til orientering)
Presse/publikum

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	22.05.18	6/18

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTET 28.02.18

Vedlegg: Protokoll frå møtet 28.02.18

Saksorientering:

Utkast til protokoll frå kontrollutvalet sitt møte 28.02.18 følgjer vedlagt. Protokollen er gjennomlest og godkjent av leiar i etterkant av møtet og oversendt kommunen slik han ligg føre.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll frå møtet i kontrollutvalet 28.02.18 blir godkjent slik han ligg føre.

Aksdal, 15.05.18

Toril Hallsjø
Utvalssekretær

BOKN KONTROLLUTVAL

PROTOKOLL

Onsdag **28. februar 2018** blei det halde møte i Bokn kontrollutval under leiing av utvalsleiar Lars Øyvind Alvestad.

MØTESTAD:	Boknatun, møterom 1. etasje
MØTESTART/-SLUTT:	kl. 17.00 – kl. 18.10
MØTANDE MEDLEMMER:	Lars Øyvind Alvestad (Ap) og May Jorunn Vatnaland (Sp)
MØTANDE VARAMEDLEM:	Ingen
FORFALL:	Jørn Hansen (Uavhengig) varamedlem Tom-Inge Aksdal (H)
FRÅ SEKRETARIATET MØTTE:	Dagleg leiar/utvalssekretær Toril Hallsjø, Haugaland Kontrollutvalgsssekretariat IKS
FRÅ REVISJONEN MØTTE:	Ingen fra Deloitte AS (etter avtale)
ANDRE SOM MØTTE:	Ordførar Tormod Vågå (Sp) Rådmann Jan Erik Nygaard
MERKNADER TIL INNKALLING:	Saksdokumenta var ikkje til å opne i Dropbox, men var lest via e-post og kommunen si nettside.
MERKNADER TIL SAKSLISTE:	Ingen

FØLGJANDE SAKER BLEI HANDSAMA:

SAK 1/18 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTET 18.10.17

Sekretariatet si innstilling:

Protokoll frå møtet i kontrollutvalet 18.10.17 blir godkjent slik han ligg føre.

Handsaming i kontrollutvalet 28.02.18:

Utvalet hadde ingen merknader til protokollen.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 28.02.18:

Protokoll frå møtet i kontrollutvalet 18.10.17 blir godkjent slik han ligg føre.

SAK 2/18 DELTAKING I SELSKAPSKONTROLL – KARMSUND HAVN IKS

Sekretariatet si innstilling:

Bokn kontrollutval deltek i selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Karmsund Havn IKS i samarbeid med dei andre eigarkommunar og tråd med det utkast til prosjektplan som ligg føre frå KPMG AS.

Rammen er satt til 180 timer. Kostnadsfordeling mellom eigarkommunane blir etter eigardel.

Handsaming i kontrollutvalet 28.02.18:

Sekretær opplyste at dei andre kontrollutvala hadde no slutta seg til Karmøy sin invitasjon. Vatnaland hadde spørsmål om selskapet sin samansetting av representantskap og styre. Rådmannen opplyste at det er ordførarane no som er representantskapet, og styremedlemmane er valt meir ut frå profesjon og kompetanse. Han framheva ordførar og varaordførar sin kompetanse innan dette feltet. Ny hamnelov vil bli sendt ut på høyring etter at hamnelovutvalet har lagt fram sitt framlegg i mars. Utvalet slutta seg til innstillinga.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 28.02.18:

Bokn kontrollutval deltek i selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Karmsund Havn IKS i samarbeid med dei andre eigarkommunar og tråd med det utkast til prosjektplan som ligg føre frå KPMG AS.

Rammen er satt til 180 timer. Kostnadsfordeling mellom eigarkommunane blir etter eigardel.

SAK 3/18 VAL AV NYTT FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT I 2018

Sekretariatet si innstilling:

1. Bokn kontrollutval ber Deloitte AS om å leggje fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjonsprosjektet til neste møte.
2. Kontrollutvalet ber rådmannen til neste møte å svare skriftleg på spørsmåla som går fram i saksframlegg i sak 3/18 når det gjeld status i arbeidet med tilpassing til ny personvernlov. Det skriftlege svaret sendast til sekretariatet innan 10.05.18. I tillegg ber kontrollutvalet rådmannen om å kome i møtet 22.05.18 for å orientere munnleg om saka.

Handsaming i kontrollutvalet 28.02.18:

Sekretær opplyste at forvaltningsrevisor kunne kontaktast på mobil, dersom det var trong for avklaring eller hjelp. Utvalet gav uttrykk for at dei følte at førre prosjekt ikkje hadde hatt stor nytteverdi. Rådmannen var samd i at det hadde hatt liten læringseffekt, og han ønskte seg eit meir nyttig prosjekt denne gongen.

Utvalet drøfta dei prioriterte prosjekta i planen, og meinte «skulemiljø og mobbing» var eit viktig område. Rådmannen viste til at det ikkje var lenge sidan dette hadde vore sjekka, og kommunestyret var blitt orientert. Temaet blei kontinuerleg følgt opp, særleg etter ny presisering i grunnskolelova om skolen sitt ansvar for det psykososiale læremiljøet. Utvalet valte å droppe nr 2, da det omfatta svært få innbyggjarar.

Rådmannen uttrykte uro for det høge fråveret av fast personale ved skulen og barnehagen, og mykje bruk av vikarar som ikkje var førebudde og/eller faglærde siste tida. Utvalet var samd i at dette kunne vere eit godt prosjekt å sjå nærare på. Sekretær opplyste at fleire kommunar hadde hatt sjukefråver som prosjekt.

Utvalet ønskte at revisor skulle spisse det til skule og barnehage, då utvalet berre hadde lagt inn 70 timar til forvaltningsrevisjon. Det blei vist til at prosjektet står blant dei uprioriterte i planen og utvalet er delegert mynde til å rokere eller eventuelt fråvike vedteken plan. Rådmannen orienterte at kontrollutvalet sitt budsjett ville bli lagt inn ved fyrste tertialrapport for 2018, då administrasjonen ved ein feil hadde redusert framlegget under budsjett-handsaminga.

Utvalet støtta også sekretariatet sitt framlegg om å få ei tilbakemelding om rådmannen sitt arbeid knytte opp mot ny personvernlov.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 28.02.18:

- 1. Bogn kontrollutval ber Deloitte AS om å leggje fram utkast til prosjektmandat på eit forvaltningsrevisjonsprosjekt om «Sjukefråver innan skule og barnehage» til neste møte.*
- 2. Kontrollutvalet ber rådmannen til neste møte å svare skriftleg på spørsmåla som går fram i saksframlegg i sak 3/18 når det gjeld status i arbeidet med tilpassing til ny personvernlov.*

Det skriftlege svaret sendast til sekretariatet innan 10.05.18. I tillegg ber kontrollutvalet rådmannen om å kome i møtet 22.05.18 for å orientere munnleg om saka.

SAK 4/18 KONTROLLUTVALET SI ÅRSMELDING 2017

Sekretariatet si innstilling:

Bogn kontrollutval godkjenner årsmelding for 2017 (med eventuelle endringar som kjem fram i møtet).

Bogn kommunestyre tek kontrollutvalet si årsmelding 2017 til orientering.

Handsaming i kontrollutvalet 28.02.18:

Utkastet blei gjennomgått og utvalet hadde ingen merknader.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 28.02.18:

Bogn kontrollutval godkjenner årsmelding for 2017.

Samrøystes innstilling til kommunestyret 28.02.18:

Bogn kommunestyre tek kontrollutvalet si årsmelding 2017 til orientering.

SAK 5/18 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 28.02.18

1. Statusrapport pr. februar 2018
2. Komm.styrevedtak 07.11.17, sak 48 – Forvaltningsrevisjon «Plan, byggesak og eigedom»
3. Teneste 1100 Kontroll og revisjon – rekneskap 2017 og budsjett 2018

4. Årsrapport og skatterekneskap 2017 - skatteoppkrevjaren for Bokn kommune
5. Kontrollrapport 2017 vedk. skatteoppkrevjaren for Bokn kommune
6. Fylkesmannen i Rogaland – Informasjon om statleg tilsyn med kommunane i 2018
7. Rapport/evaluering frå Kontrollutvalskonferansen 07.- 08.02.18 på Gardermoen
8. Protokoll frå representantskapsmøte Haugaland Vekst IKS 15.12.17
9. Protokoll frå representantskapsmøte i HIM IKS 15.12.17
10. Invitasjon frå Forum for Kontroll og Tilsyn – fagkonferanse 29.-30.05.18 på Gardermoen

Handsaming i kontrollutvalet 28.02.18:

Sekretær gjorde greie referatsakene. Utvalet reagerte på det låge talet på arbeidsgjevarar i kommunen. Sekretær lova å sjekka det. Talet er rett med 26 arbeidsgjevarar og 428 arbeidstakarar pr. 31.12.17. På gardane er avløysarane som oftast registrert i Haugaland Avløysarlag med hovudsete i Ølen.

Rådmannen kom igjen tilbake til ei budsjettregulering for teneste 1100 Kontroll og revisjon, slik at budsjettet blir i samsvar med utvalet sitt framlegg. Han opplyste også at fylkesmannen har varsla beredskapstilsyn seinare i vår, og dei har avtalt førebuingssmøte saman med Tysvær kommune.

Utvalsleiar fortalde frå konferansen. Han syntes det hadde vore svært interessante, og nemnte spesielt digitalisering av kommune-Norge, personopplysningslova og forfattar Haakaas om boka «Kriminelle bygger Norge» som aktuelle tema.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 28.02.18:

Referatsakene 1- 10 blir tatt til orientering.

Eventuelt

Ingen saker meldt eller tatt opp.

Neste møte

Etter møteplan er dato sett til tysdag **22. mai** kl. 17.00. Årsrekneskap og revisor si revisjonsmelding vil bli lagt fram med framlegg til uttale. Revisor sitt framlegg til prosjektmandat til nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt vil også bli lagt fram.

Bokn, 28. februar 2018

Lars Øyvind Alvestad
Utvalsleiar (sign.)

Toril Hallsjø
utvalssekretær (sign.)

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	22.05.18	7/18

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

PERSONVERNLOVA – KONSEKVENSA FOR KOMMUNEN

Bakgrunn:

EU sin personvernforordning, General Data Protection Regulation (GDPR), er varsla å tre i kraft for alle medlemsstatar i EU, også for Norge i løpet av 2018. Dette vil medføre ei rekkje endringar i norsk personvernlovgjeving. Datatilsynet har laga ei punktliste som viser kva dei nye personvernreglene kan bety for verksemda. Meir informasjon finn ein på denne lenka: <https://www.datatilsynet.no/regelverk-og-skjema/nye-personvernregler/>

Saksorientering:

Sekretariatet har delteke på konferansar/samlingar om personvernlova, og har i den samanheng fanga opp ein del problemstillingar som det kan vere fornuftig at kontrollutvalet tek opp med rådmannen. Dette for å forsikre seg om at kommunen er i gang med naudsyste tilpassingar. På bakgrunn av dette blei det til møtet 28.02.18, sak 3/18 rådd til at kontrollutvalet bad om svar på nokre spørsmål. Utvalet vedtok følgjande:

Kontrollutvalet ber rådmannen til neste møte å svare skriftleg på spørsmåla som går fram i saksframlegg i sak 3/18 når det gjeld status i arbeidet med tilpassing til ny personvernlov. Det skriftlege svaret sendast til sekretariatet innan 10.05.18. I tillegg ber kontrollutvalet rådmannen om å kome i møtet 22.05.18 for å orientere munnleg om saka.

Spørsmåla var/er følgjande:

1. *Er det peika ut nokon som jobbar med ny personvernlov?*
2. *Er det laga protokoll som viser kva som er samla inn av personopplysningar?*
3. *Er det inngått databehandlaravtalar, og er desse oppdatert?*
4. *Er det oppretta personvernombod/rådgjevar?*
5. *Er personvernerklæringa oppdatert?*
6. *Er det innebygd personvern i kommunen sine datasystem?*
7. *Er det vurdert å få vennlegsinna hackere til å testa datasystema?*

Svara følgjer som vedlegg 1 og Datatilsynet si punktliste som vedlegg 2. I tillegg vil rådmannen, saman med Stein Magnar Askeland-Gjerde og Gro Sørensen, komme i møtet for å orientere munnleg om saka.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Bokn kontrollutval tar rådmannen si tilbakemelding og utgreiing om kommunen sitt arbeid knytt til personvernlova til orientering.

Aksdal, 09..05.18

Toril Hallsjø *Utvalssekretær*

Bokn kontrollutval v/Toril Hallsjø

Haugaland
Kontrollutvalgsssekretariat IKS
Mottatt dato: 08.05.18
Journalført: 18/152144
Arkivkode: 216

Vår ref.:
18/99-5/K1 - 065/JEN

Dykkar ref.:

Dato:
08.05.2018

Ny personvernlov - status for arbeidet i Bokn kommune

Vi syner til Kontrollutvalet sitt brev datert 06.03.2018 og svarer hermed som følgjande på kontrollutvalet sine spørsmål.

1. Er det peika ut nokon som jobbar med ny personvernlov?

Rådmannen har peika ut leiar i servicetorget Gro A. Sørensen og IT-sjef Stein Magnar Askeland-Gjerde til å jobba med ny personvernlov.

2. Er det laga protokoll som viser kva som er samla inn av personopplysningar?

Protokoll over innsamling av personopplysningar i system som Bokn kommune har i bruk til sin tenesteproduksjon er sannsynlegvis klare onsdag 9. mai 2018 etter endt arbeidsdag. Denne dagen er satt av til «workshop» for alle behandlingsansvarlege til kartlegging av personopplysningar ved hjelp av eit system som er tatt i bruk til formålet. Denne dagen vil vi jobba oss gjennom kvart enkelt system saman med dataansvarlege og databehandlarar for systema og få kartlegginga på plass.

3. Er det inngått databehandlaravtalar, og er desse oppdatert?

Arbeidet med å få på plass oppdaterte databehandlaravtaler pågår for fullt. Kartlegginga av systema som skjer onsdag 9. mai 2018 vil avdekka om det manglar databehandlaravtaler på nokre av systema, og aksjon vil bli tatt dersom slik mangel blir avdekka.

4. Er det oppretta personvernombod/rådgjevar?

Per i dag er det ikkje oppretta personvernombod. Det er Rådmannen sitt ansvar å få på plass denne funksjonen i kommunen og det blir arbeida med saka.

5. Er personvernerklæringa oppdatert?

Personvernerklæring for Bokn kommune er under arbeid. Denne vil bli klar innan utgangen av mai 2018 og vil bli lagt ut på kommunen sine nettsider sannsynlegvis med lenke til meir spesifikke personvernerklæringar for kvar enkelt tenestoområde i kommunen.

6. Er det innebygd personvern i kommunen sine datasystem?

Kommunen sine datasystem har til hensikt å ikkje samle inn meir informasjon enn det som til ei kvar tid er naudsynt for å kunne utføre eller tilby tenester. I kritiske system som behandlar sensitive personopplysningar har ein gjort vurderingar saman med leverandør som så langt råd er sikrar at det ikkje blir lagra eller eksponert personopplysningar med mindre dette er heilt nødvendig for identifikasjon. Kommunen brukar m.a. kodesystem for å identifisere brukarar, ikkje fødselsnummer.

I konkrete system som avleverer informasjon til utlandet, EU- området, har ein førebels valt å ikkje bruke fødsels- eller personnummer til å identifiser tilsette eller elevar, kun unike brukarnamn.

Alle kommunale IT- system har tilgangsstyring basert på tenestemessig behov. Alle tilsette har individuell brukaridentitet slik at endringar i systema blir loggført. Dette gjeld mellom anna for pasientjournalar, skuleadministrative system og sakshandsaming.

7. Er det vurdert å få vennlegsinna hackere til å testa datasystema?

Bokn kommune brukar ekstern konsulent for revisjon av nettverks- og systemtryggleik kvart halvår. Kommune har også intelligent brannmurteknologi som overvakar nettverket. I tillegg er kommunen medlem av HelseCert¹. HelseCert utfører inntrengingstesting mot kommunen sine nettverk og avleverer rapport med avvik og ev framlegg til tiltak. Utifrå ei risikovurdering gjer kommunen tiltak med ein gong dersom avvika er av medium eller høg karakter.

Utover dette har ikkje kommunen vurdert ytterlegare tiltak for systemtesting.

Med helsing

for
Jan Erik Nygaard
rådmann

Stein Magnar Askeland-Gjerde og Gro A. Sørensen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	22.05.18	8/18
Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

PROSJEKTPLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON – «SJUKEFRÅVER INNAN SKULE OG BARNEHAGE»

Vedlegg: Deloitte: Utkast til prosjektplan- «Sjukefravær i skule og barnehage»
(vedlegg med timebudsjett er ikkje off., Offl § 13/Forv.§ 13)

Saksorientering:

I møtet 28.02.18, sak 3/18 bad kontrollutvalet Deloitte As om å leggje fram utkast til prosjektmandat innanfor temaet «Sjukefråver innan skule og barnehage» til neste møte. Utkast til plan blei oversendt sekretariatet 14.05.18.

Bakgrunn

Temaet blei valt på bakgrunn av innspel frå rådmannen. Temaet er tatt inn i Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020, som vart vedteken i kommunestyret 15.11.16, sak 58/16 blant dei uprioriterte prosjekta. Kommunestyret gav i same møtet kontrollutvalet mynde til å endre planen ved behov.

Føremål og problemstillingar

Revisor foreslår i det vedlagte utkast til prosjektplan at føremålet med prosjektet er å undersøke korleis Bokn kommune arbeider med å redusere sjukefraværet innan skule og barnehage og om arbeidet blir utført i samsvar med regelverk, kommunale rutinar og inngåtte avtalar.

Med bakgrunn i føremålet er det formulert følgjande problemstillingar:

1. *Har kommunen utarbeidd tydelege mål og tilhøyrande overordna tiltak knytt til sjukefråværsarbeidet i skule og barnehage?*
2. *I kva grad når Bokn kommune dei måla som er sett knytt til sjukefråvær innanfor skule og barnehage?*
3. *Har kommunen tilstrekkeleg god oversikt over sjukefråvær og årsakar til sjukefråvær i skule og barnehage?*
4. *I kva grad sikrar kommunen at tilsette innanfor skule og barnehage som er sjukemeldte blir følgd opp i samsvar med regelverket og eigne rutinar?*

Ressursbruk

Slik prosjektet nå ligg føre er det estimert ein ressursbruk på 76 timar. Det inkluderar førebuing, utarbeiding av prosjektplan, førebuing og gjennomføring av datainnsamling, analyse og utarbeiding og kvalitetsikring av rapport.

Timetalet er litt i overkant av det som kommunestyret har sett av i budsjettet til forvaltningsrevisjon i 2018, men bør kunne akseptrast.

Revisjonskriteria knytte dei ulike krava og omgrep er omtalt i kapittel 2 i planen. Dei metodaer som vil bli nytta vil vere dokumentanalyse, intervju, gjennomgang av statistikk, verifisering og høyring. Dette er det skrevet meir om i kapittel 3.

Når det gjeld aktivitetsplan/timebudsjett har Deloitte bede om at den ikkje vert gjort offentleg. Det syner selskapet si disponering av ressurar og dei meiner dette er informasjon som dei av konkurranseomsyn vil halde hemmeleg. Sekretariatet har teke ut dette vedlegget, med heimel i Off.lov § 13/ Forv.lov § 13, og legg den berre fram i møtet.

Deloitte skriv at oppstart vil vere i juni og rapporten vil vere klar for oversending innan utgangen av oktober 2018.

Utvalet har sitt fyrste møte i haust den 5. september og det neste møte 7. november. Rapporten vil då bli lagd fram for kommunestyret 17. desember.

Kontrollvalet må før endeleg bestilling ta stilling til om dei framsatte problemstillingane dekkjer det kontrollutvalet ønskjer å oppnå med dette prosjektet eller om utvalet vil endre prosjekt som følgje av endra forhold sidan analyse og plan blei utarbeida.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

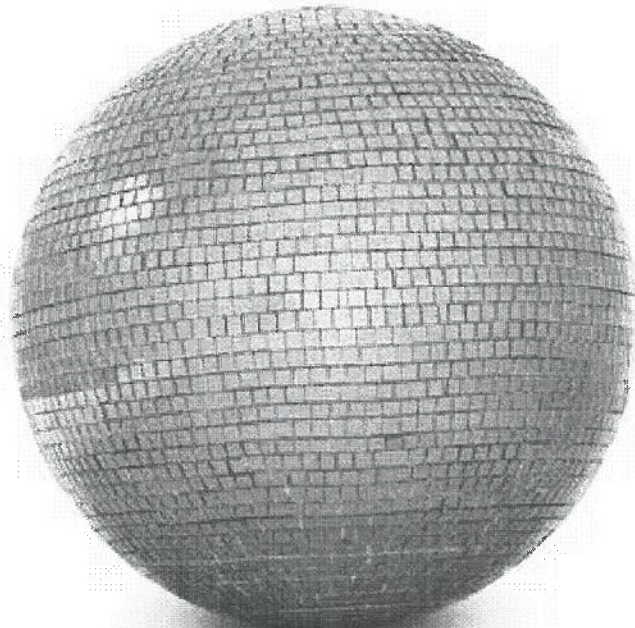
Bokn kontrollutval bestiller forvaltningsrevisjonsprosjektet «Sjukefråver innan skule og barnehage i Bokn kommune» i tråd med det utkastet til prosjektplan som ligg føre frå Deloitte AS med den/desse endring/ane:

Ramma vert sett til 76 timar.

Aksdal, 14.05.18

Toril Hallsjø

Daglig leiar/utvalssekretær

Forvaltningsrevisjon | Bokn kommune **Sjukefråvær i skule og barnehage** Prosjektplan/engagement letter

Mai 2018

Innhald

1. Føremål og problemstillingar	4
1.1 Bakgrunn	4
1.2 Føremål og problemstillingar	4
2. Revisjonskriterium	5
2.1 Innleiing	5
2.2 Krav i lov og forskrift	5
2.3 Kommunale styringsdokument og vedtak	7
3. Metode	8
3.1 Dokumentanalyse	8
3.2 Intervju	8
3.3 Gjennomgang av statistikk	8
3.4 Verifisering og høyring	8
4. Tid og ressursbruk	9
4.1 Nøkkelpersonell	9
4.2 Ressursbruk	9
4.3 Gjennomføringsplan	9

1. Føremål og problemstillingar

1.1 Bakgrunn

Deloitte har med utgangspunkt i bestilling frå kontrollutvalet 28.02.2018, i sak 3/18 utarbeidd prosjektplan for forvaltningsrevisjon av sjukefråvær innanfor skule og barnehage i Bokn kommune.

Bokn kommune er ei IA-bedrift og har dermed forplikta seg til å arbeide systematisk for å nå måla i avtalen om eit meir inkluderande arbeidsliv. Dette inkluderer å førebyggje sjukefråvær, auke fokuset på jobbnærværet og hindre utstøying frå arbeidslivet.

1.2 Føremål og problemstillingar

Føremålet med prosjektet vil vere å undersøke korleis Bokn kommune arbeider med å redusere sjukefråværet innan skule og barnehage og om arbeidet blir utført i samsvar med regelverk, kommunale rutinar og inngåtte avtalar.

Med bakgrunn i føremålet er det utarbeidd følgjande problemstillingar som vil bli undersøkt:

1. Har kommunen utarbeidd tydelege mål og tilhøyrande overordna tiltak knytt til sjukefråværsarbeidet i skule og barnehage?
2. I kva grad når Bokn kommune dei måla som er sett knytt til sjukefråvær innanfor skule og barnehage?
3. Har kommunen tilstrekkeleg god oversikt over sjukefråvær og årsakar til sjukefråvær i skule og barnehage?
4. I kva grad sikrar kommunen at tilsette innanfor skule og barnehage som er sjukemeldte blir følgt opp i samsvar med regelverket og egne rutinar?

2. Revisjonskriterium

2.1 Innleiing

Revisjonskriteria vil bli henta frå og utleidd av autoritative kjelder, rettsreglar, politiske vedtak og fastsette retningslinjer. Revisjonskriteria under er ikkje utøymmande for kva som kan vere relevant i forvaltningsrevisjonen. Andre kriterium vil kunne komme til dersom det skulle vere naudsynt for å få ei fullstendig undersøking og vurdering av problemstillingane.

2.2 Krav i lov og forskrift

2.2.1 Overordna oppfølging

Arbeidsgjevar har etter arbeidsmiljølova eit ansvar for å sikre at det er tatt omsyn til arbeidstakarane si helse, miljø og tryggleik, og for å sørge for at det blir utført systematisk helse, miljø- og tryggleiksarbeid (HMT) på alle plan i verksemda¹. Etter internkontrollforskrifta har arbeidsgjevar også eit ansvar for å sikre at verksemda sine aktiviteter blir planlagt, organisert, utført og halde ved like i samsvar med krav fastsett i eller i medhald av helse-, miljø- og tryggleikslovgivinga². Det blir spesielt stilt krav til systematisk arbeid med oppfølging av sjukefråvær. Etter regelverket skal helse- miljø- og tryggleiksarbeidet omfatte det å sørge for systematisk arbeid med forebygging og oppfølging av sykefravær³. Både arbeidsmiljølova og internkontrollforskrifta peikar på at HMT-arbeidet skal utførast i samarbeid med arbeidstakarane og arbeidstakarane sine representantar.⁴

Vidare skal arbeidsgjever ifølge arbeidsmiljølova § 5-1 og folketrygdlova § 25-2 føre statistikk over sjukefråvær og fråvær ved barn sin sjukdom. Arbeidsgjevar skal også føre statistikk over alle personskadar som oppstår under utføring av arbeid, samt sjukdom som ein antar er eit resultat av arbeidet eller forholda på arbeidsplassen. Fråvær i samband med barn sin sjukdom skal ikkje bli rekna som sjukefråværsdagar i statistikken⁵.

I Forskrift om føring av statistikk over sykefravær og fravær ved barns sykdom (FOR 1997-03-25 nr. 272), § 2 står det vidare at:

«Formålet med føring av sykefraværstatistikk er å sette søkelyset på sykefraværet på arbeidsplassen. Sykefraværstatistikken skal bidra til at arbeidsgiveren og arbeidstakeren i samarbeid kan iverksette og evaluere tiltak for å redusere sykefraværet.»

I forskrifta § 6 står det også at:

«Sykefraværstatistikken skal for øvrig brukes på arbeidsplassen.»

2.2.2 Oppfølging av sjukmeldte arbeidstakarar

Arbeidsgjevar er etter arbeidsmiljølova § 3-1 mellom anna pålagt å sørge for oppfølging av sjukefråvær.

¹ Arbeidsmiljølova (§ 3-1)

² Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (§§ 3 og 4)

³ Arbeidstilsynet: Tilrettelegging og oppfølging av sykemeldte.

<http://www.arbeidstilsynet.no/fakta.html?tid=78249>

⁴ I ein kommentar til Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter § 4 annet ledd blir det vist til at dette både er ein rett og ei plikt som arbeidstakar har.

⁵ NAV: Veiledning for føring av statistikk over sykefravær og fravær ved barns sykdom. Dato 16.01.07. Versjon frå RTV sist endra januar 2002, korrigert versjon 15.02.2007.

Etter § 4-6 i arbeidsmiljølova skal arbeidsgjevar så langt det er mogleg sette i verk naudsynte tiltak for at ein arbeidstakar som har fått redusert arbeidsevne som følge av ulykke, sjukdom, slitasje o.l. skal kunne halde på eller få eit passende arbeid. Vidare går det fram at arbeidsgjevar i samråd med arbeidstakar seinast fire veker etter at arbeidstakar har blitt heilt eller delvis borte frå arbeidet, skal ha utarbeidd ein oppfølgingsplan for tilbakeføring til arbeid. Planen skal innehalde ei vurdering av den sjukmeldte sine arbeidsoppgåver og arbeidsevner. Planen skal også innehalde aktuelle tiltak i regi av arbeidsgjevar, aktuelle tiltak med bistand frå myndighetene og plan for vidare oppfølging. Arbeidsgjevar skal sende oppfølgingsplanen til sjukemeldar så snart den er utarbeidd, og til NAV.

Vidare går det fram av fjerde ledd i § 4-6 at arbeidsgjevar skal kalle inn arbeidstakar til eit dialogmøte om innhaldet i oppfølgingsplanen. Dette skal gjerast seinast innan sju veker, med mindre dette er openbart unødvendig. Bedriftshelsetenesta skal vere representert i møtet og sjukemeldar skal delta i møtet med mindre arbeidstakar ikkje ønskjer det eller det ikkje blir opplevd som hensiktsmessig. Arbeidsgjevar skal gi informasjon til NAV om oppfølgingsplan og dialogmøtet. Av NAV sin rettleiar «Slik følger du opp sykemeldte»⁶ går det vidare fram at oppfølgingsplanen skal oppdaterast i dette møtet.

Innan ni veker skal arbeidsgjevar sende oppfølgingsplanen til NAV, saman med rapporteringsskjema med informasjon om oppfølgingsarbeidet.

Dersom sjukemeldinga vedvarer skal NAV innkalle til eit dialogmøte 2 seinast innan 26 veker. Både arbeidstakar og arbeidsgjevar er pliktig til å delta, mens sjukemeldar og anna helsepersonell skal delta viss det er hensiktsmessig. Dersom arbeidstakar, arbeidsgjevar, sjukemeldar eller NAV meiner det er behov for det, skal dialogmøte 2 framskundast, og det er mogleg å be om eit dialogmøte 3. NAV skal følge opp med sanksjoner overfor dei som ikkje følgjer opp sitt ansvar i oppfølgingsarbeidet.

Oppfølgingspliktene gjeld uavhengig av om arbeidstakar er heilt eller delvis sjukmeldt.

Det går fram av rettleiaren frå NAV at det skal utarbeidast oppfølgingsplan og gjennomførast dialogmøte, med mindre det er openbart unødvendig. Slike unntak vil vere for eksempel dersom arbeidstakar mest sannsynlig vil komme tilbake utan tilrettelegging, eller dersom det kan slåast fast at vedkommande ikkje vil vere i stand til å komme tilbake i arbeid. Arbeidstilsynet viser også til at i dei tilfella ein arbeidstakar ikkje vil medverke, vil arbeidsgjevar bli rekna som fritatt frå plikta til å utarbeide ein oppfølgingsplan.

2.2.3 Intensjonsavtale om eit meir inkluderande arbeidsliv (IA-avtalen)

Bokn kommune er ei IA-bedrift. IA-avtalen sitt overordna føremål er

«Å bedre arbeidsmiljøet, styrke jobbnærværet, forebygge og redusere sykefravær og hindre utstøting og frafall fra arbeidslivet.

Delmål 1

Reduksjon i sykefraværet med 20 pst. i forhold til nivået i andre kvartal 2001. Dette innebærer at sykefraværet på nasjonalt nivå ikke skal overstige 5,6 prosent.

Delmål 2

Hindre frafall og øke sysselsetting av personer med redusert funksjonsevne.

Delmål 3

Yrkesaktivitet etter fylte 50 år forlenges med tolv måneder. Med dette menes en økning sammenlignet med 2009 i gjennomsnittlig periode med yrkesaktivitet (for personer over 50 år).

⁶ NAV: «Slik følger du opp sykemeldte».

<https://www.nav.no/no/Bedrift/Oppfolging/Sykmeldt+arbeidstaker/Relatert+informasjon/oppfolging-av-sykemeldte-arbeidstakere?kap=394783>

Partene understreker at de ulike delmålene må ses i sammenheng for å oppnå intensjon om et mer inkluderende arbeidsliv. Den enkelte IA-virksomhet skal på grunnlag av de tre delmålene i IA-avtalen fastsette egne mål for IA-arbeidet. Virksomheten skal så langt det er hensiktsmessig sette mål på alle tre delmål.»⁷

Som IA-verksemd forpliktar Bokn kommune som arbeidsgjevar og dei tilsette i kommunen seg til å samarbeide systematisk for å oppnå meir inkluderande arbeidsplassar. Som IA-bedrift får kommunen tilgang til fleire verkemiddel, mellom anna utvida bruk av eigenmelding. Til gjengjeld innebær dette at:

«• Partene i virksomheten forplikter seg til aktiv medvirkning i IA-arbeidet.

- Som ledd i HMS-arbeidet forplikter virksomheten seg til å fastsette og følge opp konkrete aktivitets- og resultatmål i sykefraværsarbeidet. Arbeidsgiver skal sørge for et godt og inkluderende arbeidsmiljø i samarbeid og i tett dialog med tillitsvalgte, verneombud og øvrige ansatte.

(...).»⁸

Det er utarbeidd ein eigen rettleiar til samarbeidsavtalen.

2.3 Kommunale styringsdokument og vedtak

Relevante kommunale styringsdokument og vedtak kan bli nytta som revisjonskriterium. Dette kan for eksempel dreie seg om kommunale planar, mål og retningslinjer for arbeid mot sjukefråvær.

⁷ IA-avtalen 2014-2018, s. 3.

⁸ IA-avtalen 2014-2018, s. 5.

3. Metode

Deloitte utfører forvaltningsrevisjon i samsvar med gjeldende standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001) og kvalitetssikring er underlagt krava til kvalitetssikring i Deloitte Policy Manual (DPM).

3.1 Dokumentanalyse

Rettsreglar og kommunale vedtak vil bli gjennomgått og nytta som revisjonskriterium. Vidare vil informasjon om kommunen og dokumentasjon på etterleving av interne rutinar, regelverk m.m. bli samla inn og analysert. Innsamla dokumentasjon vil bli vurdert opp mot revisjonskriteria.

3.2 Intervju

For å få supplerande informasjon til skriftlege kjelder vil Deloitte intervju leiarar med ansvar for førebygging og oppfølging av sjukefråvær i kommunen. Vi tar sikte på å gjennomføre to til tre intervju.

3.3 Gjennomgang av statistikk

Revisjonen vil nytte tilgjengeleg statistikk frå kommunen for å seie noko om utvikling av sjukefråvær innan barnehage og skule i kommunen

3.4 Verifisering og høyring

Oppsummering av intervju vil bli sendt til dei som har blitt intervjuet for verifisering. Det er informasjon frå dei verifiserte intervjureferata som vil bli brukt i rapporten. Faktadelen i rapporten vil bli sendt til kommunen for verifisering. Deretter vil heile rapporten, inkludert vurderingsdel og forslag til tiltak, bli sendt til rådmannen for uttale. Rådmannen si høyringsuttale vil bli lagt ved den endelege rapporten som blir sendt til kontrollutvalet.

4. Tid og ressursbruk

4.1 Nøkkelpersonell

Stein Ove Songstad er ansvarleg partner på oppdraget. Oppdragsteamet vil bestå av prosjektleiar Kari Gåsemyr (manager) og prosjektmedarbeidar Ingrid Kalsnes (seniorkonsulent). Deloitte har sett saman eit team som sikrar at prosjektet blir gjennomført i samsvar med gjeldande retningslinjer, samt med naudsynt kompetanse og erfaring innanfor kommunal revisjon.

4.2 Ressursbruk

Med utgangspunkt i prosjektet sin karakter og planen som er lagt for korleis prosjektet skal gjennomførast vil det ta totalt 76 timar å gjennomføre prosjektet. Dette inkluderer førebuing av prosjektet, utarbeiding av problemstillingar og prosjektplan, førebuing og gjennomføring av datainnsamling, analyse av data og utarbeiding og kvalitetssikring av rapport. Timetallet omfattar også presentasjon av ferdig rapport for kontrollutvalet.

Timeestimatet inkluderer ikkje førebuing og gjennomføring av presentasjon i kommunestyret. Ein eventuell presentasjon av rapporten i kommunestyret vil bli fakturert etter medgått tid, inntil 6 timar i tillegg til det totale timetallet som er presentert over.

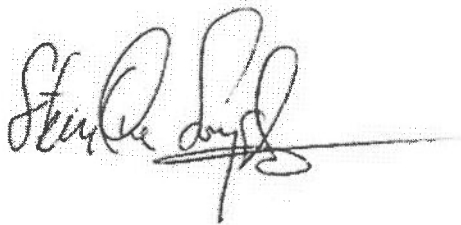
Se vedlegg for oversikt over timefordeling.

4.3 Gjennomføringsplan

Prosjektet vil kunne startast opp i juni 2018 og rapporten vil vere klar for oversending til kontrollutvalet ved sekretariatet innan utgangen av oktober 2018. For å kunne gjennomføre prosjektet innan denne fristen og med stipulert timebruk er det naudsynt at kommunen sender over etterspurt dokumentasjon innan dei fristar som blir sett, og at utvalde personar stiller til og verifiserer intervju.

Fakturering av kostnadene ved prosjektet vil skje i samsvar med avtale mellom Bokn kommune og Deloitte.

Bergen, 14. mai 2018

Stein Ove Songstad
Oppdragsansvarleg partner

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	22.05.18	9/18
Formannskapet	05.06.18	
Kommunestyret	19.06.18	

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	212	

ÅRSREKNESKAPEN 2017 – KONTROLLUTVALET SIN UTTALE

Vedlegg:

1. Framlegg til uttale frå kontrollutvalet
2. Rekneskapen 2017
3. Årsmelding 2017
4. Melding frå revisor, uttale til årsrekneskapen 2017 (ETTERSENDES)
5. Revisjonsrapport for årsrekneskapen 2017/rapport nr 6 (ETTERSENDES)

Saksorientering:

Innleiing

Vedlagt følger Bokn kommune sin årsrekneskap for 2017 med noter og årsmelding for 2017 (separate hefter). Rekneskapen blei sendt over 11.05.18 og nye tal den 16.05.18.

Deloitte si revisjonsmelding og revisjonsrapport nr 6 for årsrekneskapen vil bli ettersendt eller lagt fram i møtet. Dei vil då vere vedlegg 4 og 5 i saka. Oppdragsansvarleg revisor vil vere til stades når utvalet handsamar årsrekneskapen.

Bakgrunn

Det går fram av forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 7 at kontrollutvalet skal gje uttale om årsrekneskapen:

Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgi uttalelse om årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret eller fylkestinget. Uttalelsen avgis til kommunestyret eller fylkestinget. Kopi av uttalelsen skal være formannskapet / kommunerådet eller fylkesutvalget/fylkesrådet i hende tidnok til at det kan tas hensyn til den før dette organet avgir innstilling om årsregnskapet til kommunestyret/fylkestinget.

Det er ikkje eit krav om at kontrollutvalet handsamar årsmeldinga, men denne skal følgje med som sakstfang til saka, og det skal merkast om det er vesentlege avvik mellom årsmeldinga og rekneskapen.

Kommunestyret skal vedta både årsrekneskap og årsmelding i same møte. Årsrekneskapen skal vedtakast etter innstilling frå formannskapet. Om årsrekneskap og årsberetning (for kommunar og fylkeskommunar) står det følgjande i forskrift om årsrekneskap og årsberetning § 10:

Årsregnskapet og årsberetningen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget sjølv senest seks måneder etter regnskapsårets slutt.

Årsregnskapet skal være avlagt av fagsjef for regnskap innen 15. februar i året etter regnskapsåret.

Administrasjonssjefen eller kommune-/fylkesrådet utarbeider årsberetningen, og fremmer denne for det organ kommunestyret eller fylkestinget bestemmer. Årsberetningen skal avgis uten ugrunnet opphold, og senest innen 31. mars. Hvis årsberetningen ikke fremmes for kontrollutvalget, skal den oversendes til kontrollutvalget før kontrollutvalget avgir uttalelse til årsregnskapet. Årsberetningen skal foreligge til behandling i kommunestyret eller fylkestinget samtidig med at årsregnskapet skal behandles.

Der det er vesentlige avvik mellom utgifter i årsregnskapet og bevilgning til formålet i regulert budsjett, skal det redegjøres for avviket. Tilsvarende gjelder ved avvik mellom inntekter i årsregnskapet og regulert budsjett.

Administrasjonssjefen eller kommune-/fylkesrådet skal vurdere tiltak for å bedre den økonomiske oppfølgingen gjennom året dersom det oppstår vesentlige avvik fra regulert budsjett.

Etter forskriften § 8 skal også kontrollutvalet sjå etter at revisjonen sine merknader (i revisjonsmelding og/eller i revisjonsrapport) blir fulgt opp.

Grunnlag for kontrollutvalet sin uttale:

Grunnlaget for handsaminga i kontrollutvalet er Bokn kommune sitt avlagde årsrekneskap for 2017 med notar, revisjonsmeldinga og rådmannen si årsmelding.

Årsrekneskapen

Rekneskapen syner eit **brutto driftsresultat** (tilhøvet mellom driftsutgifter inkl. avskrivningar og driftsinntekter inkl. skatteinntekter og rammeoverføringar) på 5,4 mill. kr.

Avviket mellom brutto driftsresultat og revidert budsjett skuldast at driftsinntektene auka 5 mill kr og driftsutgiftane auka 7 mill., frå 97,5 mill. kr i opphavsleg budsjett til 102,6 mill kr i rekneskap.

Netto driftsresultat er det same som brutto driftsresultat justert for finansinntekter og finanskostnader. **Netto driftsresultat** for 2017 blei på 5,1 mill.kr. Det utgjer **5 %**.

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene blir nytta som eit mål på økonomisk handlingsfridom. Teknisk beregningsutval (TBU) anbefaler at denne storleiken over tid bør liggje på minst **1,75 %**. Kommunen sitt snittdriftsresultat for 2017 er dermed godt og godt øve TBU sitt tilrådde nivå.

Rekneskapstall for kommunane generelt viser også ein forbetring av driftsresultata frå året før. Betringa i driftsresultatet skyldast fyrst og fremst den gode skatteveksten i kommunesektoren. Netto driftsresultata varierte frå 30 % til minus 4 %. For Haugalandskommunane blei snittet 5 %, då med variasjon frå øve 8 % (Suldal og Tysvær) til 1,1 % (Sauda).

Årets resultat på 5 % for Bokn kommune er litt under resultatet i fjor (5,2 %), og altså likt snittet til kommunane på Haugalandet.

Rådmannen kommenterer situasjonen i sin årsmelding 2016 om drift og økonomi slik:

Kommuneøkonomien er eit viktig reiskap for å nå dei mål ein setter seg for utvikling av kommunen.

Bokn kommune har i mange år, som fylgje av eigedomsskatt frå gassbasert industri, hatt ein økonomi som har gjort det mogleg å halde eit tilfredsstillande driftsnivå, nedbetale gjeld og samtidig sette av pengar til fond. Rekneskapen for 2017 viser at nytt inntektssystem som blei innført frå 2017 gradvis reduserer rammetilskottet.

Dei siste åra har Bokn hatt ei dårlegare inntektsutvikling enn mange andre kommunar. Dette er i all hovudsak relatert til demografisk endringar og folketalsutviklinga. Låg folketalsutvikling betyr òg lågare inntekter frå gassbasert industri sidan denne inntekta blir fordelt mellom Tysvær og Bokn etter folketal. Den nye inntektssystemet forsterkar denne utviklinga.

Rekneskapen for 2017 viser eit samla mindreforbruk på kr. 5.665.524,-. Det vises elles til kommentarane under det enkelte rammeområde.

Sum avsetjinger syner 5,4 mill. kr, mens bruk av avsetjingar er på 5,9 mill kr. Sum utgifter i investeringsrekneskapen er på 24,3 mill. kr. Justert for finanstransaksjonar og inntekter var finansieringsbehovet på 34,4 mill. kr. Investeringsrekneskapen er gjort opp i balanse.

Totalt sett er rekneskapen gjort opp med **eit rekneskapsmessig mindreforbruk (eit overskot) på kr 5,6 mill.**

Notar

For at rekneskapen skal gje brukarane så god informasjon som mogleg er det viktig at tala i rekneskapen blir supplerte med notar som gjev tydeleg henvisning til kva element i årsrekneskapen dei knyter seg til. Vidare er det i KRS (kommunal rekneskapsstandard) nr 6 lista opp ei rekkje notar som bør vera med i rekneskapen.

Årsmelding

Etter lova skal det leggjast fram ei årsmelding som skal gi opplysningar om tilhøve som ikkje går fram av rekneskapen og som er viktige i vurderinga av kommunen si økonomiske stode og resultatet av verksemda.

Årsmeldinga skal i følgje årsrekneskap- og årsberetningsforskrifta vere klar innan 31. mars.

Det er krav om at rådmannen skriv noko om kva som er gjort eller om dei planar som er laga innanfor arbeidet med **eigenkontroll** og arbeidet med å heve **etisk standard** i kommunen. Det skal også vere med noko om faktiske tilstand når det gjeld **likestilling** i kommunen.

Årsmeldinga gjer utfyllande opplysningar til det talmateriale som går fram av rekneskapen. Forklaringar på avvik er gjort nærare greie for i meldinga. Kommunen har i år, som tidligare år, laga ei god og informativ årsmelding.

Generelt om innhaldet i ei revisormelding

Atterhald vert brukt når revisor ønskjer å gjera kommunestyret merksam på forhold som påverkar revisor sin konklusjon på den totale rekneskapen. Presisering vert brukt når revisor

ønsker å gjera kommunestyret merksam på forhold som ikkje påverkar revisor sin konklusjon om rekneskapen totalt.

Revisor si revisjonsmelding

Pr i dag ligg det ikkje føre revisjonsmelding, fordi administrasjonen ikkje har klart å halde seg til fastsette fristar prga sjukdom tidligare i vinter og dataproblem i det siste. Sekretariatet håpar på at det vil bli lagt fram såkalla »rein» melding, dvs utan atterhald eller presiseringar. Revisor vil då konkludere med at *”Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bokn kommune per 31. desember 2017, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge”.*

Kva revisor vil eventuelt skrive i revisjonsrapport er forsatt uklart, men en rapport vil truleg bli lagt fram i møtet 22.05.18.

Rapporten, saman med meldinga, dannar grunnlaget for den oppfølging utvalet eventuelt må gjere etter forskrift § 8. Kontrollutvalet må vurdere om dei vil ha tilbakemelding frå administrasjonen på i rapporten. Sekretariatet vil gjere framlegg om at det blir gjort, men utvalet kan trekke dette punktet i møtet.

Kontrollutvalet sin uttale

Vedlagt saka følgjer sekretariatet sitt framlegg til uttale til årsrekneskapen (vedlegg 1). Det vil i møtet bli lagt fram ulike sett med ulike datoer til underskriving. Sekretariatet vil i år gjøre framlegg om at det vert tatt inn følgjande tillegg i utalen for å understreke alvoret for kommunen framover:

«Den økonomiske situasjonen for kommunen må likevel vurderast nøye framover da kommunen sin økonomi er sårbar når gjeld rammetilskot og innbyggjartal».

Kontrollutvalet må vurdere om det er forhold i rekneskapen dei vil kommentere i sin uttale til kommunestyret, basert på dokumenta i saka og orientering gjeve i møtet.

SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK:

Kontrollutvalet i Bokn vedtek uttale til kommunerekneskapen for 2017 slik den ligg føre / med desse endringane:

Kontrollutvalet ber rådmannen gje ei skriftleg tilbakemelding til utvalet innan 1. september på korleis merknadane i revisjonsrapporten er følgt opp.

Aksdal, 16.05.18

Toril Hallsjø

Dagleg leiar/utvalssekretær

Til
Bokn kommunestyre

Kontrollutvalet sin uttale til årsrekneskapen for 2017

Innleiing

Kontrollutvalet har i møte 22.05.18, sak 9/18 handsama Bokn kommune sitt årsrekneskap for 2017.

Rekneskapen består av driftsrekneskap, investeringsrekneskap, balanserekneskap, økonomiske oversyn, noteopplysningar og pliktige budsjettopplysningar.

Grunnlaget for uttalen

Grunnlaget for handsaminga har vore den avlagde årsrekneskapen med notar, revisjonsmeldinga, dagsett .05.18, revisor si revisjonsrapport nr 6, 05.18 og rådmannen si årsmelding for 2017.

I tillegg har oppdragsansvarleg revisor og økonomisjef supplert kontrollutvalet med munnleg informasjon om aktuelle problemstillingar under handsaming av årsrekneskapen i kontrollutvalet.

Kontrollutvalet sin uttale:

Bokn kommune sitt årsrekneskap for 2017 er gjort opp med eit rekneskapsmessig mindreforbruk/overskot på kr 5.665.524.

Kontrollutvalet har merka seg at årsrekneskapen viser eit positivt netto driftsresultat med 5,6 mill. kr, som utgjer 5 % av driftsinntektene. Det er godt over teknisk berekningsutval sin tilrådte resultatmargin på 1,75%.

Den økonomiske situasjonen for kommunen må likevel vurderast nøye framover da kommunen sin økonomi er sårbar når gjeld rammetilskot og innbyggjartal.

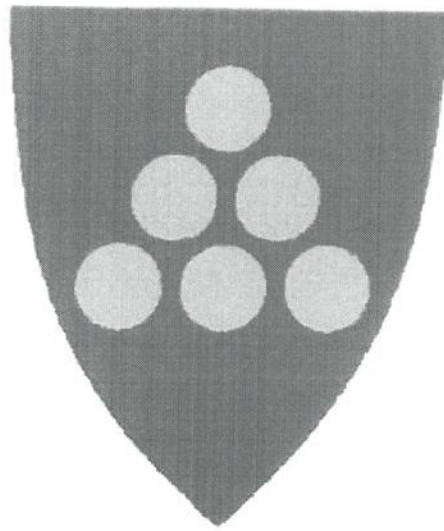
Under tilvising til utvalet sin eigen gjennomgang av dokumenta og revisjonsmeldinga for 2017 meiner kontrollutvalet at årsrekneskapen for 2017 totalt sett gjer eit forsvarleg uttrykk for resultatet av kommunen si verksemd for 2017 og for kommunen si økonomiske stode pr. 31.12.17.

Ut over ovannemnde har ikkje kontrollutvalet merknader til Bokn kommune sitt årsrekneskap for 2017.

Bokn, 22. mai 2018

Lars Øyvind Alvestad
Leiar

Kopi: Formannskapet

REKNESKAP 2017

MED NOTER

FOR

BOKN KOMMUNE

Innhold

Økonomisk oversikt - drift.....	3
Økonomisk oversikt – investering.....	4
Anskaffelse og anvendelse av midler.....	5
Oversikt – balanse.....	6
Oversikt endring i arbeidskapital.....	7
Rekneskapsskjema 1A drift.....	8
Rekneskapsskjema 2A investering.....	9
Rekneskapsskjema 1B.....	10
Rekneskapsskjema 2B	11
Noter til rekneskapet 2016.....	12

Økonomisk oversikt - drift

1 Bokn kommune - 2018

16.05.2018

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	3.364.412,90	2.976.000,00	2.976.000,00	3.251.952,50
Andre salgs- og leieinntekter	5.830.366,93	9.654.800,00	9.654.800,00	6.145.949,78
Overføringer med krav til motytelse	14.354.622,00	6.638.100,00	6.297.100,00	13.053.112,69
Rammetilskudd	45.978.365,36	44.588.000,00	44.588.000,00	45.346.479,00
Andre statlige overføringer	461.957,19	360.000,00	360.000,00	373.376,00
Andre overføringer	0,00	0,00	0,00	0,00
Skatt på inntekt og formue	20.969.194,01	21.660.000,00	21.660.000,00	20.264.770,00
Eiendomsskatt	11.717.315,00	12.000.000,00	12.000.000,00	12.111.153,51
Andre direkte og indirekte skatter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum driftsinntekter	102.676.233,39	97.876.900,00	97.535.900,00	100.546.793,48
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	51.885.942,01	48.247.120,00	47.906.120,00	50.311.530,64
Sosiale utgifter	14.596.712,26	14.116.700,00	14.116.700,00	13.968.323,03
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	13.844.048,76	15.253.900,00	14.135.900,00	14.116.528,12
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	7.784.279,90	6.906.800,00	6.906.800,00	9.006.797,37
Overføringer	5.447.768,88	4.356.500,00	4.619.400,00	5.226.960,95
Avskrivninger	3.681.954,25	2.600.000,00	2.600.000,00	3.086.913,00
Fordelte utgifter	0,00	324.000,00	324.000,00	0,00
Sum driftsutgifter	97.240.706,06	91.805.020,00	90.608.920,00	95.717.053,11
Brutto driftsresultat	5.435.527,33	6.071.880,00	6.926.980,00	4.829.740,37
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	2.040.015,75	2.080.000,00	2.080.000,00	1.929.890,85
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	0,00	10.500,00	10.500,00	0,00
Sum eksterne finansinntekter	2.040.015,75	2.090.500,00	2.090.500,00	1.929.890,85
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	2.069.553,63	5.992.000,00	5.992.000,00	1.716.980,43
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	3.950.475,00	2.750.000,00	2.750.000,00	2.834.848,00
Utlån	0,00	10.500,00	10.500,00	0,00
Sum eksterne finansutgifter	6.020.028,63	8.752.500,00	8.752.500,00	4.551.828,43
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-3.980.012,88	-6.662.000,00	-6.662.000,00	-2.621.937,58
Motpost avskrivninger	3.681.954,25	2.600.000,00	2.600.000,00	3.086.913,00
Netto driftsresultat	5.137.468,70	2.009.880,00	2.864.980,00	5.294.715,79
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	5.235.502,76	0,00	0,00	152.445,19
Bruk av disposisjonsfond	562.986,90	818.100,00	0,00	394.621,40
Bruk av bundne fond	115.069,30	75.000,00	0,00	237.254,00
Sum bruk av avsetninger	5.913.558,96	893.100,00	0,00	784.320,59
Overført til investeringsregnskapet	0,00	38.000,00	0,00	155.000,00
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til disposisjonsfond	5.285.502,76	2.864.980,00	2.864.980,00	320.706,19
Avsatt til bundne fond	100.000,00	0,00	0,00	367.827,43
Sum avsetninger	5.385.502,76	2.902.980,00	2.864.980,00	843.533,62
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	5.665.524,90	0,00	0,00	5.235.502,76

Økonomisk oversikt - investering

1 Bokn kommune - 2018

16.05.2018

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	1.053.192,00	900.000,00	900.000,00	3.553.604,00
Andre salgsinntekter	0,00	0,00	0,00	0,00
Overføringer med krav til motytelse	2.007.182,90	0,00	0,00	1.141.066,00
Kompensasjon for merverdiavgift	3.360.433,02	0,00	0,00	6.914.768,16
Statlige overføringer	0,00	10.625.000,00	10.625.000,00	5.000.000,00
Andre overføringer	0,00	0,00	0,00	2.500.000,00
Renteinntekter og utbytte	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum inntekter	6.420.807,92	11.525.000,00	11.525.000,00	19.109.438,16
Utgifter				
Lønnsutgifter	510.922,77	0,00	0,00	441.267,13
Sosiale utgifter	244.572,19	0,00	0,00	127.417,16
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	18.819.268,96	47.150.000,00	46.300.000,00	35.487.460,18
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	1.411.346,29	600.000,00	0,00	567.815,00
Overføringer	3.360.433,02	0,00	0,00	6.914.768,16
Renteutgifter og omkostninger	0,00	0,00	0,00	0,00
Fordelte utgifter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum utgifter	24.346.543,23	47.750.000,00	46.300.000,00	43.538.727,63
Finansstransaksjoner				
Avdrag på lån	827.819,00	550.000,00	550.000,00	1.768.084,50
Utlån	842.750,00	0,00	0,00	0,00
Kjøp av aksjer og andeler	372.649,00	38.000,00	0,00	1.215.700,00
Dekning av tidligere års udekket	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til ubundne investeringsfond	14.455.334,78	0,00	0,00	1.057.452,80
Avsatt til bundne investeringsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum finansieringstransaksjoner	16.498.552,78	588.000,00	550.000,00	4.041.237,30
Finansieringsbehov	34.424.288,09	36.813.000,00	35.325.000,00	28.470.526,77
Dekket slik:				
Bruk av lån	20.644.935,78	35.375.000,00	34.775.000,00	11.675.519,00
Salg av aksjer og andeler	5.625,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	682.236,27	550.000,00	550.000,00	1.633.818,36
Overført fra driftsregnskapet	0,00	38.000,00	0,00	155.000,00
Bruk av tidligere års udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av disposisjonsfond	0,00	0,00	0,00	1.000.000,00
Bruk av bundne driftsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av ubundne investeringsfond	13.091.491,04	850.000,00	0,00	14.006.189,41
Bruk av bundne investeringsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum finansiering	34.424.288,09	36.813.000,00	35.325.000,00	28.470.526,77
Udekket/udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00

1 Bokn kommune - 2018

16.05.2018

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Anskaffelse og anvendelse av midler				
Anskaffelse av midler				
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	102.676.233,39	97.876.900,00	97.535.900,00	100.546.793,48
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	6.420.807,92	11.525.000,00	11.525.000,00	19.109.438,16
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	23.372.812,80	38.015.500,00	37.415.500,00	15.239.228,21
Sum anskaffelse av midler	132.469.854,11	147.417.400,00	146.476.400,00	134.895.459,85
Anvendelse av midler				
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	93.558.751,81	88.751.020,00	86.484.920,00	92.630.140,11
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	24.346.543,23	47.750.000,00	46.300.000,00	43.538.727,63
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	8.063.246,63	9.340.500,00	9.302.500,00	7.535.612,93
Sum anvendelse av midler	125.968.541,67	145.841.520,00	142.087.420,00	143.704.480,67
Anskaffelse - anvendelse av midler	6.501.312,44	1.575.880,00	4.388.980,00	-8.809.020,82
Endring i ubrukte lånemidler	10.605.064,22	0,00	0,00	-8.675.519,00
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	0,00	0,00	0,00	0,00
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	0,00	0,00	0,00	0,00
Endring i arbeidskapital	17.106.376,66	1.575.880,00	4.388.980,00	-17.484.539,82
Avsetninger og bruk av avsetninger				
Avsetninger	25.506.362,44	2.864.980,00	2.864.980,00	6.981.489,18
Bruk av avsetninger	19.005.050,00	1.743.100,00	0,00	15.790.510,00
Til avsetning senere år	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto avsetninger	6.501.312,44	1.121.880,00	2.864.980,00	-8.809.020,82
Int. overføringer og fordelinger				
Interne inntekter mv	3.681.954,25	2.638.000,00	2.600.000,00	3.241.913,00
Interne utgifter mv	3.681.954,25	2.962.000,00	2.924.000,00	3.241.913,00
Netto interne overføringer	0,00	-324.000,00	-324.000,00	0,00

Oversikt - balanse

1 Bokn kommune - 2018

16.05.2018

	Regnskap 2017	Regnskap 2016
EIENDELER		
Anleggsmidler	281.199.127,04	250.915.636,56
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	146.010.140,17	125.804.874,42
Utstyr, maskiner og transportmidler	3.185.280,34	2.725.957,34
Utlån	14.198.163,53	14.037.649,80
Konserninterne langsiktige fordringer	0,00	0,00
Aksjer og andeler	6.056.188,00	5.689.164,00
Pensjonsmidler	111.749.355,00	102.657.991,00
Omløpsmidler	62.726.108,33	38.146.411,01
Herav:		
Kortsiktige fordringer	10.206.704,07	8.074.361,03
Konserninterne kortsiktige fordringer	0,00	0,00
Premieavvik	5.264.997,59	5.406.126,20
Aksjer og andeler	0,00	0,00
Sertifikater	0,00	0,00
Obligasjoner	0,00	0,00
Derivater	0,00	0,00
Kasse, postgiro, bankinnskudd	47.254.406,67	24.665.923,78
SUM EIENDELER	343.925.235,37	289.062.047,57
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	83.469.415,34	68.432.391,20
Herav:		
Disposisjonsfond	13.660.448,37	8.937.932,51
Bundne driftsfond	1.631.554,44	1.646.623,74
Ubundne investeringsfond	-3.370.341,87	-4.734.185,61
Bundne investeringsfond	0,00	0,00
Regnskapsmessig mindreforbruk	5.665.524,90	5.235.502,76
Regnskapsmessig merforbruk	0,00	0,00
Udisponert i inv.regnskap	0,00	0,00
Udekket i inv.regnskap	0,00	0,00
Kapitalkonto	66.675.693,07	58.139.981,37
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	-793.463,57	-793.463,57
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (inves)	0,00	0,00
Langsiktig gjeld	232.553.359,00	200.200.516,00
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	137.018.679,00	130.049.705,00
Ihendehaverobligasjonslån	0,00	0,00
Sertifikatlån	0,00	0,00
Andre lån	95.534.680,00	70.150.811,00
Konsernintern langsiktig gjeld	0,00	0,00
Kortsiktig gjeld	27.902.461,03	20.429.140,37
Herav:		
Kassekredittlån	0,00	0,00
Annen kortsiktig gjeld	27.902.461,03	20.429.140,37
Derivater	0,00	0,00
Konsernintern kortsiktig gjeld	0,00	0,00
Premieavvik	0,00	0,00
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	343.925.235,37	289.062.047,57
MEMORIAKONTI		
Memoriakonto	18.028.123,27	7.423.059,05
Herav:		
Ubrukte lånemidler	17.781.065,27	7.176.001,05
Ubrukte konserninterne lånemidler	0,00	0,00
Andre memoriakonti	247.058,00	247.058,00
Motkonto til memoriakontiene	-18.028.123,27	-7.423.059,05

Oversikt endring arbeidskapital

1 Bokn kommune - 2018

16.05.2018

	Regnskap 2017	Regnskap 2016
OMLØPSMIDLER		
Endring betalingsmidler	22.588.482,89	-11.234.994,97
Endring ihendehaverobl og sertifikater	0,00	0,00
Endring kortsiktige fordringer	2.132.343,04	-1.532.175,70
Endring premieavvik	-141.128,61	-298.498,32
Endring aksjer og andeler	0,00	0,00
ENDRING OMLØPSMIDLER (A)	24.579.697,32	-13.065.668,99
KORTSIKTIG GJELD		
Endring kortsiktig gjeld (B)	-7.473.320,66	-4.418.870,83
ENDRING ARBEIDSKAPITAL (A-B)	17.106.376,66	-17.484.539,82

1 Bogn kommune - 2018

16.05.2018

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Regnskapsskjema 1A - drift				
Skatt på inntekt og formue	20.969.194,01	21.660.000,00	21.660.000,00	20.264.770,00
Ordinært rammetilskudd	45.978.365,36	44.588.000,00	44.588.000,00	45.346.479,00
Skatt på eiendom	11.717.315,00	12.000.000,00	12.000.000,00	12.111.153,51
Andre direkte eller indirekte skatter	0,00	0,00	0,00	0,00
Andre generelle statstilskudd	461.957,19	360.000,00	360.000,00	373.376,00
Sum frie disponible inntekter	79.126.831,56	78.608.000,00	78.608.000,00	78.095.778,51
Renteinntekter og utbytte	2.040.015,75	2.080.000,00	2.080.000,00	1.929.890,85
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Renteutg., provisjoner og andre fin.utg.	2.069.553,63	5.992.000,00	5.992.000,00	1.716.980,43
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	3.950.475,00	2.750.000,00	2.750.000,00	2.834.848,00
Netto finansinnt./utg.	-3.980.012,88	-6.662.000,00	-6.662.000,00	-2.621.937,58
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Til ubundne avsetninger	5.285.502,76	2.864.980,00	2.864.980,00	320.706,19
Til bundne avsetninger	100.000,00	0,00	0,00	367.827,43
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	5.235.502,76	0,00	0,00	152.445,19
Bruk av ubundne avsetninger	562.986,90	818.100,00	0,00	394.621,40
Bruk av bundne avsetninger	115.069,30	75.000,00	0,00	237.254,00
Netto avsetninger	528.056,20	-1.971.880,00	-2.864.980,00	95.786,97
Overført til investeringsregnskapet	0,00	38.000,00	0,00	155.000,00
Til fordeling drift	75.674.874,88	69.936.120,00	69.081.020,00	75.414.627,90
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	69.866.043,00	69.918.020,00	69.081.020,00	70.179.125,00
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	5.808.831,88	18.100,00	0,00	5.235.502,90

1 Bokn kommune - 2018

16.05.2018

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Regnskapsskjema 2A - investering				
Investeringer i anleggsmidler	24.346.543,23	47.750.000,00	46.300.000,00	43.538.727,63
Utlån og forskutteringer	842.750,00	0,00	0,00	0,00
Kjøp av aksjer og andeler	372.649,00	38.000,00	0,00	1.215.700,00
Avdrag på lån	827.819,00	550.000,00	550.000,00	1.768.084,50
Dekning av tidligere års udekket	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsetninger	14.455.334,78	0,00	0,00	1.057.452,80
Årets finansieringsbehov	40.845.096,01	48.338.000,00	46.850.000,00	47.579.964,93
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	20.644.935,78	35.375.000,00	34.775.000,00	11.675.519,00
Inntekter fra salg av anleggsmidler	1.058.817,00	900.000,00	900.000,00	3.553.604,00
Tilskudd til investeringer	0,00	10.625.000,00	10.625.000,00	7.500.000,00
Kompensasjon for merverdiavgift	3.360.433,02	0,00	0,00	6.914.768,16
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	2.689.419,17	550.000,00	550.000,00	2.774.884,36
Andre inntekter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum ekstern finansiering	27.753.604,97	47.450.000,00	46.850.000,00	32.418.775,52
Overført fra driftsregnskapet	0,00	38.000,00	0,00	155.000,00
Bruk av tidligere års udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av avsetninger	13.091.491,04	850.000,00	0,00	15.006.189,41
Sum finansiering	40.845.096,01	48.338.000,00	46.850.000,00	47.579.964,93
Udekket/udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	22.05.18	10/18
Kommunestyret	19.06.18	

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	217	

SELSKAPSKONTROLL – RAPPORT – KARMSUND HAVN IKS

Vedlegg: KPMG sin rapport - mai 2018 - Karmsund Havn IKS

Bakgrunn

Karmøy kontrollutval vedtok i møte 29.11.17, sak 49/17 å invitere dei andre eigarkommunane til å delta i eit prosjekt med selskapskontroll og forvaltningsrevisjon av Karmsund Havn IKS (KH IKS). Prosjektet er gjeve fyrsteprioritet i plan for selskapskontroll i alle dei fem kommunestyra på Haugalandet.

I den overordna analysen blei Karmsund Havn IKS vurdert å ha høgast risiko av selskap Bokn kommune er eigar av. Det blei peika på at det er knytte store verdiar til selskapet, og at selskapet har høge låneskyldnader. I tillegg ligg det føre potensiell negativ miljø-påvirking som kan føre til brudd på forureiningslova.

Alle dei andre kontrollutvala (Haugesund, Tysvær, Bømlo Sveio og Bokn) har seinare takka ja til å vere med. Kostnadene vil bli fordelt på dei seks kommunane etter eigardel.

Bokn kontrollutval vedtok å delta og godkjente prosjektplanen i møtet 28.02.18, sak 2/18, kor ramme og tidsplan for revisjonen blei sett. Ramma blei sett til 180 timar, kor Bokn sin del utgjer 6 timar.

Mandat

Formålet med selskapskontrollen er å undersøke «i hvilken grad kommunens eierinteresse i selskapet Karmsund Havn blir ivaretatt, og om selskapet har etablert system og rutiner for å sikre at selskapet har en forsvarlig drift og etterlever sentrale regelverk.»

Problemstillingar

Følgjande problemstillingar har vore undersøkt:

Eierskapskontroll

1. I hvilken grad følger kommunen opp sine eierinteresser i Karmsund Havn IKS, i samsvar med
 - a. eierkommunenenes **eierstrategi** for selskapet?
 - b. krav og normer til godt eierskap?
2. Hva er årsaker til eventuell manglende etterlevelse hos kommunen?

Forvaltningsrevisjon

3. *I hvilken grad har Karmsund Havn IKS etablert system og rutiner som bidrar til å sikre en **økonomisk forsvarlig drift** av selskapet?*
 - a. *Har selskapet etablert rutiner for å utarbeide og følge opp budsjetter?*
 - b. *Gjennomfører selskapet risikovurderinger i forbindelse med større investeringer?*
 - c. *Har selskapet etablert rutiner for å utarbeide og følge opp budsjett i større prosjekter?*
 - d. *Har selskapene hatt en økonomisk utvikling i samsvar med uttrykte forventninger fra eierne?*
4. *I hvilken grad har selskapet etablert et **system og rutiner** for å bidra til å sikre at selskapet etterlever alle lover og regelverk som gjelder for selskapet?*
5. *I hvilken grad har selskapet etablert retningslinjer/rutiner for å **anskaffelser** og kontraktsoppfølging?*
6. *I hvilken grad har selskapet etablert en prosjekthåndbok eller tilsvarende som regulerer selskapets styring av **investeringsprosjekter**?*
7. *I hvilken grad har selskapet system og rutiner som bidrar til å ivareta systematisk **helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid** i samsvar med krav i internkontrollforskriften?*
8. *I hvilken grad har selskapet system og rutiner som bidrar til å sikre **miljøvern**?*
9. *I hvilken grad har selskapet gjennomført ROS-analyse og utarbeidet **beredskapsplan** i samsvar med beredskapsforskriften?*

Metodar som er nytta er dokumentinnsamling og -analyse og intervjuar, jf. rapporten kap. 1.4. Dei som har vore intervjuar er åtte tilsette ved KH IKS.

Revisjonskriterier for selskapskontrollen er i hovudsak henta frå eigarskapsstrategi for KH IKS, tilrådingane frå KS om eigarstyring, lov om interkommunale selskap, internkontrollforskrifta, forureiningsforskrifta, beredskapslova og god praksis for internkontroll. Utfyllande om revisjonskriteriene er omtalt i vedlegg 2 i rapporten.

Rapporten

Med dette som utgangspunkt har KPMG gjennomført prosjektet. Sekretariatet har gjort ein vurdering at rapporten er av god kvalitet i hht til standardkrava til forvaltnings-revisjonsrapporter (RSK 001), og i samsvar med kontrollutvalet si tinging.

Rapporten gjer eit godt bilete av selskapet si drift og belyser nærare dei ulike problemstillingane. Meir detaljer om selskapet finn ein i kapittel 2. Rapporten er verifisert ved at rapporten er sendt til uttale til selskapet og rådmenn i dei respektive eigarkommunane den 16.04.18 med frist 27.04.18. Uttalen frå hamnedirektøren er innarbeida i rapporten. Det er ikkje kome uttale til rapporten frå eigarkommunane. Endeleg rapport blei oversendt sekretariatet den 04.05.18.

Basert på revisjonen sine observasjonar og vurderingar i forbindelse med selskapskontrollen, tilrår revisjonen at Karmsund Havn IKS iverksette følgjande tiltak:

- 1. Karmsund Havn IKS bør oppdatere sine anskaffelsesrutiner etter gjeldende regelverk i lov og forskrift om offentlige anskaffelser.*
- 2. Karmsund Havn IKS bør i større grad formalisere og gjøre kjent rutiner for kontraktsoppfølging for å redusere personsårbarhet i sin styring og kontroll med selskapets kontrakter. Herunder:*
 - a) Opprette og holde oppdatert et avtaleregister som gir oversikt over alle selskapets inngåtte avtaler, samt hvem som har roller og ansvar knyttet til den enkelte avtale.*
 - b) Definere roller og ansvar som inngår i kontraktsoppfølging, herunder gjøre skriftlig fungerende praksis for kontraktsoppfølging i dag som selskapet vurderer som hensiktsmessig.*
- 3. Karmsund Havn IKS bør i større grad formalisere sine rutiner og maler for styring i alle faser av investeringsprosjekter.*

Basert på revisjonen sine observasjonar og vurderingar i forbindelse med selskapskontrollen, har revisjonen avdekket forbedringspunkt i forhold til tre tilrådingar overfor eigarkommunane:

- ✓ *Anbefalingen «Obligatorisk opplæring av og informasjon av folkevalgte» er delvis innfridd.*
- ✓ *Anbefalingen «Utarbeidelse av eierskapsmelding» er delvis innfridd.*
- ✓ *Anbefalingen «Utarbeidelse av etiske retningslinjer» er delvis innfridd.*
- ✓

Revisjonen skriv i samandraget:

«Identifiserte mangler ved enkeltkommuners eierstyring, sett opp mot KS-anbefalinger, er etter vår vurdering ikkje å anse som vesentlige mangler med stor konsekvens for eierstyring av Karmsund Havn IKS. Følgelig er årsaksbildet i liten grad undersøkt».

Der tiltak ikkje er satt i verk tilrår revisjonen at det iverksettast tiltak for å gjere utbetringar på dei omtala forbedringsområda. **For Bokn kommune gjelde det spesielt at kommunen ikkje har utarbeida ein eigen eigarskapsmelding for sine selskap, slik dei andre kommunane har.**

Sekretariatet viser til samandraget i innleiinga og revisor si vurdering i rapporten kapittel 3 og 4. Ut i frå desse vurderingane har revisor i kapittel 5 komme fram til framlegg til dei tiltak som er skreve ovanfor. For meir detaljer visast det til sjølve rapporten.

I følge revisjonsforskrifta § 8 skal både styret og dagleg leiar gjeve høve til å gje uttrykk for sitt syn på dei forhold som kjem fram i rapporten og deira syn skal også gå fram av rapporten.

Selskapet har hatt rapporten til verifisering og høyring og har gjeve tilbakemelding. Tilbakemeldinga, dagsett 01.05.18, finn ein i rapporten under kapittel 6 – uttale frå KH IKS. Det vert der takka for ein god og lærerik prosess, som dei har opplevd som nyttig for selskapet.

Hamnedirektøren skriv mellom anna:

«De foreslåtte forbedringspunktene vil bli en del av Karmsund Havns forbedringsarbeid fremover og blir viktige i den videre utviklingen av selskapet.»

Konklusjon

Resultatet etter selskapskontrollen viser at selskapet og eigarane har forbedringspoensiale, i og med at undersøkinga avdekkjer enkelte svakheiter og forbedringsområde. Sekretariatet vil på den bakgrunn tilrå at kontrollutvalet ber kommunestyret vedta at revisjonen sine tilrådingar blir følgt opp av selskapet og kommunen.

Sekretariatet vil vidare tilrå at det blir sett ein frist der kommunestyret via kontrollutvalet får tilbakemelding på status for oppfølging av rapporten.

Ein forvaltningsrevisjonsrapport/selskapskontroll skal systematisk vert følgt opp for å sikre at selskapet sett i verk tiltak for å rette opp påviste avvik/svakheiter og kontrollutvalet bør sørge for at kommunestyret sine vedtekne merknader til rapporten vert følgd opp. Det vert tilrådd at slik oppfølging skjer frå 6 til 12 månader etter at rapporten er vedteken av kommunestyret.

I følge rundskriv H-02/06 skal kontrollutvalet innstille direkte til kommunestyret i forbindelse med handsaming av forvaltningsrevisjonsrapport og selskapskontroller.

SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK OG INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:

1. *Bokn kommunestyre tar KPMG sin revisjonsrapport «Selskapskontroll – Karmsund Havn IKS» til orientering.*
2. *Rapporten vert oversendt selskapet v/styret og rådmannen for vidare oppfølging av rapporten sine tilrådingar. For Bokn kommune gjeld dette spesielt manglande eigarskapsmelding.*
3. *Det vert gjeve tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalet om korleis kommunestyrevedtaket er følgt opp innan 12 månader etter kommunestyra sine vedtak.*

Aksdal, 15.05.18

Toril Hallsjø (sign.)

Dagleg leder/utvalssekretær

VEDLEGG
SAK 10/18

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 04.05.18
Journalført: 18/151/tha/lojn
Arkivkode: 217

Karmsund Havn IKS

Rapport etter selskapskontroll

Karmøy, Haugesund, Tysvær,
Bømlo, Sveio og Bokn
kommuner.

Mai 2018

www.kpmg.no

Forord

Etter vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget i Karmøy kommune 29.11.17 har KPMG gjennomført en selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Karmsund Havn IKS. Denne rapporten er svar på kontroll- og kvalitetsutvalgets bestilling. Selskapskontrollen er gjennomført i et samarbeid mellom kontrollutvalgene i Karmøy, Haugesund, Tysvær, Sveio, Bømlo og Bokn kommuner.

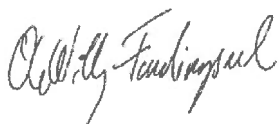
Oppbygging av rapporten

Våre konklusjoner og anbefalinger fremgår av rapportens sammendrag.

Kapittel 1 har en innledning til rapporten. Her blir formål, problemstillinger, revisjonskriterier og metode presentert. I kapittel 2 beskrives kort selskapet Karmsund Havn IKS. I kapittel 3 presenterer vi resultatene av selskapskontrollens del 1: Obligatorisk eierskapskontroll. Her blir evalueringskriterier konkretisert, samt at fakta og vurderinger blir presentert. I kapittel 4 presenterer vi resultatene av selskapskontrollens del 2: Frivillig forvaltningsrevisjon av Karmsund Havn IKS. Her blir fakta og våre vurderinger presentert per problemstilling. Revisjonskriterier er tatt inn i vedlegg 2. I kapittel 6 presenterer vi våre anbefalinger til eierkommunene og til Karmsund Havn IKS. I kapittel 6 er en formell uttalelse til rapporten fra selskapet tatt inn.

Vi vil særskilt takke Karmsund Havn IKS for samarbeidet og for den gode hjelpen vi har fått i arbeidet vårt med forvaltningsrevisjonen av selskapet. Vi vil også takke eierkommunene for den hjelpen vi har fått i arbeidet med å samle inn dokumentasjon fra kommunene.

Bergen, 04.05.2018

Ole Willy Fundingsrud
Direktør

Sammendrag

Formålet med selskapskontrollen har vært todelt:

- 1) Å undersøke i hvilken grad kommunenes eierinteresser i selskapet Karmsund Havn IKS blir ivaretatt (obligatorisk eierskapskontroll)
- 2) Å undersøke om selskapet Karmsund Havn IKS har etablert system og rutiner for å sikre at selskapet har en forsvarlig drift og etterlever sentrale regelverk (frivilling forvaltningsrevisjon)

Et formål har også vært at selskapskontrollen skal være forbedringsorientert, og gi anbefalinger der det er avdekket avvik eller mulige forbedringsområder.

Under er våre konklusjoner og anbefalinger.

Eierskapskontroll

Eierskapskontrollen har vært avgrenset til å undersøke i hvilken grad eierkommunene følger opp sine eierinteresser i Karmsund Havn IKS i samsvar med eierkommunenes eierstrategi for selskapet og sentrale krav og normer til godt eierskap.

Vår vurdering er at eierstrategien og sentrale krav og normer til godt eierskap i all hovedsak er etterlevd. I forhold til undersøkte KS-anbefalinger om god eierstyring, selskapsledelse og kontroll, er det avdekket forbedringspunkter i forhold til tre anbefalinger:

- ✓ Anbefalingen "Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte" er delvis innfridd. Eierkommunene har for valgperioden delvis gjennomført opplæring av folkevalgte som inkluderer eierstyring.
- ✓ Anbefaling "Utarbeidelse av eierskapsmeldinger" er delvis innfridd. Vi vurderer at kommunene, med unntak av Bokn kommune, i tråd med KS-anbefalinger har fastsatt overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide eierskapsmelding for sine selskaper. Videre at sentrale anbefalte punkter inngår i disse, samt spesifikk omtale av Karmsund Havn IKS. Kommunene fastsetter ikke overordnede prinsipper for sitt eierskap hvert år, som KS anbefalingene tilsier.
- ✓ Anbefalingen "Utarbeidelse av etiske retningslinjer", herunder at "Eier bør påse at selskapsstyrene utarbeider, og jevnlig reviderer, etiske retningslinjer for selskapsdriften", er delvis innfridd. Etiske retningslinjer er etablert i selskapet og vi peker på at eiere bør påse at disse blir jevnlig revidert.

Der hvor tiltak ikke alt er satt i verk, anbefaler vi at det iverksettes tiltak for å gjøre utbedringer på de nevnte forbedringsområder.

Den nye eierstrategien for Karmsund Havn IKS ble vedtatt i 2017. Implementeringen startet første kvartal 2017 og er ikke ansett som ferdig. Selskapet rapporterer dermed ikke hittil fullt ut til sine eiere på de økonomiske styringsparameterne som fremgår i eierstrategien. Dette gjelder både samfunnsøkonomisk og bedriftsøkonomisk styring. Vår anbefaling til eierkommunene når det gjelder rapportering om selskapets resultater og utvikling er at eierkommunene bør følge opp at selskapet rapporterer i henhold til eiers krav.

Identifiserte mangler ved enkeltkommuners eierstyring sett oppimot KS-anbefalinger er etter vår vurdering ikke å anse som vesentlige mangler med stor konsekvens for eierstyringen av Karmsund Havn IKS. Følgelig er årsaksbildet i liten grad undersøkt. Det som imidlertid er vesentlig, er etter vår vurdering den praksis som legges til grunn ved gjennomarbeidede styringsdokumenter i form av eierstrategi og selskapsavtale, defineringen av tydelige kriterier for kompetansesammensetning av styret, samt etableringen av eiermøte, som regulerer styringen av selskapet. Videre er det positivt at det fra selskapet side oppleves god dialog med samt tydelige forventninger fra eiersiden.

Forvaltningsrevisjon av Karmsund Havn IKS

Vår overordnede vurdering er at selskapet Karmsund Havn IKS har et godt styrings- og kontrollmiljø, og at det er etablert system og rutiner for å sikre at selskapet har en forsvarlig drift og etterlever sentrale regelverk.

Det gjenstår generelt et arbeid med å formalisere myndighet og ansvar, samt arbeid med å standardisere internkontrollen på ulike områder. I dette ligger også å få til en systematisk oppfølging av internkontrollen gjennom videre implementering av selskapets elektroniske kvalitetssystem. Dette blir viktig for å sikre at systemet gir ønsket effekt.

En hovedvurdering fra gjennomgangen er at selskapet har nøkkelpersoner med høy kompetanse og bevissthetsnivå når det gjelder de ulike ansvarsområdene som er undersøkt. Samtidig vurderer vi at det er for stor grad av personsårbarhet i internkontrollen på noen av områdene, sett opp imot god praksis. Dette gjelder styring og kontroll med alle selskapets kontrakter, samt styring i alle faser av investeringsprosjekter. Etter vår vurdering understreker det forventede omfanget av investeringer fremover at det er viktig at Karmsund Havn IKS ytterligere formaliserer sin styring på disse områdene.

Våre anbefalinger til Karmsund Havn IKS er:

1. Karmsund Havn IKS bør oppdatere sine anskaffelsesrutiner etter gjeldende regelverk i lov og forskrift om offentlige anskaffelser.
2. Karmsund Havn IKS bør i større grad formalisere og gjøre kjent rutiner for kontraktsoppfølging for å redusere personsårbarhet i sin styring og kontroll med selskapets kontrakter. Herunder
 - a) Opprette og holde oppdatert et avtaleregister som gir oversikt over alle selskapets inngåtte avtaler samt hvem som har roller og ansvar knyttet til den enkelte avtale.
 - b) Definere roller og ansvar som inngår i kontraktsoppfølging, herunder gjøre skriftlig fungerende praksis for kontraktsoppfølging i dag som selskapet vurderer som hensiktsmessig.
3. Karmsund Havn IKS bør i større grad formalisere sine rutiner og maler for styring i alle faser av investeringsprosjekter.

Innhold

1. Innledning	1
1.1 Bakgrunn og formål	1
1.2 Problemstillinger	1
1.3 Revisjonskriterier	2
1.4 Metode	2
2. Om selskapet Karmsund Havn IKS	4
3. Kommunenes oppfølging av sine eierinteresser i selskapet	5
3.1 Kommunenes oppfølging av sine eierinteresser i selskapet sett opp imot krav og normer til godt eierskap og egen eierstrategi for selskapet	5
4. Styring og drift av Karmsund Havn IKS	12
4.1 I hvilken grad har Karmsund Havn IKS etablert system og rutiner som bidrar til å sikre en økonomisk forsvarlig drift av selskapet?	12
4.2 I hvilken grad har selskapet etablert et system og rutiner for å bidra til å sikre at selskapet etterlever alle lover og regelverk som gjelder for selskapet?	14
4.3 I hvilken grad har selskapet etablert retningslinjer/rutiner for anskaffelser og kontraktsoppfølging?	15
4.4 I hvilken grad har selskapet etablert en prosjekthåndbok eller tilsvarende som regulerer selskapets styring av investeringsprosjekter?	17
4.5 I hvilken grad har selskapet system og rutiner som bidrar til å ivareta systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i samsvar med krav i internkontrollforskriften?	18
4.6 I hvilken grad har selskapet system og rutiner som bidrar til å sikre miljøvern?	19
4.7 I hvilken grad har selskapet gjennomført ROS-analyse og utarbeidet beredskapsplan?	20
5. Anbefalinger	22
6. Uttalelse fra Karmsund Havn IKS	23
Vedlegg 1 Dokumentliste	24
Vedlegg 2 Revisjonskriterier	28

1. Innledning

1.1 Bakgrunn og formål

Kontroll- og kvalitetsutvalget i Karmøy kommune vedtok i møtet 29.11.17 i sak 49/17 å bestille selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Karmsund Havn IKS i samarbeid med øvrige eierkommuner; Haugesund, Tysvær, Bømlo, Sveio og Bokn kommuner.

Formålet med selskapskontrollen har vært todelt:

- 1) Å undersøke i hvilken grad kommunens eierinteresse i selskapet Karmsund Havn IKS blir ivaretatt (obligatorisk eierskapskontroll)
- 2) Å undersøke om selskapet Karmsund Havn IKS har etablert system og rutiner for å sikre at selskapet har en forsvarlig drift og etterlever sentrale regelverk (frivillig forvaltningsrevisjon)

Et formål har også vært at selskapskontrollen skal være forbedringsorientert, og gi anbefalinger der det er avdekket avvik eller mulige forbedringsområder.

1.2 Problemstillinger

Selskapskontrollen gir svar på følgende problemstillinger:

Del 1: Obligatorisk eierskapskontroll

1. I hvilken grad følger kommunene opp sine eierinteresser i Karmsund Havn IKS, i samsvar med
 - a. eierkommunenenes eierstrategi for selskapet?
 - b. krav og normer til godt eierskap?
2. Hva er årsaker til eventuell manglende etterlevelse hos kommunene?

Del 2: Frivillig forvaltningsrevisjon

3. I hvilken grad har Karmsund Havn IKS etablert system og rutiner som bidrar til å sikre en økonomisk forsvarlig drift av selskapet?
 - a. Har selskapet etablert rutiner for å utarbeide og følge opp budsjetter?
 - b. Gjennomfører selskapet risikovurderinger i forbindelse med større investeringer?
 - c. Har selskapet etablert rutiner for å utarbeide og følge opp budsjett i større prosjekter?
 - d. Har selskapene hatt en økonomisk utvikling i samsvar med uttrykte forventninger fra eierne?
4. I hvilken grad har selskapet etablert et system og rutiner for å bidra til å sikre at selskapet etterlever alle lover og regelverk som gjelder for selskapet?
5. I hvilken grad har selskapet etablert retningslinjer/rutiner for å anskaffelser og kontraktsoppfølging?
6. I hvilken grad har selskapet etablert en prosjekthåndbok eller tilsvarende som regulerer selskapets styring av investeringsprosjekter?

7. I hvilken grad har selskapet system og rutiner som bidrar til å ivareta systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i samsvar med krav i internkontrollforskriften?
8. I hvilken grad har selskapet system og rutiner som bidrar til å sikre miljøvern?
9. I hvilken grad har selskapet gjennomført ROS-analyse og utarbeidet beredskapsplan?

1.3 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er de krav og normer som tilstand og/eller praksis som virksomheten måles mot. Revisjonskriterier må være aktuelle, relevante og gyldige for virksomheten. Kilder for å utlede revisjonskriterier har vært:

- ✓ Eierskapsstrategi for Karmsund Havn IKS
- ✓ Lov om interkommunale selskaper
- ✓ Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll, KS-veileder, 2015.
- ✓ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)
- ✓ Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) og Forskrift om begrensning av forurensninger (forurensningsforskriften)
- ✓ Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) og Forskrift om kommunal beredskapsplikt
- ✓ God praksis for internkontroll. Vi har bygget på det anerkjente COSO-rammeverket for internkontroll¹

Revisjonskriterier er nærmere gjort rede for i vedlegg 2.

1.4 Metode

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i samsvar med kravene i RSK001 Standard for forvaltningsrevisjon².

For å svare på problemstillingene er følgende teknikker brukt for å samle inn data:

- ✓ Dokumentinnsamling og -analyse
- ✓ Intervjuer

Til grunn for rapporten ligger en gjennomgang og analyse av sentrale dokumenter opp mot revisjonskriteriene. Liste over mottatt dokumentasjon er inntatt i vedlegg 1.

Det er gjennomført intervjuer med åtte personer fra Karmsund Havn IKS:

- ✓ Havnedirektør
- ✓ Maritim sjef og assisterende havnedirektør

¹ COSO er en forkortelse for The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, en arbeidsgruppe av fem organisasjoner (American Institute of Certified Public Accountants, American Accounting Association, The Institute of Internal Auditors, Institute of Management Accountants og Financial Executives Institute) som har engasjert seg i å strukturere hvordan organisasjoner kan etablere egnede effektive styrings- og kontrollstrukturer. I 1992 publiserte COSO rammeverket Intern kontroll – et integrert rammeverk. Rammeverket er oppdatert av 2013 og er i dag trolig fortsatt det mest internasjonalt aksepterte utgangspunktet for utvikling av intern styring og kontroll.

² Utgitt av Norges Kommunerevisorforbund.

- ✓ Økonomi- og administrasjonssjef
- ✓ Teknisk sjef
- ✓ Forvaltningssjef
- ✓ Sikkerhets- og beredskapsleder
- ✓ Økonomi- og regnskapsmedarbeider
- ✓ Regnskapskonsulent

Intervju har vært en sentral informasjonskilde, og utvalget av personer er basert på forventet informasjonsverdi, personenes erfaring og formelt ansvar i forhold til formålet, hovedvekten på del 2 frivillig forvaltningsrevisjon og problemstillingene i selskapskontrollen. Formålet med intervjuene har vært å få utfyllende og supplerende informasjon til dokumentasjonen vi har mottatt fra selskapet og kommunene.

Datainnsamlingen ble avsluttet 09.04.2018

Data som er brukt i rapporten er verifisert av respondentene, dvs. at både Karmsund Havn IKS og involverte kommuner har fått anledning til å lese igjennom rapportutkastet og påpeke eventuelle feil i fakta. Påpekte feil har blitt korrigert.

Rapporten er sendt til uttalelse til havnedirektør Karmsund Havn IKS og rådmenn i respektive eierkommuner den 16.04.2018 med høringsfrist den 27.04.2017. Karmsund Havn IKS ga en formell uttalelse til rapporten og denne er satt inn i sin helhet i rapporten. En påminnelse med mulighet for endelig tilbakemelding ble gitt eierkommunene den 30.04.2018. Det er ikke gitt uttalelser til rapporten fra eierkommunene.

2. Om selskapet Karmsund Havn IKS

Karmsund Havn IKS ble stiftet i 1992. Karmsund Havn IKS er organisert som et interkommunalt selskap og eies av følgende kommuner:

Karmøy kommune	38,46 %
Haugesund kommune	38,46 %
Bømlo kommune	7,69 %
Tysvær kommune	7,69 %
Sveio kommune	3,85 %
Bokn kommune	3,85 %
Sum	100 %

I et interkommunalt selskap ligger forvaltningen av selskapet hos styret og daglig leder. Deltakerkommunene utøver eierstyring gjennom sine valgte medlemmer i representantskapet, som er selskapets eierorgan og øverste myndighet³. I Karmsund Havn IKS er representantskapet 'Havnerådet'.

Formålet til selskapet er "Effektiv og sikker forvaltning av havnevirksomhet på vegne av de kommuner som er deltakere, jf. selskapsavtalens § 4, og ivareta disse kommuners oppgaver, rettigheter og forpliktelser i samsvar med den til enhver tid gjeldene havne- og farvannslovgivning. Selskapet skal arbeide for framtidsrettet og konkurransedyktig utvikling av sjøtransportsystemet for personer og gods, tilrettelegge for sjøbasert næringsutvikling, herunder naturlig tilhørende eiendomsutvikling, og tilrettelegge for synergier med landbasert næringsutvikling."

Selskapet har 21 medarbeidere, hvorav to er vikarer i Karmsund Havnevakst. Selskapet er inndelt i tre avdelinger:

- ✓ Økonomi- og administrasjonsavdeling
- ✓ Maritim avdeling
- ✓ Teknisk avdeling

I tillegg kommer det to stillinger i havnedirektørens stab.

Karmsund Havn IKS har betydelig bredde i havneporteføljen med spesialiserte tjenester til ulike sjøbaserte næringer og skipstyper. Virksomhetsområdene er 1) Gods- stykkogds- og bulktransport, 2) Nasjonal fiskerihavn (Husøy), 3) Offshore og subsea, 4) Hurtigbåter og ferjer, 5) Cruiseturisme, 6) Sjøbasert eiendomsutvikling, 7) Opplagstjenester, 8) Småbåttrafikk, 9) Offentlig forvaltning av sjøområdet, 10) Nærmiljø og samsfunnsansvar.

Selskapet disponerer og drifter 57 større og mindre havneeiendommer. Selskapet prosjekterer og bygger i tett samarbeid med kundene. Spesielt gjelder dette de mest sentrale havnene, som er:

- ✓ Killingøy – en av de viktigste subsea-offshorebasene på Vestlandet
- ✓ Karmsund trafikk og fiskerihavn – en av de største trafikkhavnene i Vest-Norge. Havnen er også en nasjonal fiskerihavn, som gir en helt unik kombinasjon i nasjonal sammenheng.
- ✓ Garpeskjær – regionens cruisehavn. Havnen har også vært en svært viktig funksjon som ventehavn/opplagshavn i vintersesongen. Havnen brukes også i stor skala av Aibel, herunder kai for boliglektore ved større prosjekter. All bygningsmasse er utleid og havnen har strategisk stor betydning for Karmsund Havn. I tillegg er den anløpssted for Utsiraferjen.
- ✓ Kopervik havn – som har en viktig funksjon som servicehavn, med mange leietakere som har behov for å ligge i et havnavsnitt. Kopervik havn har også en svært viktig funksjon som ventekai og kai for mannskapsskifte m.m. Kopervik havn har også pakkehus som leies ut til lokale fiskere, som bruker dette til redskapslager, reservedeler m.m.

³ Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll, KS, 2014.

3. Kommunenes oppfølging av sine eierinteresser i selskapet

Faktagrunnlaget i kapittel 3 er hentet fra eierkommunenes eierskapsstrategi for Karmsund Havn IKS, referater fra representantskapsmøter og eiermøter (felles for alle seks eierkommuner), samt fra dokumentasjon/informasjon mottatt per e-post fra Karmøy, Haugesund, Tysvær, Sveio, Bokn og Bømlo kommuner.

3.1 Kommunenes oppfølging av sine eierinteresser i selskapet sett opp imot krav og normer til godt eierskap og egen eierstrategi for selskapet

I det følgende er eierkommunenes praksis for eierstyring beskrevet og vurdert opp imot utvalgte sentrale anbefalinger fra KS om eierstyring og kontroll, samt innhold i eierkommunenes eierstrategi for selskapet.

3.1.1 Evalueringskriterium: Obligatorisk opplæring

KS Anbefaling "Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte": Kommunene bør som en del av sitt folkevalgtprogram gjennomføre obligatoriske kurs eller eierskapsseminarer.

Fakta

For den gjeldende valgperioden har Karmøy kommune avholdt to eierskapsseminarer for folkevalgte. I 2016 ble det avholdt seminar om anbefaling i god offentlig eierstyring og selskapsledelse med utgangspunkt i kommunens egen eierskapsmelding og KS sine anbefalinger. Her ble også eierstrategiene for flere selskaper presentert, deriblant status i eierstrategiarbeidet for Karmsund Havn IKS. I 2017 ble det gjennomført et kombinert eierskaps- og styreseminar med temaer god offentlig eierstyring og eierstrategier, bruk av nøkkeltall i god eierrapportering, selvevaluering i styret, samt beste praksis i styreevaluering og rekruttering. Inviterte var folkevalgte, medlemmer i valgkomitéer, styremedlemmer og daglig ledere i selskaper som kommunen har eierskap i. Kommunen opplyste om at deltakelse imidlertid har vært begrenset.

Haugesund kommune avholdt tre seminarer med folkevalgtopplæring for medlemmer og varamedlemmer i Haugesund bystyre i løpet av 2016. Deriblant var tema "Haugesund kommune - Oppbygging, organisering og ansvarsområder" og "Styrearbeid for folkevalgte". Betydningen av opplæring i eierrollen er presisert i kommunens eierskapsmeldinger av 2014 og 2017 hvor det fremgår intensjoner om å inkludere dette i politikeropplæringen etter kommunevalg.

Tysvær kommune opplyste om at de har ingen obligatorisk opplæring om eierstyring til folkevalgte eierrepresentanter. Kommunen viser for øvrig til sin eierskapsmelding av 2016, hvor det står følgende: «Tysvær kommune vil organisere ei systematisk opplæring av folkevalgte knytt til eigarstyring. Dette vil primært skje som del av den generelle opplæringa av folkevalgte, og kan i tillegg gjennomføres i sammenheng med kommunestyret si behandling av eigarskapsmeldinga og kontrollutvalet si melding om selskapskontroll».

Bømlo kommune opplyste at de har folkevalgtopplæring som følger KS sitt opplegg. Sveio kommune oppga at det gjennomføres en folkevalgtopplæring i starten av hver periode hvor KS sitt folkevalgteprogram er brukt. Fra kommunens eierskapsmelding av 2016 går det også frem intensjoner om at kommunen vil organisere en systematisk opplæring av folkevalgte tilknyttet eierstyring. Bokn

kommune oppga at kommunen ikke har system/rutiner for opplæring av og informasjon om eierstyring for folkevalgte eierrepresentanter.

Vurdering

Eierkommunene har for valgperioden delvis gjennomført opplæring av folkevalgte som inkluderer eierstyring.

3.1.2 Evalueringskriterium: Utarbeidelse av eierskapsmeldinger

KS anbefaling "Utarbeidelse av eierskapsmeldinger": Kommunestyrene bør hvert år fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide en eierskapsmelding for alle sine selskaper.

Eierskapsmeldingen bør minimum ha disse hovedpunktene:

1. Oversikt over kommunens virksomhet som er lagt i selskaper og samarbeid.
2. Politisk styringsgrunnlag gjennom kommunens prinsipper for eierstyring
3. Juridisk styringsgrunnlag knyttet til de ulike selskaps- og samarbeidsformene.
4. Formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene, herunder styringsdokumentene.
5. Selskapenes samfunnsansvar knyttet til miljø, likestilling, åpenhet, etikk osv.

Fakta

KPMG har etterspurt eierskapsmeldinger fra de to siste år fra eierkommunene. Eierskapsmeldingene til både Karmøy kommune og Haugesund kommune legger opp til at kommunen utarbeider en eierskapsmelding per valgperiode hvor man tar stilling til de generelle retningslinjene for hvordan kommunen skal utøve sitt eierskap, mens det utarbeides årlige eierberetninger hvor man gjennomgår status for selskapene og annen oppfølging av eierforvaltningen. Karmøy kommune vedtok en eierskapsmelding i 2013, og oppgir at det ikke er planlagt revisjon i denne valgperioden. Haugesund kommune har sist utarbeidet eierskapsmelding i 2017, og før dette i 2014.

Fra Tysvær kommune mottok vi eierskapsmelding av 2016. Tysvær har valgt å utarbeide eierskapsmelding minst en gang per valgperiode, men det står i eierskapsmeldingen at det kan tas initiativ til oftere gjennomganger, dersom det er nødvendig for å sikre at kommunens og samfunnets interesser i selskapene blir forvaltet i tråd med vedtatte mål, forventninger og forutsetninger. Bømlo kommune har en eierskapsmelding som seinast blei ruller i 2014.

Sveio kommune har utarbeidet en eierskapsmelding i 2016 for perioden 2016-2019. Ifølge eierskapsmeldingen bør denne evalueres årlig av kommunestyret. Bokn kommune har per i dag ikke laget egne eierskapsmeldinger for interkommunale selskap.

Vurdering

Vi vurderer at kommunene, med unntak av Bokn kommune, i tråd med KS-anbefalinger har fastsatt overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide eierskapsmelding for sine selskaper. Videre, at sentrale anbefalte punkter inngår i disse, samt spesifikk omtale av Karmsund Havn IKS. Ingen av kommunene fastsetter overordnede prinsipper for sitt eierskap hvert år, som KS anbefalingene tilsier.

På generelt grunnlag vil vi anbefale at Bokn kommune utarbeider eierskapsmelding for sine eierskap.

3.1.3 Evalueringskriterium: Styringsdokumenter

KS anbefaling "Utarbeidelse og revidering av styringsdokumenter": Kommunestyret skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet. Kommunen bør ha en åpen og klart uttrykt eierstrategi for sitt eierskap i ulike selskaper. Selskapsavtalen for IKS regulerer viktige sider ved selskapenes og det kommunale foretakets rettsforhold. Hovedintensjonen er å regulere forholdet mellom eierne og mellom eierne og selskapet, eller interne forhold i virksomheten.

Fakta

Eierkommunene har sammen utarbeidet en **felles eierstrategi** for Karmsund Havn IKS per 18.10.2016. Hensikten med felles eierstrategi er å samordne eiernes forventninger og gi klare og forutsigbare styringssignaler til selskapet. Eierstrategien betegnes som en plattform for dialog mellom politisk og administrativ ledelse i eierkommunene og selskapet (representert ved styret) i formelle og uformelle eierforum. Eierskapsstrategien omfatter formål med eierskapet (eiermotiv), selskapets formål, eierposisjon, selskapsstrategi, innovasjon og risikoeksponering, styrevalg og kompetanse, samfunnsøkonomiske avkastningskrav, utbyttepolitikk og kapitalstruktur og bruk av eierorganer. I tillegg er det beskrevet utviklingstrekk i havnedriften.

Eierstrategien omtaler overordnet sett at utgangspunktet for kommunenes eiermotiv er å ivareta et lovpålagt forvaltningsansvar på en kostnadseffektiv og sikker måte, gjennom stordriftsfordeler mellom kommunene. Havnene har en klar samfunnsfunksjon, og det sjøbaserte transportnettverket sees i sammenheng med andre transportsystemer for veitrafikk og luftfart for å oppnå mest mulig sømløs transport av personer og varer. Havnene har derfor også en klar næringsfunksjon. Et effektivt sjøbasert transportnettverk er av svært avgjørende betydning for både sjøbasert næringsutvikling og for landbasert næringsutvikling i hele regionen. For kommunene er selskapet derfor et av de aller viktigste verktøy til å stimulere regionens verdiskaping. Det går også fram at kjernevirksomheten defineres som drift av havneområdet, og har en klar synergi med kommunenes virksomhet og politiske målsettinger, som bidrar til å gjøre regionen til et attraktivt sted for næringsliv, bosetting og turisme.

Fra intervjuene i selskapet gikk det fram at ansatte opplever at eierstrategien er godt kommunisert med selskapet og at det er klare forventninger til selskapet fra eierne. Etableringen av et skriftlig strategidokument medført at forventningene har blitt tydeligere og at dialogen har blitt mer formalisert. Eierne er omforent om strategien, det gjør det også tydeligere for ledelsen i selskapet i forhold til styring. Nytt med eierstrategien oppleves å være at det også kommet forventninger rettet mot bunnlinje. Selskapet har primært vært et samfunnsorgan, der bunnlinjen ikke har vært det viktigste, men samfunnsnyten selskapet gir. I intervjuer i selskapet ble dette omtalt som en kontinuerlig avveining og balansegang.

Videre foreligger ny **selskapsavtale** for Karmsund Havn IKS (vedtekter), per 18.10.16. Selskapsavtalen regulerer eierskapet mellom deltakerkommunene, representantskapets myndighet og viser delegering av myndighet til selskapets styre.

Eierskapsstrategien av 2016 legger til grunn at deltakerkommunene er enige om å revidere selskapsavtalen (vedtektene). Eierstrategien har nærmere avklart at en hovedregel er at representantskapet tillegges ansvar for samfunnsøkonomiske beslutninger, og forretningsmessige og bedriftsøkonomiske beslutninger tilstrebes å legges til selskapets styre. Denne presiseringen av fordeling av myndighet mellom representantskapet og styret samsvarer med den oppfatningen som fremgikk av intervjuer med ledelsen i selskapet.

Vurdering

Vi vurderer at det i tråd med anbefalinger er utarbeidet styringsdokumenter og avtaler i form av eierskapsstrategi og selskapsavtale som regulerer styringen av selskapet, og som blir jevnlig revidert. Det er positivt at selskapets ledelse har vært involvert i prosessen med utarbeidelse av eierstrategi og at det fra selskapets hold oppleves tydelige forventninger fra eierne.

3.1.4 Evalueringskriterium: Eiermøter

KS anbefaler i "Eiermøter" at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Et eiermøte er et møte mellom representanter fra kommunen som eier, styret og daglig leder for selskapet.

Fakta

Eierskapsstrategien for Karmsund Havn IKS sier at deltakerkommunene ønsker å avholde to årlige eiermøter utover de formelle eiermøtene (representantskapet). Formålet med møtene er ifølge

eierstrategien å være en arena for selskapet (representert ved styret) for å informere eierne om løpende utvikling knyttet til strategi, økonomi, investeringsplaner, finansieringsplaner og generelle utviklingstrekk i bransjen. Samt drøfte strategiske tema og innhente styringssignaler fra eierne i saker av stor betydning før sakene skal behandles og føres frem til beslutning. Det er ønskelig at eiermøtene har en bredere deltakelse fra folkevalgte organer og deltakerkommunenes administrasjon. Eierstrategien lister aktuelle temaer for de faste årlige eiermøtene, fordelt på et vårmøte og et høstmøte. Vi har mottatt referater som viser at to eiermøter har blitt avholdt i 2017 i tråd med denne intensjonen. Ordførere og rådmenn fra eierkommuner representerer på eiermøtene.

Det står også at det utover eiermøtene er behov for uformelle møter mellom kommunens administrasjon og selskapets styreleder, ledelse og valgkomité, for å forberede ulike saker som skal tas opp i eiermøtene eller i eierkommunenes folkevalgte organer.

Intervjuede ledere i selskapet opplyser at de ansatte i selskapet i hovedsak kommuniserer med eierne i eiermøtene. Dette er gjerne lukkede møter, da Karmsund Havn IKS ser det som hensiktsmessig å informere om kommersielle forhold med sine eiere. De opplever at eiermøtene, kommunikasjonen og dialog med eierne fungerer godt. Det er en samstemt ønske om vekst i selskapet, og eierne spiller på lag og støtter. Respondentene opplever at eierne følger godt opp selskapet og savner ikke noe fra eiersiden.

Vurdering

Vi vurderer at det jevnlig gjennomføres eiermøter som bidrar til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet, i tråd med KS-anbefalingen og eierstrategien for selskapet.

3.1.5 Evalueringskriterium: Eierorganets funksjon

KS prinsipp "Eierorganets sammensetning og funksjon" sier blant annet at det for selskapsformen IKS bør, for å sikre engasjement, debatt og reell politisk avklaring av eierorganets myndighet, etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierorganet som forankres i eierskapsmeldingen.

Fakta

I både Karmøy kommune og Haugesund kommune sine eierskapsmelding framgår en anbefaling om at kommunestyret delegerer til formannskapet å foreta/beslutte kommunens politiske avklaringer i forkant av eiermøter i selskapene. Saker av stor eller prinsipiell betydning skal behandles i kommunestyret/bystyret. Det framgår også at eierrepresentantene skal sørge for koordinering i forkant av eiermøte, for å sikre at kommunestyrets/bystyrets interesser ivaretas. For å kunne utføre denne rollen skal eierrepresentantene ha anledning til å få en politisk avklaring i forkant av møter i selskapets eierorganer. Dette er viktig for å sikre at beslutninger som gjøres i eierorganene er forankret i kommunestyrets/bystyrets flertall. Karmøy kommune har også et eierskapsutvalg (arbeidsutvalg) bestående av ordfører, varaordfører og en representant fra opposisjonspartiene. Rådmannen er sekretariat, representert ved næringssjef. Utvalget drøfter saker som gjelder eierskap i ulike selskap.

Tysvær kommune oppga at det ikke er etablert en fast rutine for å legge til rette for kommuneintern dialog foran møter i representantskap mv. Det ble vist til kommunens eierskapsmelding for at dette er en rutine som en skal få på plass. Eierskapsmeldingen sier blant annet at kommunen vil bygge på praksis for at ordføreren har et særlig ansvar for at det blir lagt til rette for gode samhandlingsrutiner mellom kommunen og selskapene, og at det skjer nødvendige avklaringer i eierrelaterte saker mellom aktuelle selskap og kommunen mellom eiermøtene. Det politiske organet kan gi styringssignal til kommunens representant i generalforsamling/representantskapet, og eventuelt instruere denne.

Bømlo har et eierutvalg og gjennomfører jevnlig eierdager, som innebærer at formannskapet internt drøfter eierskapet kommunen har i ulike interne og eksterne selskap. Ifølge eiermeldingen har det de siste år vært et mål å ha større fokus på å etablere rutiner for hvordan valgte representanter kan melde tilbake til eier hva som skjer i de selskap kommunen eier eller er medeier i. Det framgår også, i forbindelse med eierdager, at kommunen skal gi eiersignal til kommunens valgte representanter i generalforsamlinger, representantskap og årsmøter.

Sveio kommune legger tilsvarende praksis til grunn som Tysvær kommune i sin eierskapsmelding. Om praksis oppga Sveio kommune at alt etter hvilke saker som er på agenda så diskuteres disse mellom rådmann og ordfører. Problemstillinger av ulik grad blir enten orientert om muntlig eller skriftlig til formannskap/kommunestyre, andre blir lagt fram med utredelse, vurdering og vedtak. Dette avhenger av sakenes prinsipielle karakter med videre.

Bokn kommune oppga at det ikke er laget system/rutiner for informasjon om kommuneintern dialog foran møter i representantskap mv.

Vurdering

Etter vår vurdering er det, med unntak av i Bokn kommune, forankret i eierkommunenes eierskapsmeldinger at det skal legges til rette for kommuneintern dialog foran møter i representantskap. Derunder framgår det i all hovedsak å være etablert forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierorganet.

3.1.6 Evalueringskriterium: Generalforsamlinger og representantskapsmøter

KS anbefaling "Gjennomføring av generalforsamlinger og representantskapsmøter": De formelle eiermøtene er generalforsamling eller representantskap. Det er styret som innkaller. Bestemmelser om innkallingsfrist bør tas inn i vedtektene, slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.

Fakta

Eierstrategien slår fast at deltakerkommunene skal være representert i havnerådet (representantskapet) med én representant hver, i alt seks representanter, og at hvert medlem skal ha en personlig varamedlem. Havnerådets medlemmer er i dag Torleif Lothe (leder, Haugesund kommune), Jarle Nilsen (Karmøy kommune), Tormod Våga (Bokn kommune), Arvid Benes Bakken (Tysvær kommune), Jorunn Skåden (Sveio kommune) og Odd Harald Hovland (Bømlo kommune), med varamedlemmer fra de respektive kommunene.

Selskapsavtalen (vedtekter) for Karmsund Havn IKS sier at representantskapets leder innkaller til møte når det er nødvendig for behandling av en sak som etter loven eller selskapsavtalen skal behandles av representantskapet, og når det ellers er nødvendig for behandling av en bestemt sak. Innkalling skal skje med minst fire ukers varsel og skal inneholde saksliste. De enkelte deltakerkommuner skal med samme frist varsles om innkallingen og sakslisten. Representantskapets leder kan innkalle til møte med kortere frist i tilfeller hvor dette er påtrengende nødvendig.

Mottatte referater viser at havnerådet avholdt fem møter i 2017 og at eierkommunene er representert.

Vurdering

Vi vurderer at eierkommunene kaller inn til og gjennomfører representantskapsmøter i tråd med KS anbefaling. Noe ulikt fra anbefalingen er det i Karmsund Havn IKS representantskapets leder, og ikke styret, som kaller inn til møter. Videre er deltakerne representert i havnerådet, med respektive personlige varamedlemmer, i tråd med eierstrategien.

3.1.7 Evalueringskriterium: Sammensetningen av styret

KS prinsipp "Sammensetning av styret": Det er eiers ansvar å sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet. Det anbefales at kommunen sikrer opplæring av styremedlemmene. Kommunen må selv definere hva slags kompetanse og kapasitet som forventes av styremedlemmene.

Fakta

Eierstrategien omtaler styrevalg og kompetanse, herunder betydningen av et kompetent styre for langsiktig planlegging og avgjørende beslutninger om større endringer i selskapet. Det er referert til at dette underbygges også i eiermeldingene i deltakerkommunene, som bygger på anbefalinger fra KS. Eierstrategien, gjenspeilet i selskapsavtalen, sier bl. a. at styret skal settes sammen som et tverrfaglig kollegium med egnede personlige egenskaper og ha en bred og solid erfarings- og kompetansebredde på følgende områder:

- ✓ Bransjekunnskap og forretningslogikk innen maritim sektor, herunder god kunnskap om brukerbehov, logistikk- og forretningsutvikling.
- ✓ Kunnskap om selskapets virksomhet, drift, avtaler, lovgivning.
- ✓ Kompetanse innen strategisk økonomistyring, finans, juss.
- ✓ Kompetanse innen styrearbeid, ledelse, og strategiarbeid.
- ✓ Kunnskap og erfaring med politiske prosesser og offentlig forvaltning.

Intervjuede ledere fra selskapet opplever at styret har blitt profesjonalisert, i likhet med dialogen med eierne. Det er definert hvilken kompetanse de som sitter i styret skal ha, og styret har dermed god innsikt i hva en jobber med i selskapet. Havnedirektør opplever dette som veldig hensiktsmessig.

Opplæring av styremedlemmer er ikke omtalt i eierstrategien. Karmøy kommune oppga at kommunen ikke har rutiner for opplæring av selskapets styremedlemmer, men det ble gjennomført et kombinert eierskaps- og styreseminar i 2017 hvor generelt styremedlemmer i selskaper som Karmøy har eierskap i ble invitert. Haugesund kommune avholdt i likhet med dette også et generelt seminar, "Styrearbeid for folkevalgte", i 2016. Karmøy kommune oppga at det er lagt til styret i selskapet selv å ivareta opplæring av selskapets styremedlemmer. Kommunen har en generell oppfordring til at styret gjennomfører selvevaluering. Fra Karmsund Havn IKS ble det bekreftet at invitasjoner til styreopplæring som enkelte av eierne med jevne mellomrom tilbyr (vanligvis ved oppstart av en ny valgperiode) blir videreformidlet til havnestyret og havnerådet.

Tysvær, Sveio og Bokn kommune oppga at de ikke har system/rutiner for opplæring av styremedlemmer.

Havnestyret i Karmsund Havn IKS har "styrefaglig oppdatering", herunder styrearbeidets rammer og praktisk styrearbeid, som del av sitt styreprogram. Dette gjennomføres ifølge programmet kun ved første år ved nytt styre. KPMG har fått innsyn i selskapets opplæringsperm som selskapet deler ut til nye ansatte, styremedlemmer og medlemmer av havnerådet. Denne inneholder selskapsvedtektene, årsberetning, utviklingsplan 2013-2022, styreprogram, etiske retningslinjer, budsjett, og informasjon om havnestyret 2015-2019, eierskap og ansvar, ansatte, Havne- og farvannsloven og Lov om interkommunale selskaper.

Vurdering

Vi vurderer at eierkommunene har sørget for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet, ved at det er definert tydelige kriterier for valg og kompetansesammensetning av styret i eierstrategien og selskapsavtalen. Videre har selskapet styrefaglig oppdatering som del av sitt styreprogram og en opplæringsperm til nye styremedlemmer. Dette er positivt. Vi påpeker imidlertid at det etter KS anbefalinger er kommunene som har ansvar for å sikre opplæring av styremedlemmene, og for obligatorisk opplæring eller eierskapsseminarer for alle folkevalgte. Her viser vi til punkt 3.1.1.

3.1.8 Evalueringskriterium: Valgkomité og styreutnevnelser

KS prinsipp "Valgkomité og styreutnevnelser": Ved valg av styrer til kommunalt eide selskaper bør det vedtektsfestes bruk av valgkomite.

Fakta

Eierstrategien sier at representantskapet (havnerådet) skal velge en valgkomité og en tilhørende instruks for komitéens arbeid. Bruk av valgkomité, instruks for komitéens arbeid, og komitéens oppgaver er videre vedtektsfestet i selskapsavtalen. Representantskapet fastsetter instruks for valgkomitéens arbeid. Valgkomité skal avgi begrunnet innstilling til representantskapet om valg av deltakervalgte styremedlemmer og varamedlemmer. Valgkomitéen har tre medlemmer som velges for to år av gangen.

Vurdering

Eierkommunene har i samsvar med KS anbefalinger og eierstrategi vedtaksfestet bruk av valgkomité.

3.1.9 Evalueringskriterium: Etiske retningslinjer

KS prinsipp "Utarbeidelse av etiske retningslinjer": Eier bør påse at selskapsstyrene utarbeider, og jevnlig reviderer, etiske retningslinjer for selskapsdriften.

Fakta

Selskapet har utarbeidet etiske retningslinjer i dokumentet "Vårt etiske ansvar – Karmsund Havn sine regler for arbeidsetikk. Etiske retningslinjer for medlemmer av havneråd, havnestyre og ansatte i Karmsund Havn IKS". Vi fikk opplyst fra selskapet at retningslinjene ble utarbeidet i 2015 og vedtatt på Havnestyremøtet den 23.4.15. De har ikke blitt revidert siden. Retningslinjene vil bli lagt inn i nytt kvalitetssystem og revideringer vil bli gjort jevnlig i forbindelse med generelle revisjoner av retningslinjer og regelverk i systemet. Alle nye ansatte, medlemmer av styret og rådet, får en perm ved oppstart, hvor de etiske retningslinjene ligger vedlagt. Videre må alle nye ansatte gå gjennom med havnedirektøren og signere på en protokoll som sier at en har gjort seg kjent med innholdet og aksepterer vilkårene.

I eierstrategien for Karmsund Havn IKS står generelt at det forventes at selskapet opptrer etisk forsvarlig og har høy standard på helse, miljø og sikkerhet (HMS). Det er ikke formalisert i styrende dokumenter forventninger fra eierne til at selskapet utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften. Selskapet oppgir at eierne kun er gjort kjent med retningslinjene, og har ikke erfart at etiske retningslinjer har vært fulgt opp/vært tema fra eiersiden.

Vurdering

KS-anbefalingen sier at eier bør påse at selskapsstyrene utarbeider, og jevnlig reviderer, etiske retningslinjer for selskapsdriften. Etiske retningslinjer er etablert i selskapet i 2015 og vi peker på at eiere bør påse at disse blir jevnlig revidert.

3.1.10 Evalueringskriterium: Utøvelse av tilsyn og kontroll

KS prinsipp "Utøvelse av tilsyn og kontroll": Kommunestyret har både et tilsyns- og kontrollansvar for å sikre at kommunen når sine mål, at regelverket etterleves og at etiske hensyn ivaretas. Kontrollen utføres blant annet gjennom regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Kontrollansvaret gjelder også når virksomheten er skilt ut i egne selskaper.

Fakta

Kontrollutvalg i eierkommunene har for den gjeldende valgperioden utarbeidet en plan for gjennomføring av selskapskontroll, vedtatt av de respektive kommunestyre. I analysedokumentene/plandokumentene er Karmsund Havn IKS identifisert og vurdert som et av de selskap som kommunen har eierinteresser i. Eierkommunene gjennomfører i samarbeid selskapskontroll av Karmsund Havn IKS våren 2018.

Vurdering

Vi vurderer at eierkommunene utøver tilsyn og kontroll mot selskapet. I tråd med anbefalinger har eierkommunene koordinert sin kontrollvirksomhet inn mot Karmsund Havn IKS.

4. Styring og drift av Karmsund Havn IKS

4.1 I hvilken grad har Karmsund Havn IKS etablert system og rutiner som bidrar til å sikre en økonomisk forsvarlig drift av selskapet?

4.1.1 Fakta

Rutiner for å utarbeide og følge opp budsjetter

Karmsund Havn IKS har rutiner for utarbeiding av budsjett. Det går frem av rutinen at det er viktig å engasjere flest mulig i budsjettprosessen for å sikre eierskap til budsjettet. Ifølge økonomisjef er det tett dialog mellom avdelingene underveis i budsjettprosessen. I forbindelse med budsjettarbeidet oppdateres den økonomiske langtidsplanen. Dette er en tiårig økonomisk plan, med simulering av investeringsrammer og økonomisk utvikling i selskapet, bade samlet og per virksomhetsområde. Den ble utarbeidet første gang i 2013 forbindelse med selskapets utviklingsplan for 2013-2022.

Selskapet har rutiner for å følge opp regnskap mot budsjett, og har en rutine for månedsrapportering. Ved månedsrapportering blir regnskapstall mot budsjett og fjorårets aktivitet rapportert og analysert. Det utarbeides en rapport som sendes til havnedirektør og havnestyret, hvor blant annet budsjettavvik kommenteres. Selskapet har utarbeidet en egen rutine for avviksrapportering, som er en del av månedsrapporteringen. Fra rutinen fremgår det at tiltak skal iverksettes ved ikke planlagte, uønskede avvik. Det fremgår ikke hvilke type tiltak som kan være aktuelle, men i intervju presiseres det at tiltak vil avhenge av den aktuelle situasjonen. Presentasjon av økonomisk status er fast sak på styremøte-agendaen.

Det fremgår av intervju med de ansatte på økonomiavdelingen at de opplever roller og ansvar knyttet til økonomistyringen som tydelige, og at budsjettet fungerer som et hensiktsmessig styringsverktøy for Karmsund Havn IKS.

Risikovurderinger i forbindelse med større investeringer

Karmsund Havn IKS hadde på tidspunktet for selskapskontrollen utarbeidet et forslag til rutine for investeringer og risikovurderinger. Ifølge rutinen skal det gjøres grundige bedriftsøkonomiske vurderinger av investeringen, hvor forholdet til risiko skal veie tungt, før prosjekter blir anbefalt igangsatt. Rutinen beskriver også hvilke risikoer det er knyttet til Karmsund Havn IKS sine ulike områder, og hvilke tiltak selskapet gjør for å redusere risikoen.

Vi har fått oversendt eksempler på fire styresaker som gjelder investeringer utført de siste årene. I to av sakene er risiko knyttet til investeringene utredet. Her er risiko knyttet til leietagers kapital beskrevet og risiko for inntektssvikt i markedet potensiell kunde opererer i. I den ene saken er det også innhentet priser knyttet til ombygging av investeringen for tilpasning til andre markeder. Risiko nevnes også i de to andre investeringssakene. Ifølge havnedirektør er risiko ofte hovedelement ved presentasjon av investeringsprosjekter til styret og det gjøres risikovurderinger i forkant av alle investeringer.

I tillegg opplyser selskapet at de utarbeider interne sensitivitetsanalyser for å se hvor mye selskapet kan tåle av endringer i ulike variabler (stresstester). Et eksempel er sensitivitet knyttet til renteutviklingen eller ved totalt inntektsbortfall ved investeringen (hvordan dette påvirker selskapets totaløkonomi).

Rutiner for å utarbeide og følge opp budsjetter i større prosjekter

Karmsund Havn IKS har et rutinedokument for utarbeidelse av prosjektbudsjetter, hvor det fremgår hvilke roller som har ansvar for de ulike prosjektfasene. Det er også utarbeidet en mal for utarbeiding og oppfølging av økonomien i det enkelte prosjekt og det føres interne prosjektrengnskap på alle investeringsprosjektene.

Det er teknisk sjef som følger opp prosjektene mot leverandør fortløpende, både når det gjelder økonomi og fremdrift. Økonomiavdelingen utarbeider økonomiske oversikter over prosjektstatus som blir gjennomgått i månedlige, utvidede ledermøter. Selskapet har en målsetning om at eventuelle avvik i fremdrift og økonomi skal varsles tidlig. Avvik og eventuelle tiltak blir vurdert i ledermøte. Status på investeringsprosjektene gjennomgås også i selskapets styremøter.

Økonomisk utvikling i samsvar med uttrykte forventninger fra eierne

I eierstrategien er det beskrevet hvilke økonomiske parameter selskapet skal styre etter, både samfunns- og bedriftsøkonomisk. Implementeringen av eierstrategien startet første kvartal 2017. Selskapet opplyser at det fra 2018 vil bli rapportert fullt ut i henhold til kravene i eierstrategien.

Et overordnet styringsparameter for selskapet er hvilken evne selskapet har til å påvirke den samlede samfunnsøkonomiske verdiskapningen i regionen. Dette skal påvises i en ringvirkningsanalyse. Et eksternt selskap arbeider med utarbeide en ringvirkningsanalyse for Karmsund Havn IKS. Analysen forventes ferdigstilt våren 2018. Det fremgår også av eierstrategien at selskapet skal benytte spesifikke måleparametere som indikatorer for den samfunnsøkonomiske verdiskapningen. Administrasjonen viser til eiermøte høsten 2017, hvor det ble lagt frem enkelte måleparametere i påvente av ringvirkningsanalysen.

Fra eierstrategien fremgår det flere bedriftsøkonomiske styringsparametere som selskapet skal rapportere på, som er direkte knyttet til avkastning på selskapets kapital og inntjening. Dette inkluderer å sammenligne en rekke styringsparametere mot bransjens vekst/et utvalg av havneselskaper. Ifølge havnedirektør skal det rapporteres på disse parameterne til styret og eiere i møtene gjennom året, og i tillegg vil noen måltall bli presentert i årsrapporten. Årsrapporten for 2017 var ikke ferdigstilt på tidspunkt for revisjon. Selskapet opplyser at det skal rapporteres på parameterne i samsvar med strategien for 2017 på eiermøtet i juni 2018. På tidspunktet for selskapskontrollen var ikke regnskapstall for bransjen/utvalgte havneselskaper fra 2017 offentliggjort, men vi har fått oversendt regnskapstallene for Karmsund Havn IKS som skal presenteres på eiermøte i juni.

Bedriftsøkonomisk styringsparameter	Mål	2016	2017
Egenkapitalrentabilitet (ROE)	6-8 %	3,1 %	5,9 %
Realistert avkastning (reell ROE)	>0,70 %	0,6 %	0,9 %
Totalrentabilitet (ROCE)	4-6 %	2,3 %	2,9 %
Driftsinntekter	Sammenlignes med bransjens vekst/utvalg havneselskaper	79,39 mill.	93,69 mill.
EBITDA	Sammenlignes med bransjens vekst/utvalg havneselskaper	34,78 mill.	46,98 mill.
Driftsresultat EBIT	Sammenlignes med bransjens vekst/utvalg havneselskaper	7,72 mill.	17,11 mill.
Årsresultat f/sk	Sammenlignes med bransjens vekst/utvalg havneselskaper	5,54 mill.	9,85 mill.

Tabell: Tabellen over viser vår sammenstilling av målene fra eierstrategien og resultatene til Karmsund Havn IKS i 2016 og 2017.

Ifølge eierstrategien skal det i tillegg utarbeides produktregnskap. På tidspunktet for selskapskontrollen var det ikke utarbeidet produktregnskap⁴. Vi har fått tilbakemelding fra havnedirektør og havnestyrets leder på at Karmsund Havn IKS hadde et produktregnskap tidligere, men at selskapet gikk bort fra dette i 2015. Det fremgår av tilbakemeldingen at dette regnskapet var upresist som følge av at det var utfordrende å tilskrive produktene kostnadene, og at det derfor ikke var praktisk å ha et løpende

⁴ Selskapet utarbeider en årlig skattefil, hvor hele Karmsund Havn IKS blir delt inn i enheter og hvor felleskostnader blir fordelt utfra andel av total inntekt enheten bidrar med. Denne filen bidrar til å fordele skattepliktig og ikke skattepliktig del av selskapet.

produktregnskap. I tilbakemeldingen fremgår det at en skal drøfte produktregnskap på neste eiermøte. Det skal også drøftes hvordan den videre rapporteringen på styringsparametrene skal foregå.

4.1.2 Vurdering

Vår overordnede vurdering er at Karmøy Havn IKS har etablert system og rutiner som bidrar til å sikre en økonomisk forsvarlig drift av selskapet.

Det har blitt gjennomført risikoanalyser i forbindelse med større investeringer, men etter vår vurdering kunne disse vært gjort mer detaljert med nærmere beregning av sannsynlighet og konsekvens.

Implementeringen av eierstrategien startet første kvartal 2017 og selskapet har hittil ikke rapportert fullt ut til sine eiere på de økonomiske styringsparametrene som fremgår i eierstrategien. Dette gjelder både samfunnsøkonomisk og bedriftsøkonomisk styring.

Når det gjelder spørsmålet om selskapet har hatt en økonomisk utvikling i samsvar med uttrykte forventninger fra eierne etter vedtatt eierstrategi kan vi dermed ikke gi en fullstendig vurdering av dette. Tallene vi har fått oversendt viser at selskapet sin egenkapitalrentabilitet og realisert avkastning var i samsvar med mål i 2017. Totalrentabilitet var noe lavere enn måltallet. Regnskapstallene vi har fått oversendt viser også at Karmsund Havn IKS har hatt en positiv utvikling fra 2016 til 2017 på indikatorene som skal nyttes til sammenligning med bransjens vekst/utvalgte havneselskaper (driftsinntekter, EBITDA, driftsresultat EBIT og årsresultat før skatt).

4.2 I hvilken grad har selskapet etablert et system og rutiner for å bidra til å sikre at selskapet etterlever alle lover og regelverk som gjelder for selskapet?

4.2.1 Fakta

Kontrollmiljø – ambisjoner, prioritering og ansvar

Fra intervjuene gikk det fram at det blitt arbeidet mye med styring og kontrollmiljø de siste årene. Det oppleves at ledelsen har hatt ambisjoner knyttet til å styrke kontrollmiljøet og at dette har vært prioritert. Det oppleves god dialog internt og grei ansvarfordeling.

Stillingsbeskrivelser fremgår av den enkeltes ansettelseskontrakt. Ifølge forvaltningssjef vil det videre bli viktig å få på plass et delegasjonsreglement for Karmsund Havn IKS, for formelt å avklare ansvar og myndighet. Forvaltningssjef jobber med å utarbeide dette. Dokumentet skal gi en oversikt over havnedirektøren videredelegering av myndighet og ansvar til andre ledere. Derunder vil det ligge ansvar og myndighet knyttet til regelverk som gjelder for selskapet. I dag må havnedirektøren signere på alt, da fullmakter ikke er videredelegert.

I dag brukes ledermøtene til å dra opp grenselinjene på ansvarsområder. Her deltar avdelingslederne, samt forvaltningssjef og havnedirektør. Lederassistent skriver referater fra møtene. For å sikre at lederne er oppdaterte i forhold til regelverk som de er ansvarlige for, bruker selskapet Lovdata. I Lovdata har en lagt inn hvilke regelverk som er relevante for de ulike lederne. Lederne skal slik få varsel ved oppdatering av lover og forskrifter. Selskapet får også informasjon om viktige endringer i lovverk og rammebetingelser gjennom sine medlemskap i interesseorganisasjonene KS Bedrift Havn og Norske Havner.

I tillegg til forvaltningssjef har selskapet en egen stilling for sikkerhets- og beredskapsleder. Disse fremstår som sentrale roller som del av selskapets internkontrollsystem. Forvaltningssjef har fagansvar for anskaffelser og for søknader og saksbehandling knyttet til tiltak i sjø. Forvaltningssjef er også ansvarlig for å følge opp vedtak fra styret, havnerådet og selskapets eiermøter. Sikkerhets- og beredskapsleder er PSO (Port Security Officer) for hele havneområdet, PFSO (Port Facility Security Officer) for det enkelte havneanlegg og operativ HMS-ansvarlig i selskapet. Daglig leder er overordnet

HMS-ansvarlig. Sikkerhets- og beredskapsleder er i tillegg ansvarlig for opplæringen i internkontroll. Dette gjelder innføring i hendelsesbehandling, intern forbedringssystematikk og kvalitetssystemet UniSea.

Daglig leder opplyser om at selskapet nå arbeider mot å bli sertifisert etter ISO 9001 Ledelsessystem for kvalitet og ISO 14001 Miljøledelse, da en ser at dette vil bli et krav fra flere av selskapets kunder. Selskapet har derfor startet arbeidet med å klargjøre dokumentasjon som trengs for sertifisering. Dette bl. a. gjennom anskaffelse av kvalitetssystemet UniSea, som nå blir implementert i organisasjonen. Selskapet tar sikte på å starte sertifiseringsprosessen i løpet av 2019, hvorav mye av det praktiske vil bli tilrettelagt allerede i 2018.

Kvalitetssystem

Karmsund Havn IKS implementerer på nåværende tidspunkt kvalitetssystemet UniSea, et elektronisk dokument- og hendelsesstyringssystem. I dette systemet vil selskapet samle alle styrende dokumenter på ett sted. Systemet vil også brukes til å følge opp hendelser/avvik. Systemet vil i større grad formalisere og definere arbeidet knyttet til dokumentstyring og oppfølging av hendelser. Alle ansatte fikk et innføringskurs i systemet i mars 2018 i regi av Unisea. Selskapet arbeider på nåværende tidspunkt med å laste inn eksisterende styrende dokumenter og få kartlagt alt selskapet har. Det er sikkerhets- og beredskapsleder som holder i dette arbeidet. Videre vil det bli arbeidet med å eliminere overlappende informasjon, der målet er at informasjonen skal bare være beskrevet en gang. Det er planlagt at dette arbeidet skal ferdigstilles høsten 2018. I en overgangsperiode vil en ha en del av det samme innholdet i tidligere benyttet mappestruktur.

Det har vært en prioritet å få på plass det som gjelder havnesikring etter ISPS (International Ship and Port Facility Security)⁵. All ISPS-dokumentasjon var publisert og gjort gjeldende i UniSea etter Kystverkets godkjenning av løsningen 26/09-2016.

Ansvarene for de ulike temaene i kvalitetssystemet UniSea er fordelt i samsvar med de ansatte sine fagfelt. Det skal fremgå av rutine- og prosedyredokumentene hvem som er ansvarlig. Dokumenteier må godkjenne endringer og nye dokumenter innenfor ansvarsområdet. Gjennomgang av dokumentene skal gjøres av de som er ansvarlig. En skal også etter hvert få på referanser til lovverket.

4.2.2 Vurdering

Vår vurdering er at selskapet har et godt styrings- og kontrollmiljø, og systemer og rutiner for å sikre regelverksetterlevelse.

Det gjenstår generelt et arbeid med å formalisere myndighet og ansvar, samt arbeid med å standardisere internkontrollen på ulike områder. I dette ligger også å få til en systematisk oppfølging av internkontrollen gjennom videre implementering av selskapets elektroniske kvalitetssystem. Dette blir viktig for å sikre at systemet gir ønsket effekt. Roller og ansvar i forbindelse med det videre implementeringsarbeidet fremgikk å være plassert.

4.3 I hvilken grad har selskapet etablert retningslinjer/rutiner for anskaffelser og kontraktsoppfølging?

4.3.1 Fakta

Anskaffelser

⁵ ISPS-koden (International Ship and Port Facility Security Code) er vedtatt av FNs sjøfartsorganisasjon IMO for å forbedre sikkerheten for skip i internasjonal fart, og havneanlegg som betjener slike skip. Kystverket har ansvaret for gjennomføring av ISPS-koden og havnesikringsregelverket i alle norske havner og havneanlegg som omfattes av dette regelverket.

Gjennomføring av anskaffelser i Karmsund Havn IKS gjøres av avdelingsledere, med bistand fra forvaltningssjef på forespørsel fra den enkelte avdelingsleder. Forvaltningssjef bistår typisk ved å kontrollere dokumentene som avdelingene har forberedt.

Selskapet har en innkjøpsrutine per 2014. Her inngår 22 rutinedokumenter/maler til hjelp i de ulike stegene av anskaffelsesprosessen (listet i vedlegg 1 til rapporten). Rutinene omtaler anskaffelsesforløpet fra innledende vurderinger, til gjennomføring av anskaffelse og oppfølgingsfasen. Forvaltningssjef opplyste om at hun har satt de ansatte inn i de eksisterende innkjøpsrutinene med å gjennomføre interne miniseminar, blant annet ved et miniseminar for nyansatte i 2017/2018.

Selskapets rutiner og maler er per i dag ikke i samsvar med endringer i anskaffelsesregelverket som trådte i kraft 1. januar 2017. Selskapet har planlagt å revidere disse i løpet av 2018. Forvaltningssjef har ansvar for å oppdatere rutinene. Selskapet opplyser at årsaken til at arbeidet med å revidere rutinene ikke har vært prioritert i 2017 er at de eksisterende rutinene er strengere enn hva regelverket legger opp til. Forvaltningssjef gjør inntil videre fortløpende endringer for å få anskaffelsesdokumenter til å stemme med det nye regelverket, i de anskaffelsesprosesser hvor hun blir involvert.

Kontraktsoppfølging

Anskaffelser som gjennomføres er i stor grad rammeavtaler. Det er de enkelte avdelingssjefene som forvalter rammeavtalene, med bistand fra forvaltningssjef. Det er også gjennomført og planlagt flere anskaffelser av varer og tjenester, samt bygge- og anleggsarbeid. Den enkelte avdeling følger opp disse prosjektene og leverandørene. Teknisk sjef har kontraktsoppfølgingsansvar på en rekke avtaler og rammeavtaler som ligger til teknisk avdeling. Det er nylig ansatt en driftsleder som er i ferd med å bli satt inn i oppgaven å følge opp en del av disse avtalene. Selskapet har også ansatt en egen prosjektleder i midlertidig stilling til å implementere og følge opp en del av flere nylig innkjøpte IT-systemer.

Kontraktsoppfølgingsfasen er kun kort omtalt i den felles innkjøpsrutinen. Videre prosedyrer er angitt ved at innkjøpsrutinen er vedlagt Difis "Veileder for kontraktsoppfølging av offentlige anskaffelser" i sin helhet.

Når det gjelder byggeprosjekter, er enkelte elementer av kontraktsoppfølging listet opp som en del av teknisk avdeling sitt rutinedokument for byggeprosjekter. Eksempelvis inngår det under fasen "Byggetiden" å følge opp endringer/endringsmeldinger herunder kontrollere leveranse mot kontrakt, å kontrollere fakturaer mot leveranse og kontrakt, å kontrollere fremdrift mot plan, leveranse og kontrakt, og å kontrollere leveransene med tanke på mengder og kvalitet. Kontroll av leveranser opp imot kontrakt inngår også under fasene "Overtakelse" og "Garantitid". Det er byggeleder som står som ansvarlig for disse oppfølgingsaktivitetene.

I tillegg har selskapet en "Sjekkliste ved inngåelse av leieavtaler Karmsund Havn" som gjelder alle typer utleieavtaler for Karmsund Havn IKS. Denne skal ligge som vedlegg ved Karmsund Havns gjenpart av kontrakter. I sjekklisten angis en rekke punkter som man skal påse at er ført inn i kontrakten og er iht. avtale. Videre listes sjekkpunkter som skal følges etter inngått kontrakt. Disse omtaler hvor avtalen skal arkiveres, oppbevares, og hvem som skal ha kopi.

Økonomi- og regnskapsmedarbeider er ansvarlig for å fakturere de faste leietakerne. Disse blir fakturert via systemet Fenistra. Økonomi- og regnskapsmedarbeider er også ansvarlig for å legge leiekontraktene inn i systemet. Det ble opplyst om at selskapet er i gang med også å samle alle serviceavtaler i Fenistra, gjennom en egen modul for dette.

Når det gjelder fakturaer fra leverandører inn til selskapet, og kontroll av disse opp mot kontraktsvilkår, fungerer det slik: Økonomiavdelingen legger mottatte fakturaer inn i Visma. Økonomiavdelingen sender så fakturaen videre i systemet til den aktuelle avdelingen. Det er den som har kjøpt varen/tjenesten som er ansvarlig for å kontrollere fakturaen mot inngåtte kontrakter.

Selskapet har ikke en samlet oversikt over kontrakter som er inngått av Karmsund Havn IKS, som eksempelvis lister oppfølgeransvar og gyldighetsperiode/utløpsdato. Fra intervjuene framgikk det likevel at det oppleves klarhet rundt hvilke kontrakter som gjelder for selskapet og hvem som følger opp.

4.3.2 Vurdering

Vår vurdering er at selskapet har etablert retningslinjer/rutiner for anskaffelser, men at disse bør oppdateres etter gjeldende regelverk.

Selskapet har formaliserte rutiner for oppfølging av sine leiekontrakter, men det er ikke en samlet kontraktoversikt/register eller felles skriftlige rutiner som gjelder for oppfølging av alle selskapets inngåtte kontrakter. Eksempelvis er det ikke definert hvilke roller og ansvar som inngår i kontraktsoppfølgingen (se også revisjonskriterier i vedlegg 2). Vi vurderer at dette er svakheter sett opp imot god praksis for internkontroll og som medfører at kontraktsoppfølging i for stor grad er personavhengig i dag.

4.4 I hvilken grad har selskapet etablert en prosjekthåndbok eller tilsvarende som regulerer selskapets styring av investeringsprosjekter?

4.4.1 Fakta

Selskapet har et "Investeringsreglement - prosjekthåndbok for tidligfasevurdering av investeringer", vedtatt av havnestyret i februar 2018. Formålet med reglementet er å sikre et godt og korrekt grunnlag for investeringsbeslutninger. Investeringsreglementet gjelder for investeringer i varige driftsmidler. I tillegg skal Karmsund Havn sin leie av varige driftsmidler med eksterne aktører (eksterne eier, Karmsund Havn leier mv.) også utredes i henhold til dette reglementet. Reglene i investeringsreglementet gjelder for investeringsprosjekter med budsjettert kostnad eksklusiv mva. på kr 5.000.000 og høyere.

Dokumentet angir 1) generelle rammer og begrensninger for investeringer, 2) ansvarsfordeling og 3) faser i utredning av investering. Reglementet omhandler kun tidligfasevurderinger fram til investeringen blir vedtatt i styret. Det omhandler ikke andre faser som gjennomføringsfasen av prosjekter.

Fasene i utredningen av investeringer er:

De ulike stegene blir videre kortfattet beskrevet i reglementet. I investeringsreglementet fremgår det at det videre utarbeides en egen mal for utredning av investeringsprosjekter. Det er denne malen som vil ligge til grunn i styresakene som omhandler utredningene av investeringsprosjekt i styresaker.

Selskapet har også en dreiebok for havneprosjekter i offentlig-privat-samarbeid (OPS-prosjekter) per 23.01.2018, utarbeidet av Deloitte på oppdrag fra og i samarbeid med selskapet. Denne er delt inn i fasene 1) Forberedelse- og planleggingsfase, 2) Etablering av selskap, og 3) Driftsfasen, og tar for seg ulike rettslige problemstillinger knyttet til disse fasene.

Når det gjelder byggeprosjekter er teknisk sjef en sentral nøkkelperson for hvordan styringen og oppfølgingen av disse skal foregå. Teknisk sjef kommer inn i investeringsprosjektene når en starter med reguleringsarbeidet, men er også med i den innledende fasen, for å bistå med estimer og vurderinger rundt prosjektkostnader. Teknisk sjef har ansvar for den videre gjennomføringen av prosjektet, og er i stor grad den som arbeider opp mot andre myndigheter og mot eksterne konsulenter, herunder prosjekterende konsulenter og leverandører i byggefasen. Teknisk sjef lager anbudsdokumenter ved konkurranseutlysning, og tildeler kontrakter etter gitte kvalifikasjonskrav. Forvaltningssjef bistår i dette arbeidet. Teknisk sjef innehar også oftest rollen prosjektleder og byggeleder for prosjektene, avhengig av prosjektets omfang og egen kapasitet. Eventuelt leier selskapet inn eksterne byggeledere.

Våren 2018 har teknisk sjef samlet og formalisert rutinene for gjennomføring av byggeprosjekter i et rutinedokument. Her framgår sentrale aktiviteter, og hvem som har ansvar, i følgende faser: 1.

Skisseprosjekt med prisestimat/-overslag, 2. Detaljprosjekt, 3. Kontrahering, 4. Byggetid, 5. Overtakelse og 6. Garantitid. Det arbeides videre med å formalisere ulike maler som blir benyttet i de ulike fasene.

4.4.2 Vurdering

Vi vurderer at selskapet har etablert reglement og rutiner som gir rammer for selskapets styring av investeringsprosjekter.

Karmsund Havn IKS har ifølge eierstrategien av 2016 investert ca. 550 mill. fra 2002 – 2015, og har de neste 10 årene et investeringsbehov vurdert til rundt kr. 600 mill. Omfanget investeringer understreker at det er viktig at Karmsund Havn IKS sikrer en god styring av sine investeringsprosjekter. Herunder er det sentralt at selskapet sikrer de riktige investeringer og føringer, noe som legges i tidlig fase. Etter vår vurdering fremgår arbeidet med tidligfasevurderinger som godt ivaretatt i selskapets rutineverk.

Når det gjelder prosjektstyring generelt vurderer vi at byggeprosjekter framgår som godt ivaretatt, men at det samtidig er høy personsårbarhet. For å redusere personsårbarhet bør det arbeides videre med å formalisere og gjøre kjent selskapets rutinedokumenter og maler for prosjektstyring som del av selskapets nye kvalitetssystem.

4.5 I hvilken grad har selskapet system og rutiner som bidrar til å ivareta systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i samsvar med krav i internkontrollforskriften?

4.5.1 Fakta

Daglig leder er overordnet HMS-ansvarlig i Karmsund Havn IKS. Sikkerhets- og beredskapsleder er operativ HMS-ansvarlig.

Selskapet har en HMS-håndbok på 77 sider. Denne inneholder blant annet tema HMS-målsetting, sentrale roller og ansvar, saksbehandling HMS, krav til opplæring, risikovurdering og handlingsplaner, avviksbehandling, bruk av verneutstyr og årlig gjennomgang av systemet. Det er gitt fortløpende referanser til relevante bestemmelser i arbeidsmiljøloven i håndboken.

HMS-håndboken beskriver at følgende inngår i daglig leders overordnede ansvar for HMS-arbeidet:

- ✓ Systemet blir årlig ajourført
- ✓ Feil og mangler som rapporteres blir fulgt opp
- ✓ Det er etablert nødvendige rutiner og tiltak for å sikre at de ansatte kan utføre sitt arbeid på en trygg og sikker måte
- ✓ Det blir gjennomført nødvendig opplæring
- ✓ Kvartalsvise møter med de ansatte gjennomføres
- ✓ Rutiner og tiltak ved skader, ulykker, sykefravær og annen personalbehandling blir fulgt opp
- ✓ Alle blir informert om endringer i IK-systemet

Selskapet har en målsetting om å gjøre en forbedringsinspeksjon i året, hvorav det spesielt skal vektlegges revisjon av HMS-systemet. Etter hver runde skal det utarbeides en handlingsplan for langsiktig forbedringsarbeid. Årlige forbedringsinspeksjoner av arbeidsmiljø gjøres av bedriftshelsetjenesten. Arbeidet er nærmere beskrevet i en samarbeidsplan mellom selskapet og Norsk Bedriftshelsetjeneste AS for år 2018, deriblant planer for befaringer, planleggings- og statusmøter.

Alle rutine- og prosedyredokumenter som HMS-håndboken består av ble utarbeidet av Simployer (tidligere Infotjenester AS) og har vært samlet i et word-dokument. Flesteparten av kapitlene i HMS-håndboken er sist endret for fem- seks år siden (i 2012 og 2013) deriblant beskrivelse av virksomheten, HMS-målsettinger og sentrale HMS-roller. Andre kapitler er sist endret i 2013, 2015 eller 2016.

Tidligere var det Simployer som hadde ansvar for oppdatering av innhold HMS-håndboken for Karmsund Havn. På nåværende tidspunkt er selskapet i en overgang til at selskapet skal håndtere og vedlikeholde HMS-håndboken i egen regi. Selskapet har lagt over dokumentene i HMS-håndboken til kvalitetssystemet UniSea. Det er også gjort enkelte oppdateringer (f. eks roller og ansvar i dag) i forbindelse med dette.

Hendelsesbehandling i UniSea er tatt i bruk for HMS-området. Dette gjelder både havnesikkerhetsavvik (ISPS avvik) og andre HMS-relaterte hendelser. En registrerer både hendelsene og tiltak i UniSea, og kan følge saksbehandling i håndtering av avvikene.

Selskapet har også dokumentet "Karmsund Havn IKS Killingøy – HMS informasjon Basereglement" Hensikten med dette dokumentet er å skape en felles forståelse av hvordan den enkelte skal forholde seg til oppmerking og HMS-krav som er innført på Killingøy. Det pågår flere samtidige operasjoner og byggeaktivitet som skaper utfordringer og endring av kjøremønster på kort tid, og i dokumentet er det blant annet bedt om at den enkelte følger med på skilter, anvisning og instruksjoner fra portvakten. Det er beskrevet at HMS-informasjonen utgis som en kombinasjon av informasjon og oppslagsverk, og at i tillegg utleveres en 1-sides informasjon til besøkende.

4.5.2 Vurdering

Vår vurdering er at selskapet har etablert system og rutiner som bidrar til at selskapet ivaretar systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i samsvar med krav i internkontrollforskriften.

4.6 I hvilken grad har selskapet system og rutiner som bidrar til å sikre miljøvern?

4.6.1 Fakta

En av selskapets fire hovedoppgaver er definert som nærmiljø og samfunnsansvar. I dette inngår den daglige driften av sekretariatet for den interkommunale beredskapen mot akutt forurensning (IUA). Dette er et samarbeid mellom 18 kommuner. Karmsund Havn har også etablert en moderne aksjonssentral på Killingøy. Havnedirektøren er leder for IUA-beredskapen. Styringsdokumenter knyttet til IUA ligger i UniSea. Dette materialet publiseres med rettighetsstyring for de som inngår i IUA-beredskapen. Se også mer om IUA-beredskapen omtalt i neste avsnitt, under "Beredskapsplaner".

Mens ansvaret for akutt forurensning ligger til IUA, har maritim avdeling ansvar for system og rutiner knyttet til miljøvern og avfallsplaner. Selskapet har utarbeidet en avfallsplan i henhold til de krav som stilles i Forurensningsforskriften kapittel 20 del II "Mottaksordninger for havner". Planverket gjelder for Karmsund Havn IKS samt de private havner selskapet har inngått samarbeid med for avfallshåndtering. Avfallsplanen beskriver mottaksordninger for avfall og lasterester fra skip i alle selskapets havneanlegg. Iverksettelse av planen ble foretatt fortløpende fra 1. juli 2004 og høsten 2004. Sist godkjente avfallsplan er fra 10. juli 2017. Den varer i 3 år og oppdateres av maritim avdeling.

Miljøvern er også vurderingstema når det gjelder tiltak i sjø, der miljøvern inngår som en del av saksbehandlingen. Forvaltningssjef i selskapet er fagansvarlig for saksbehandlingen knyttet til tiltak i sjø etter havne- og farvannsloven. Forvaltningssjef bruker Kystverkets veiledning i saksbehandlingen, samt kartløsningen Kystinfo, og har derfor ikke behov for å utarbeide egne rutiner for saksbehandlingen. Forvaltningssjef påpekte at det er selve brukerne av havneanlegg som er ansvarlige for egne utslipp etter havne- og farvannsloven.

4.6.2 Vurdering

Etter vår vurdering har selskapet etablert system og rutiner som bidrar til å sikre miljøvern på vesentlige områder.

4.7 I hvilken grad har selskapet gjennomført ROS-analyse og utarbeidet beredskapsplan?

4.7.1 Fakta

ROS-analyser

Karmsund Havn IKS gjennomfører risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS), både hvor de selv er ansvarlige for analysene, men også ved å gi innspill til ROS-analyser som gjennomføres av andre. For eksempel bidrar selskapet inn i eksterne analyser når det skal gjennomføres store arrangementer som involverer havneområdet. Det blir utarbeidet analyser av teknisk arrangør, og så bidrar havnevesenet inn i dette arbeidet. KH involveres også i kommunenes egne ROS-analyser (de kommuner som har stor aktivitet langs sjø).

Selskapet er ansvarlig for, og pålagt av Kystverket, å gjennomføre sårbarhetsvurderinger for havnedistriktet. Disse sårbarhetsvurderingene følger en egen mal fra Kystverket og Kystverket skal godkjenne sårbarhetsvurderingene. Selskapet bruker Nordic Crisis Management (NCM) til å gjøre sårbarhetsvurderingene. Det er NCM som styrer disse gjennomgangene. Det er også andre som inngår i gjennomføringen av vurderingene, for eksempel leietakerne og politiet. Fra vurderingen fremgår det tiltak som selskapet så må gjennomføre. Disse tiltakene skal følges opp i en sikringsplan, og gjennomføringen av tiltakene kontrolleres så av Kystverket. KPMG ble vist et eksempel på sårbarhetsvurdering gjennomført av NCM, og videre hvordan tiltakene blir fulgt opp av selskapet i en sikringsplan.

Fra intervjuene framgår at dersom ikke Karmsund Havn IKS oppfyller kravene etter ISPS⁶- regelverket (havnesikring) kan konsekvensen være at selskapet mister ISPS-sertifikatet. Den videre konsekvensen vil da være at en ikke kan drive havnetrafikk i en gitt periode. Dette området har derfor høy prioritering. Svakheter med sikkerheten til selskapet ble påpekt av Kystverket i 2013. En har siden arbeidet mye med sikkerhetsforståelsen internt, men også eksternt mot de som opererer på terminalene. I intervju ble det opplyst om at selskapet har fått tilbakemeldinger fra Kystverket på at selskapets sikkerhetsarbeid i dag ligger på et høyt nivå.

Beredskapsplan

En skiller mellom beredskapsplanene etter Interkommunalt utvalg for akutt forurensning (IUA, også kalt oljevern-beredskap), sikringsplan for havn, generell beredskapsplan, og sikringsplan (ISPS havnesikring). Fra intervjuer med nøkkelpersoner framgikk det at en opplever at det er tydelig skille mellom de ulike beredskapsplanene, og at det er tydelig hvilke hendelser som utløser hvilke planer. Nøkkelpersoner informerte også om at det blir gjort beredskapsøvelser innenfor både generell sikkerhet, ISPS og oljevernøvelse. Det gjennomføres både "table-top" –øvelser og fulle beredskapsøvelser med folk ute i felt, presse, osv. Beredskapsøvelser gjennomføres jevnlig i samsvar med krav. Det er ulikt hvor mye øvelsene krever av selskapet.

Når det gjelder oljevernberedskapen (IUA) leder havnedirektør denne. Havnedirektør og maritim sjef står for innsatsledelsen og er bl. a. ansvarlig for kontakten med myndighetene. De leder beredskapen på det strategiske nivået. Sikkerhets- og beredskapsleder er fasilitator og bindeledd mellom stab og innsatsledelsen. En har gjerne med to personer fra økonomi, da slike hendelser gjerne fører til store kostnader, opp mot 100 mill. kr. Forvaltningssjef er juridisk rådgiver. Hendelsene evalueres alltid i etterkant. Ved større aksjoner gjennomfører kystverket storevalueringer.

KPMG har gjennomgått dokumentet "KH Beredskapsplan" datert 10.11.2017 og dokumentet "DG Beredskapsplan" (farlig gods) datert 01.03.2018. "KH Beredskapsplan" er en generell beredskapsplan som gir retningslinjer for hvordan Karmsund Havns ledelse skal håndtere kritiske situasjoner for å forhindre og minimalisere skade på mennesker, miljø, materiell og omdømme. Planen er ment både som en håndbok og et styringsverktøy for å hjelpe ledelsen i arbeidet med å håndtere en oppstått

⁶ International Ship and Port Facility Security

beredskapssituasjon eller krise. Planen beskriver bl. a. mål og hensikt, organisering, ansvar og oppgaver, personell og opplæring, øvelser, mobilisering og innsats, tiltakskort, og etterarbeid som debrief og evaluering.

"DG Beredskapsplan" er hjemlet i "Forskrift om lossing, lasting, lagring og transport innen kommunenes sjøområde og havner innenfor samme område av farlige stoffer og varer". Beredskapsplanen gjelder for all virksomhet innen Karmsund Havn IKS sitt distrikt. Planen beskriver blant annet selskapets beredskapsorganisasjon ansvar og oppgaver, terminaloperatører og lagerområder, pårørendebehandling og mediebehandling, tiltakskort (f. eks sjekkliste for aksjoner), og mal for rapportering av farlig gods. HMS-håndboken inneholder i tillegg "Instruks for "Beredskapsplan Farlig Gods" som omtaler ansvar for oppdatering og etterlevelse av planen, oppbevaring og tilgjengelighet.

Selskapet har etablert et eget beredskapsrom der blant annet fysiske tiltakskort er plassert lett tilgjengelig. Praksisen med å bruke fysiske tiltakskort med helt konkrete aktiviteter oppleves å ha vært hensiktsmessig. Fra intervjuene fremgår at selskapet også har erfart at det er hensiktsmessig at de som inngår i beredskapsarbeidet har de samme/lignende rollene innenfor det ulike beredskapsarbeidet, slik at en blir godt trent i roller. Det er derfor arbeidet de siste år med å få rollene plassert etter dette prinsippet. Det er i stor grad gjennomgående de samme rutinene å finne i de ulike planene.

Når det gjelder videreutvikling av organisasjonen ser havnedirektør et behov for å ytterligere spisse rollen til sikkerhet- og beredskapsleder, som også har annet ansvar relatert til HMS og kvalitet i dag.

4.7.2 Vurdering

Vi vurderer at selskapet gjennomfører og følger opp ROS-analyser, og at det er etablert beredskapsplaner, samt ansvar for og kontroll med virksomhetens beredskapsarbeid.

5. Anbefalinger

KPMG vil her komme med anbefalinger på områdene der det i gjennomgangen er funnet avvik eller forbedringspotensial. Anbefalingene er formulert på bakgrunn av vurderingene, og peker på områder hvor det etter vår vurdering er hensiktsmessig at det gjøres forbedringstiltak.

Karmsund Havn IKS kan ikke pålegges tiltak gjennom denne selskapskontrollen. Vi presiserer at anbefalingene kun er ment som bidrag/hjelp til hvor det kan gjøres forbedringer.

Anbefalinger til eierkommunene

Eierskapskontrollen har vært avgrenset til å undersøke i hvilken grad eierkommunene følger opp sine eierinteresser i Karmsund Havn IKS i samsvar med eierkommunenenes eierstrategi for selskapet og sentrale krav og normer til godt eierskap.

Vår vurdering er at eierstrategien og sentrale krav og normer til godt eierskap i all hovedsak er etterlevd. I forhold til undersøkte KS-anbefalinger om god eierstyring, selskapsledelse og kontroll, er det avdekket forbedringspunkter i forhold til tre anbefalinger:

- ✓ Anbefalingen "Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte" er delvis innfridd. Eierkommunene har for valgperioden delvis gjennomført opplæring av folkevalgte som inkluderer eierstyring.
- ✓ Anbefaling "Utarbeidelse av eierskapsmeldinger" er delvis innfridd. Vi vurderer at kommunene, med unntak av Bokn kommune, i tråd med KS-anbefalinger har fastsatt overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide eierskapsmelding for sine selskaper. Videre at sentrale anbefalte punkter inngår i disse, samt spesifikk omtale av Karmsund Havn IKS. Kommunene fastsetter ikke overordnede prinsipper for sitt eierskap hvert år, som KS anbefalingene tilsier.
- ✓ Anbefalingen "Utarbeidelse av etiske retningslinjer", herunder at "Eier bør påse at selskapsstyrene utarbeider, og jevnlig reviderer, etiske retningslinjer for selskapsdriften", er delvis innfridd. Etiske retningslinjer er etablert i selskapet og vi peker på at eiere bør påse at disse blir jevnlig revidert.

Der hvor tiltak ikke alt er satt i verk, anbefaler vi at det iverksettes tiltak for å gjøre utbedringer på de nevnte forbedringsområder.

Når det gjelder rapportering av selskapets resultater og utvikling er vår anbefaling at eierkommunene følger opp at Karmsund Havn IKS rapporterer i henhold til eiers krav.

Anbefalinger til Karmsund Havn IKS

Våre anbefalinger til Karmsund Havn IKS er:

1. Karmsund Havn IKS bør oppdatere sine anskaffelsesrutiner etter gjeldende regelverk i lov og forskrift om offentlige anskaffelser.
2. Karmsund Havn IKS bør i større grad formalisere og gjøre kjent rutiner for kontraktsoppfølging for å redusere personsårbarhet i sin styring og kontroll med selskapets kontrakter. Herunder
 - a) Opprette og holde oppdatert et avtaleregister som gir oversikt over alle selskapets inngåtte avtaler samt hvem som har roller og ansvar knyttet til den enkelte avtale.
 - b) Definere roller og ansvar som inngår i kontraktsoppfølging, herunder gjøre skriftlig fungerende praksis for kontraktsoppfølging i dag som selskapet vurderer som hensiktsmessig.
3. Karmsund Havn IKS bør i større grad formalisere sine rutiner og maler for styring i alle faser av investeringsprosjekter.

6.Uttalelse fra Karmsund Havn IKS

**KARMSUND
PORT
AUTHORITY**

KPMG

v/ Lena Davik Fjørtoft

Karmsund Havn IKS
Killingøy, 5515 Haugesund
Postboks 186, 5501 Haugesund

T: +47 52 70 37 50

F: +47 52 70 37 69

E: post@karmsund-havn.no

Org nr: 963 706 820

Emne: Tilbakemelding på rapport av 16.4.18

Det vises til oversendte rapportutkast og e-post av 16.4.18.

Karmsund Havn har følgende tilbakemeldinger på rapporten del 2: uttalelse til rapporten

Karmsund Havn ønsker med dette å takke KPMG for en god og lærerik prosess, som opplevdes nyttig for selskapet. De foreslåtte forbedringspunktene vil bli en del av Karmsund Havns forbedringsarbeid fremover og blir viktige i den videre utviklingen av selskapet.

Karmsund Havns nye eierstrategi ble vedtatt og implementert i 2017. Selskapet har jobbet målrettet med å etterleve og implementere eierstrategien fra det tidspunktet havnerådet og havnestyret offisielt fikk overlevert og presentert eierstrategien.

Ettersom implementeringen av eierstrategien startet første kvartal 2017, vil det først fra 2018 bli rapportert fullt ut i henhold til kravene i eierstrategien. Det jobbes også med å få til en avtale om benchmarking mot andre havner, slik at en får et godt sammenligningsgrunnlag for å studere selskapets utvikling over tid.

Haugesund den 1.5.18

Med vennlig hilsen

Tore Gautesen
Havnedirektør

59°25'35"N
5°14'84"E

KARMSUND-HAVN.NO

Vedlegg 1 Dokumentliste

Dokumentasjon del 1 eierstyring

Felles:

- ✓ Eierstrategi for Karmsund Havn IKS, 18.10.2016
- ✓ Selskapsavtale for Karmsund Havn IKS, 18.10.2016
- ✓ Protokoller fra eiermøte henholdsvis 20.06.2017 og 23.11.2017
- ✓ Protokoller fra møte i havnerådet henholdsvis 24.01.2017, 23.03.2017, 02.05.2017, 24.07.2017 og 30.11.2017

Mottatt fra Haugesund kommune:

- ✓ Eierskapsmelding 2014 Haugesund kommune
- ✓ Eierskapsmelding 2017 Haugesund kommune
- ✓ Program folkevalgtopplæring del 2 til medlemmer og varamedlemmer Haugesund kommune 24.02.2016
- ✓ Invitasjon til folkevalgtopplæring til medlemmer og varamedlemmer i Haugesund bystyre, 02.11.2016
- ✓ Invitasjon til folkevalgtopplæring til medlemmer og varamedlemmer i Haugesund bystyre, 06.10.2016
- ✓ Informasjon om kommunens eierrepresentanter i organer på e-post mottatt 06.03.2017

Mottatt fra Karmøy kommune:

- ✓ Informasjon i brev "Svar – dokumentasjon til selskapskontroll av Karmsund Havn IKS", næringssjef, 07.03.2018.
- ✓ Eierskapsmelding 2013

Mottatt fra Tysvær kommune:

- ✓ Informasjon i brev "Tilbakemelding – oppstart av selskapskontroll Karmsund Havn IKS", rådmann og leiar politisk sekretariat, 07.03.2018.
- ✓ Eierskapsmelding, vedtatt i kommunestyret 25.10.16

Mottatt fra Sveio kommune:

- ✓ Informasjon i e-post mottatt 09.03.2018.
- ✓ Eigarskapsmelding 2016-2019 Sveio kommune

Mottatt fra Bokn kommune

- ✓ Informasjon i e-post mottatt 05.04.2018.

Mottatt fra Bømlo kommune

- ✓ Informasjon i e-post mottatt 17.04.2018.
- ✓ Eigarskapsmelding Bømlo 2014
- ✓ Saksutgreiing til folkevalde organ, Eierstrategi i Karmsund Havn IKS, 20.09.2016.
- ✓ Notat til formannskapet, Oppsummering etter eigardag, 12. april 2016.

- ✓ Plan for selskapskontroll 2016-2020 utgreiing
- ✓ Plan for selskapskontroll 2016-2020
- ✓ Notat val av representant til Karmsund Havn IKS og oppnemning av kandidatar til styret, 22.10.2015.

Dokumentasjon del 2 drift Karmsund Havn IKS

Mottatt fra Karmsund Havn IKS:

- ✓ Utviklingsplan Karmsund Havnevesen IKS 2013-2022
- ✓ Vårt etiske ansvar – Karmsund Havn sine regler for arbeidsetikk. Etiske retningslinjer for medlemmer av havneråd, havnestyre og ansatte i Karmsund Havn IKS, udatert.
- ✓ Årshjul for økonomiarbeid i Karmsund Havn IKS
- ✓ Rutine styreprogram (styrets kontroll av økonomiarbeidet), vedtatt av Havnestyret i Karmsund Havn IKS 10.04.2014.
 - Vedlegg styreprogram fra 2017 (signert av styreleder Kristine Skeie)
 - Vedlegg styreprogram for 2018
- ✓ Rutine 7 Budsjett Karmsund Havn IKS, udatert
 - Vedlegg 1 Kommentarer til budsjett 2018
 - Vedlegg 2 Rutine for Langtidsplan og eierstrategi
- ✓ Rutine 10 Månedssrapportering
 - Vedlegg Kommentarer til økonomirapporten tom. September 2017, 9. november 2017.
- ✓ Rutine 19 avvikshåndtering
 - Vedlegg resultatoppstilling, samt avvikskolonner for hhv avvik mot budsjett og fjoråret, pr september 2017.
- ✓ Presentasjon til eiermøte, rapportering på økonomi, 30/11-2017.
- ✓ Prosjektreknskap 2015 og 2015:
 - Rehabilitering Stangelandsvågen Kopervik prosjekt 2094
 - Bulkterminal prosjekt 2091
 - Byggeprosjekt 3 etasje Ankerbygget
 - Del 2 Hall A prosjekt 2106
 - Hall D prosjekt 2086
 - PAI bulkterminal prosjekt 2091
 - Opparbeidelse av lagerområde containere Husøy prosjekt 2110
 - Oppfylling og asfaltering Killingøy prosjekt 2113
 - Samleoversikt av prosjektutgifter
- ✓ Rutine for utarbeidelse og oppfølging av prosjektbudsjetter, udatert
- ✓ Excelfil "Oppdatering av prosjekter", månedlig prosjektrapportering økonomi, alle investeringer
- ✓ Rutine 8 Investeringer og risikovurderinger, udatert
- ✓ Eksempler på risikovurderinger av investeringer gjennomført de siste to år:
 - Sak 16/14 Karmsund Bulkterminal AS – oppføring av bulkterminal og nytt kaianlegg i karmsund Trafikkhavn, Husøy i Karmøy kommune. Havnedirektøren, 16.05.2014
 - Sak 17/14 Deep Ocean AS – oppføring av industrihall på Killingøy øst. Havnedirektøren, 16.05.2014.
 - Sak 14/17 Etablering av fiskerianlegg fra Global Fisk Egersund AS i Karmsund Fiskerihavn, Husøy i Karmøy kommune. Havnedirektøren, 07.06.2017.
 - Sak 35/17 Etablering av ny container og ro-ro terminal på Husøy. Havnedirektøren, 08.11.2017.

- ✓ Notat vedr. samfunnsøkonomisk ringvirkningsanalyse og rapportering av måleparameter, 5. mars 2018.
- ✓ Måleparameter for effektiv havnedrift, presentasjon fra selskapet på eiermøte 23.11.17
- ✓ Årsberetning 2015 Karmsund Havn IKS
- ✓ Årsberetning 2016 Karmsund Havn IKS
- ✓ Protokoll fra eiermøte 20.06.17
- ✓ Brev til KPMG fra Karmsund Havn IKS, Tilbakemelding på e-post 5.4.18: presisering, 9.4.18.
- ✓ Budsjettmal for prosjekter, udatert.
- ✓ Regnskapsanalyse sammenligning andre havner 2014-2016.
- ✓ Rutine Investeringsreglement. Vedlegg: Investeringsreglement – Prosjekthåndbok for tidligfasevurdering av investeringer, Karmsund Havn IKS. Vedtatt av styret 21.02.18 (Havnestyresak 10/18). Sist revidert: 20.2.18.
- ✓ Karmsund Havns dreiebok for Utvikling av eiendommer i samarbeid med privat aktør (OPS-samarbeid), 23.01.2018
- ✓ Rutinebeskrivelse Gjennomføring av byggeprosjekt, teknisk avdeling, mars 2018.
- ✓ Innkjøpsrutiner Karmsund Havnevesen IKS, vedtatt i havnestyret i 2014.
- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 1 – Sjekkliste for anskaffelser under 100 000 v2
- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 2 – Sjekkliste for planleggingsfasen over 100 000 versjon 2
- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 3 – Kontraktsstrategi for anskaffelser over 500 000
- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 4 - Anskaffelsesprotokoll
- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 5 – Konkurransesgrunnlag under 500 000 v1
- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 6 – Konkurransesgrunnlag - konkurranse med forhandling under terskelverdi
- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 7 – Konkurransesgrunnlag for åpen anbudskonkurranse over EØS terskelverdi
- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 8 – Konkurransesgrunnlag for begrenset anbudskonkurranse over terskelverdi
- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 9 – Kvalifikasjonsgrunnlag for begrenset anbudskonkurranse over terskelverdi
- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 10 – Konkurransesgrunnlag konkurranse med forhandling over terskelverdi
- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 11 – Kvalifikasjonsgrunnlag anbudskonkurranse m- forhandling over terskelverdi
- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 12 - Konkurransesgrunnlag 2-trinns forhandling
- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 13 – Kvalifikasjonsgrunnlag 2-trinns forhandling
- ✓ Innkjøpsrutiner - Vedlegg 14 – Vedlegg til konkurransegrunnlag varer og tjenester - INNKJØPSVILKÅR
- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 14 - Veileder for kontraktsoppfølging av offentlige anskaffelser
- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 15 – Vedlegg til konkurransegrunnlag om tjenester – LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR
- ✓ Innkjøpsrutiner - Vedlegg 16 – Vedlegg til konkurransegrunnlag – Tilbyders forbehold
- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 17 - Mottaksjournal
- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 18 – Cost Control
- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 19 – Eksempel på evaluering av dokumentasjonskrav
- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 20 – Eksempel på evaluering av tildelingskriterier
- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 21 – Intensjon om inngåelse av kontrakt

- ✓ Innkjøpsrutiner – Vedlegg 22 – Melding om valg av leverandør
- ✓ Kontraktsoppfølging – Sjekkliste ved inngåelse av kontrakter og leieavtaler
- ✓ Notat vedr. sertifisering etter ISO-standard, 5. mars 2018.
- ✓ HMS-håndboken Karmsund Havn IKS
- ✓ Samarbeidsplan mellom Karmsund Havnevesen og Norsk Bedriftshelsetjeneste AS for år 2018
- ✓ Karmsund Havn IKS, Killingøy – HMS informasjon, Basereglement, 30. juli 2015
- ✓ Avtale mellom Karmsund Havn IKS og UniSea for QA og hendelsesforløp, 28.06.2016
- ✓ Avfallsplan Karmsund Havn IKS
- ✓ KH Beredskapsplan
- ✓ DG Beredskapsplan

I tillegg har KPMG fått innsyn i følgende på stedet hos selskapet:

- Opplæringsperm for nye ansatte og nye styremedlemmer
- Elektronisk kvalitetssystem
- Detaljrutiner økonomi
- ROS-analyse
- Beredskapsrom

Vedlegg 2 Revisjonskriterier

Økonomisk drift av selskapet

Lov om interkommunale selskaper

- ✓ I henhold til §18 skal representantskapet skal vedta årsbudsjett. Årsbudsjettet skal gi et realistisk bilde av virksomheten og forventet økonomisk resultat.
- ✓ I henhold til §19 skal styret straks gi beskjed til representantskapet dersom det forventes vesentlig svikt i inntektene eller vesentlig økning i utgiftene. Det skal da avholdes møte i representantskapet hvor styre redegjør for grunnene til avviket og det legges frem revidert budsjett.
- ✓ § 22 om Lån, garantier og finansiell risiko inneholder blant annet følgende bestemmelse:
Selskapet skal forvalte sine midler slik at tilfredsstillende avkastning kan oppnås, uten at det innebærer vesentlig finansiell risiko, og under hensyn til at selskapet skal ha midler til å dekke sine betalingsforpliktelser ved forfall.

Eierstrategi

- ✓ Det forventes at Selskapets strategi er forankret i forretningslogikken og viser tydelig retning for innovasjon og ressursprioritering innenfor strategiske områder, og har sammenheng med Selskapets investeringsplan.
- ✓ Det forutsettes at investeringer er basert på forretningsmessige prinsipper, og prioritering av de antatt mest lønnsomme prosjektene.
- ✓ Eventuelle prosjekter som ikke tilfredsstillir selskapets bedriftsøkonomiske avkastningskrav, men som Selskapet mener har positiv samfunnsøkonomisk verdi, skal legges fram for deltakerkommunene for avklaring. Dette vil typisk være investeringer i større infrastrukturprosjekter og ny miljøteknologi. Ny miljøteknologi forventes å ha en viktig betydning i framtidens havnedrift
- ✓ Selskapet skal uansett ikke foreta disposisjoner eller investeringer som reduserer Selskapets evne til å ivareta forvaltningsansvaret for havnevirksomhet på en tilfredsstillende måte. Deltakerkommunene forventer at Selskapet arbeider aktivt med risikoavgrensning gjennom ressursallokering og differensiering av porteføljen av prosjekter for investeringer, forretningsutvikling og innovasjon."
- ✓ Når motivasjonen for eierskapet primært er samfunnsøkonomisk, må deltakerkommunene ha et helhetlig perspektiv på Selskapets prestasjoner om effektiv og sikkert forvaltning av havnevirksomhet og sammenheng med regionens utvikling. Samfunnsøkonomiske analyser/ringvirkningsanalyser kan gi et godt vurderingsgrunnlag. Forvaltning av innbyggernes investeringer må gi samfunnsøkonomisk vekst til regionen som helhet. Det vil si minst like god samfunnsøkonomisk avkastning som tilsvarende investeringer med samme risiko i andre havneområder. Med ambisjon om å bli Vestlandets viktigste logistikk knutepunktet for sjøtransport, må det forventes at Selskapet presterer resultater bedre enn andre havneområder fremover."
- ✓ Om ringvirkningsanalyser: "Overordnet styringsparameter er Selskapets evne til å påvirke den samlede samfunnsøkonomiske verdiskaping i regionen. Dette skal påvises i en ringvirkningsanalyse første gang i 2016, hvor resultatet danner basispunkt for senere vurdering minst hvert fjerde år. Analysen skal baseres på beste praksis i bransjen, tilsvarende anbefaling fra Norsk Havneforening
- ✓ Det forventes at Selskapet benytter spesifikke måleparametere som indikatorer for den samfunnsøkonomiske verdiskapingen. I periodene mellom ringvirkningsanalysene skal det årlig rapporteres på disse måleparametere
- ✓ Selskapet må ha en selvstendig økonomisk bærekraft som er i samsvar med sammenlignbare havneselskaper. Denne bærekraften avgrensar det samfunnsmessige engasjementet som Selskapet kan ta. Årlige planer som viser denne avveiningen skal legges fram for selskapets

øverste organ, representantskapet. ... Hvilke bedriftsøkonomiske styringsparametre selskapet skal rapportere:

- Egenkapitalrentabilitet forventes å ligge i intervallet 6-8 %
- Realisert avkastning, gjerne mer enn 0,7%
- Totalrentabilitet i intervallet 6-8 %
- Driftsinntekter- sammenlignes med bransjens vekst eller utvalg sammenlignbare havneselskaper
- EBITDA - sammenlignes med bransjens vekst eller utvalg sammenlignbare selskaper
- Driftsresultat (EBIT) - sammenlignes med bransjens vekst eller utvalg sammenlignbare selskaper
- Årsresultat - sammenlignes med bransjens vekst eller utvalg sammenlignbare selskaper
- Produktregnskap – skal lages

System og rutiner for å sikre etterlevelse av relevante lover og regelverk

God praksis for internkontroll ("orden i eget hus")

Revisjonskriterier er god praksis for internkontroll, hvor vi bygger på det anerkjente COSO-rammeverket for internkontroll og KPMGs egne veiledere og verktøy for å evaluere god virksomhetsstyring. Internkontroll defineres etter COSO-rammeverket i sin videste forstand som en prosess, iscenesatt og gjennomført av foretakets styre, ledelse og ansatte. Den utformes for å gi rimelig sikkerhet vedrørende måloppnåelse innen følgende områder; målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og overholdelse av gjeldende lover og regler.

7. dimensjoner i KPMGS verktøy K-styr: Kort beskrivelse av kjennetegn for god internkontroll

Ledelsesforankring, styrings og kontrollmiljø

Ledelsen viser et tydelig engasjement og ansvar for styring og kontroll, gjennom prioritering av ressurser og fastsettelse av ambisjoner og rammer for internkontrollen som understøtter behovet for og kravene til internkontroll tilpasset virksomheten. Ledelsen bidrar til å utvikle et godt styrings- og kontrollmiljø ved å gå foran som et godt eksempel

Tilpasset virksomhetens egenart, risiko og vesentlighet

Omfang og innretning på internkontrollen baseres på en vurdering av risiko og vesentlighet og tilpasses virksomhetens egenart. Internkontrollen dimensjoneres utfra en vurdering av kost-/nytte

Tydeliggjort ansvar, myndighet og roller

Ansvar, myndighet og roller er tydelig definert slik at alle ledere og medarbeidere kjenner og forstår sine ansvars- og myndighetsområder. Det er tydelig "hvem" som har ansvaret for "hva" og "når"

Integrert i virksomhetens styring, prosesser og aktiviteter

Internkontrollen integreres i virksomhetens styring og drift og er i størst mulig grad innebygd i prosesser og aktiviteter. Internkontroll er ikke noe som skjer på siden av øvrig virksomhet

Formalisert, dokumentert, tilgjengeliggjort og kommunisert

Innretning, omfang og krav til utførelse av internkontrollen er fastsatt og dette er dokumentert, tilgjengeliggjort og kommunisert. Gjennomførte tiltak dokumenteres på en måte som gjør det mulig og følge opp og etterprøve

Etterlevd og systematisk fulgt opp

Fastsatt internkontroll blir etterlevd og systematisk fulgt opp, vedlikeholdt og videreutviklet slik at den gir ønsket effekt. Internkontrollen følges opp både gjennom løpende oppfølging og frittstående oppfølging/evalueringer

Enhetlig og helhetlig

Internkontrollen standardiseres og har samme struktur og utforming på tvers av virksomheten der det er mulig (like ting gjøres likt). Internkontrollen på ulike områder og nivåer ses i sammenheng og utgjør en helhet

Et kvalitetssystem (-hva og hvordan; prosedyrer og rutiner) er tett forbundet med internkontrollen, men kvalitetssystemet har en annen primærfunksjon. Kvalitetssystemet regulerer hvordan prosesser og arbeidsoppgaver skal gjennomføres og inneholder prosedyrer og rutiner som skal sikre den enkeltes rolle og ansvar, i en resultatenhet og avdeling. Dette for å sikre kvalitativt gode prosesser og tjenester. Disse prosedyrer og rutiner bygger ofte på regelverk og retningslinjer – eksterne og interne - som regulerer virksomheten.

Med andre ord så er kvalitetssystem et praktisk verktøy som sikrer tydelighet rundt interne prosedyrer, oppgaver og ansvarsforhold – noe som er med på å styrke internkontrollen og sikre regelverksetterlevelse.

Tekniske kvalitetssystem inneholder og svært ofte avviksmønstre som kan brukes til å rapportere, håndtere og dokumentere avvik på prosedyrer og rutiner. Denne avviksinformasjonen vil i sin tur være nyttig informasjon til hvordan internkontrollen faktisk fungerer og igjen kunne være grunnlag for korrigering av kontrollaktivitetene og forbedringsarbeid.

Retningslinjer/rutiner for anskaffelser og kontraktsoppfølging

God praksis for internkontroll

Revisjonskriterier som er benyttet her er god praksis for internkontroll, hvor vi bygger på det anerkjente COSO-rammeverket for internkontroll og KPMGs egne veiledere og verktøy for å evaluere god virksomhetsstyring, se kortfattet form i avsnittet over. Fokus er her på de dokumenterte prosesser, rutiner og systemer som bidrar til å sikre etterlevelse av lov og forskrift om offentlige anskaffelser og god kontraktsoppfølging.

Som revisjonskriterier for vurderingen av kontraktsoppfølging har vi brukt veiledning om god praksis for kontraktsoppfølging fra Difis "Veileder for kontraktsoppfølging av offentlige anskaffelser", samt fagsider om offentlige anskaffelser (www.anskaffelser.no).

Noen momenter: Selve anskaffelsesprosessen avsluttes med at kontrakt signeres med valg av leverandør. Etter at kontrakt er signert gir ikke regelverket noen anvisning på hvordan oppdragsgiver skal forholde seg i kontraktsoppfølgingsfasen. Når kontrakt er signert er den offentlige oppdragsgiver og leverandør i et alminnelig kontraktsforhold, som i utgangspunktet ikke skiller seg fra kontraktsforhold som er inngått mellom to private parter. Begge har retter og plikter nedfelt i kontrakten, og etter alminnelig kontraktsrett.

Kontraktsoppfølging er alle forhold og situasjoner som oppstår fra kontrakt er signert til kontrakten er avsluttet og partene ikke lenger har retter og plikter etter kontrakten. Dette innebærer særlig å kontrollere og sørge for at leverandøren leverer det han skal, når han skal, og ellers oppfyller alle sine plikter. Men det innebærer også blant annet å implementere kontrakten i sin egen virksomhet, slik at en selv etterlever sine forpliktelser overfor leverandøren. Kontraktsoppfølging handler også om å håndtere uventede og endrede situasjoner som man ikke forventet da kontrakten ble inngått.

Ansvar for kontraktsoppfølgingen er fordelt på flere roller (én person kan inneha flere roller):

Kontraktseier som har ansvar for å tilrettelegge (implementere) kontrakten/rammeavtalen i virksomheten, dvs tilrettelegge med egnede rutiner og gjøre avtalen kjent i virksomheten.

Bestiller/Bruker som bestiller/avroper på kontrakten/rammeavtalen og som mottar ytelsen og sørger for betaling. Bestiller/Bruker vil typisk også være fordelt på ulike personer/roller

Kontraktsforvalter som har ansvaret for å følge opp kontrakten/rammeavtalen overfor leverandøren for å sikre smidig gjennomføring av avtalen og avdekke avvik i tide for å kunne rette disse.

Styring av investeringsprosjekter

Eierstrategi

- ✓ Det forventes at Selskapet etablerer et rammeverk for investering (investeringsreglement) som baseres på metodikken gitt i "Veileder i samfunnsøkonomiske analyser".

God praksis for prosjektstyring

Med god praksis for prosjektstyring menes anvendelse av prosjektledelsesferdigheter, metoder, teknikker og verktøy som vil øke muligheten til nå målene. Som supplerende revisjonskriterier til eierstrategien har vi benyttet enkelte hovedelementer fra Prosjektveiviseren.no, "Prosjektmodell for offentlig sektor". Prosjektveiviseren retter seg mot prosjektledere og prosjekteiere, og vektlegger den overordnede prosjektstyringen. Prosjektveiviseren er et rammeverk, beskriver faser, styringsdokumentasjon og beslutningspunkter, og dekker hele prosjektforløpet fra konsept til avslutning.

System og rutiner for systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid

Eierstrategi:

- ✓ "Det forventes også at Selskapet opptre etisk forsvarlig og har høy standard på helse, miljø og sikkerhet (HMS).

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter

3. Definisjoner

I denne forskrift betyr:

Internkontroll: Systematiske tiltak som skal sikre at virksomhetenes aktiviteter planlegges, organiseres, utføres, sikres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen: De lover som er nevnt i § 2 første ledd samt forskrifter fastsatt i medhold av disse.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for virksomhet som omfattes av

- lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (lov 24. mai 1929 nr. 4)
- sivilbeskyttelsesloven § 23 (egenbeskyttelsestiltak ved virksomheter) (lov 25. juni 2010 nr. 45)
- produktkontrollloven (lov 11. juni 1976 nr. 79)
- arbeidsmiljøloven (lov 17. juni 2005 nr. 62)
- forurensningsloven, dersom virksomheten sysselsetter arbeidstaker (lov 13. mars 1981 nr. 6)
- genteknologiloven (lov 2. april 1993 nr. 38)
- strålevernloven (lov av 12. mai 2000 nr. 36).
- brann- og eksplosjonsvernloven (lov 14. juni 2002 nr. 20).

§ 4. Plikt til internkontroll

Den som er ansvarlig for virksomheten skal sørge for at det innføres og utøves internkontroll i virksomheten og at dette gjøres i samarbeid med arbeidstakerne og deres representanter. Arbeidstakerne skal medvirke ved innføring og utøvelse av internkontroll.

§ 5. Innholdet i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet. Krav til dokumentasjon

Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse i det omfang som er nødvendig for å etterleve krav i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Internkontroll innebærer at virksomheten skal:

1. sørge for at de lover og forskrifter i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen som gjelder for virksomheten er tilgjengelig, og ha oversikt over de krav som er av særlig viktighet for virksomheten -
2. sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskaper og ferdigheter i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet, herunder informasjon om endringer -
3. sørge for at arbeidstakerne medvirker slik at samlet kunnskap og erfaring utnyttes -
4. fastsette mål for helse, miljø og sikkerhet må dokumenteres skriftlig
5. ha oversikt over virksomhetens organisasjon, herunder hvordan ansvar, oppgaver og myndighet for arbeidet med helse, miljø og sikkerhet er fordelt må dokumenteres skriftlig
6. kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene må dokumenteres skriftlig
7. iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhets- lovgivningen må dokumenteres skriftlig
8. foreta systematisk overvåkning og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt må dokumenteres skriftlig

Internkontrollen skal dokumenteres i den form og det omfang som er nødvendig på bakgrunn av virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse.

Skriftlig dokumentasjon etter denne forskrift skal minst omfatte annet ledd nr. 4) til og med nr. 8) i denne paragraf.

System og rutiner for miljøvern

Internkontrollforskriften (se punkt over)

System og rutiner beskrevet i internkontrollforskriften gjelder også for miljøvern.

Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)

§ 7. (plikt til å unngå forurensning) første ledd

Ingen må ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter §§ 8 (*begrensninger i plikten til å unngå forurensninger*) eller 9 (*forskrifter om forurensning*), eller tillatt etter vedtak i medhold av § 11 (*særskilt tillatelse til forurensende tiltak*).

Forskrift om begrensning av forurensninger (forurensningsforskriften)

Kapittel 20. Levering og mottak av avfall og lasterester fra skip

II. Mottaksordninger i havner

§ 20-5. Etablering og drift av mottaksordninger

Havneansvarlig skal ut fra behovet for levering, sørge for etablering og drift av mottaksordninger for avfall og lasterester fra skip i havnen. Mottaksordningene skal være tilstrekkelige til å dekke et normalt behov for levering i havnen, uten at skipene forsinkes unødige.

§ 20-6. Avfallsplaner og rapportering

Havneansvarlig plikter å utarbeide en avfallsplan i samråd med berørte parter, herunder spesielt brukere av havnen eller deres representanter. For havner som hovedsakelig mottar avfall fra fritidsbåter, skal kommunen i samråd med havneansvarlige og berørte parter utarbeide en felles avfallsplan. Havneansvarlige som ikke gir kommunen nødvendige opplysninger, er selv ansvarlig for å utarbeide en egen avfallsplan.

ROS-analyse og beredskapsplan

Kommunene har et ansvar for å gjennomføre ROS-analyser av hele den kommunale virksomheten. Karlsund IKS inngår som en del av den kommunale virksomheten, og bør derfor inkluderes i dette arbeidet.

Kunnskap om risiko og sårbarhet er vesentlig for å redusere sannsynligheten for at en uønsket hendelse inntreffer, og for å redusere konsekvensene dersom den inntreffer. Gjennom å utarbeide en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse får kommunene både bedre oversikt over og økt bevissthet om risiko og sårbarhet. Grunnlaget for beredskapsarbeidet i kommunen skal være en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, der kommunen kartlegger hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe, vurderer sannsynligheten for at slike hendelser inntreffer og hvordan slike hendelser vil kunne påvirke lokalsamfunnet. Med utgangspunkt i analysen skal kommunen utarbeide en overordnet beredskapsplan som skal være samordnet med andre relevante krise- og beredskapsplaner.

Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivildforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)

§14 - Kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen. Resultatet av dette arbeidet skal vurderes og sammenstilles i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse. Risiko- og sårbarhetsanalysen skal legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap. Risiko- og sårbarhetsanalysen skal oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner

§15 Med utgangspunkt i risiko- og sårbarhetsanalysen etter § 14 skal kommunen utarbeide en beredskapsplan.

Forskrift om kommunal beredskapsplikt

2. Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse

Kommunen skal gjennomføre en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, herunder kartlegge, systematisere og vurdere sannsynligheten for uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen og hvordan disse kan påvirke kommunen.

Kommunen skal påse at relevante offentlige og private aktører inviteres med i arbeidet med utarbeidelse av risiko- og sårbarhetsanalysen.

Der det avdekkes behov for videre detaljanalyser skal kommunen foreta ytterligere analyser eller oppfordre andre relevante aktører til å gjennomføre disse. Kommunen skal stimulere relevante aktører til å iverksette forebyggende og skadebegrensende tiltak.

Kontakt oss

Ole Willy Fundingsrud

Direktør

T +47 40 63 96 92

E ole.willy.fundingsrud@kpmg.no

Lena Davik Fjørtoft

Senior associate

T +47 40 63 92 64

E lena.fjortoft@kpmg.no

kpmg.no

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	22.05.18	11/18
Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 22.05.18**Vedlegg:**

11. Statusrapport pr. mai 2018
12. Representantskapsmøtet 18.04.18 - Interkommunalt Arkiv Rogland IKS
13. Representantskapsmøtet 20.04.18 - Haugaland Vekst IKS
14. Representantskapsmøtet 23.04.18 - Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
15. Havnerådsmøtet 26.04.18
16. Innkalling til repr.skapsmøte 23.05.18 – Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS
17. Innkalling til generalforsamling 11.06.18 – Haugaland Kraft AS
18. Kommunal Rapport 05.02.18 – Bernt svarer: Taushetsplikt og lukket møte
19. Kommunal Rapport 07.05.18 – Bernt svarer: Komitémøte kan være fjernmøte
20. NKRF- veileder «God skikk og praksis for kontrollutvalgssekretariatene» – (IM)
21. FKT - veileder «Hva kan kontrollutvalgene forvente av oppgaveutførelse og kompetanse fra sekretariatene» (IM)
22. NKRF – framlegg til ny kommunelov bidrar til styrka eigenkontroll

Saksorientering:

Vedlagt følger dei opplista tema (brev, meldingar og liknande) til kontrollutvalet til orientering.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Referatsaker 11 - 22 blir tatt til orientering

Aksdal, 16.05.18

Toril Hallsjø

Dagleg leiar/utvalssekretær

11

Kontrollutvalet i Bokn

Statusoversikt mai 2018

Saker frå bestilling til behandling i kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjon	Bestilling	Tidsbruk	Status	Ferdig dato	Merknader
«Sjukefråver i skule og barnehage»	15.02.17, sak 3/17	76 timer	Til bestilling	Hausten 2018	Deloitte AS
Selskapskontroll					
Karmsund Havn IKS	28.02.18, sak 2/18	7 timer av 180 t.	Rapport klar	mai 2018	KPMG AS
Andre saker					

Saker under politisk behandling eller til oppfølging i kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjon	Bestilt	Behandla i KU	Behandla i KST	Planlagt oppfølging	Merknader
«Plan, byggesak og eigedom»	15.02.17, sak 3/17	18.10.17, sak /17	07.11.17, sak 48/17	12 månadar etter vedtak	
Selskapskontroll					
Karmsund Havn IKS	28.02.18, sak 2/18	22.05.18, sak 10/18	19.06.18, sak	12 månadar etter vedtak	
Andre saker					
Personvernlova		22.05.18			
Bokn Arena/ Event	-	15.02.17			

Avslutta prosjekter

Forvaltningsrevisjon	Bestilt	Behandla i KU	Behandla i KST	Fylgt opp	Merknader
«Post/arkivhandtering i Bokn kommune»	03.09.15, sak 16/15	10.02.16, sak 2/16	08.03.16, sak 5/16	15.11.16, Sak 59/16	
Selskapskontroll					
« Tilpassing til Samhandlingsreforma»	04.09.14, sak 8/14	26.02.15, sak 3/15	17.03.15, sak 4/15	6 månader etter vedtak	Ikkje mottatt
Haugaland Kraft AS og Hgl Næringspark AS	04.09.14, Sak 5/14	28.05.15, sak 9/15	16.06.15, sak 27/15	08.11.16, sak	
Andre saker					
Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020	26.11.15, sak 25/11	14.09.16, sak 16/16	15.11.16, sak 58/16	-	Deloitte
Plan for selskapskontroll 2016-20	26.11.15, sak 25/11	14.09.16, sak 17/16	15.11.16, sak 57/16	-	Deloitte

PROTOKOLL

18. april 2018 ble det avholdt møte i representantskapet ved Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS i Richard Johnsens gate 12, Stavanger.

SAKSLISTE:

01/18	Godkjenning av møteinnkalling og saksliste
02/18	Valg av leder og nestleder av representantskapet
03/18	Valg av referent og to representanter til å underskrive protokollen
04/18	Godkjenning av regnskap og styrets årsberetning for 2017
05/18	Godkjenning av årsmelding for 2017
06/18	Godkjenning av budsjett og tilskudd for 2019
07/18	Godkjenning av økonomiplan for perioden 2019-2022
08/18	Valg av styre for 2018/2019
09/18	Valg av valgkomite for 2018/2019
10/18	Innkommne saker

MØTET SATT:

Kl. 10:00

Daglig leder Tor Ingve Johannessen orienterte om programmet for dagen.
Representantskapets leder Ole Tom Guse ønsket velkommen.

DELTAKERLISTE:

Deltakere IKAs representantskapsmøte 18. april 2018

	Eier	Representant
1	Eigersund kommune	Leif Erik Egaas
2	Finnøy kommune	Tone Rørheim
3	Forsand kommune	Ole Tom Guse
4	Gjesdal kommune	Linn Kristin Haga
5	Haugaland kontrollutvalgsekretariat IKS	Toril Hallsjø
6	Haugesund kommune	Tom Landås
7	Hjelmeland kommune	Kirsten Hansson
8	Hå kommune	Reidar Håland
9	IVAR IKS	Jostein Karlsen
10	Karmøy kommune	May Britt Berg
11	Klepp kommune	Siri-Mona Damsgård
12	Kvitsøy kommune	Gro A Steine
13	Lund Kommune	Olav Hafstad
14	Randaberg kommune	Per Arne Nyvoll
15	Rennesøy kommune	Eva Finnesand Hodnefjell

16	Rogaland fylkeskommune	Odd Bård Risvoll
17	Sandnes kommune	Ernst Lapin
18	Sauda kommune	Tone Storesund
19	Sola kommune	Jørund Ubø Soma
20	Sokndal kommune	Arild Urdal
21	Strand kommune	Marie Stokka
22	Suldal kommune	Øyvind Valen
23	Time kommune	Egil Sølvberg
24	Vindafjord kommune	Magne Inge Vårvik

Styret: Jon Ola Syrstad (leder)
Beate Aase Bøe (ansattes representant)

IKA: Tor Ingve Johannessen (daglig leder)
Monica Hodnefjell Tungland

Andre: Odd Gunnar Høie (observatør fra Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS)

MØTEBEHANDLING:

Sak 01/18 Godkjenning av møteinnkalling og saksliste
Møteinnkalling og saksliste ble godkjent.

Sak 02/18 Valg av leder og nestleder av representantskapet
Daglig leder foreslo Ole Tom Guse, Forsand kommune som leder, og Gro A. Steine, Kvitsøy kommune som nestleder. Ingen motkandidater ble lansert, og de foreslåtte representantene ble enstemmig valgt.

Sak 03/18 Valg av referent og to representanter til å underskrive protokollen
Monica Hodnefjell Tungland ble valgt til referent. Ernst Lapin, Sandnes kommune og Arild Urdal, Sokndal kommune ble valgt til å undertegne protokollen.

Sak 04/18 Godkjenning av regnskap og styrets årsberetning for 2017
Regnskapet og årsberetningen ble godkjent uten merknader.

Sak 05/18 Godkjenning av årsmelding for 2017
Årsmelding ble godkjent uten merknader.

Sak 06/18 Godkjenning av budsjett og tilskudd for 2019
Budsjett og tilskudd for 2019 ble godkjent uten merknader.

Sak 07/18 Godkjenning av økonomiplan for perioden 2019-2022
Økonomiplanen for perioden 2019-2022 ble godkjent uten merknader.

Sak 08/18 Valg av styre for 2018/2019
Valgkomiteens innstilling var som følger:
Leder Jon Ola Syrstad, Strand kommune
Nestleder Elin Wetås de Jara, Time kommune

Styremedlem Tone M. Haugen, Randaberg kommune
Styremedlem Jarle Nilsen, Karmøy kommune
1. Varamedlem Lisa Reime Helgeland, Hå kommune
2. Varamedlem Ole Bernt Torbjørnsen, Haugesund kommune
3. Varamedlem Annette Bokneberg, Bokn kommune
4. Varamedlem Ørjan Daltveit, Bjerkreim kommune

Beate Aasen Bøe er valgt som de ansattes representant i styret.

Valgkomiteens innstilling til styre for 2018/2019 ble godkjent uten merknader.

Sak 09/18

Valg av valgkomité for 2018/2019

Styrets innstilling til valgkomité:

Lin Øiesvold, Rogaland fylkeskommune (leder)

May Britt Berg, Karmøy kommune

Reidar Håland, Hå kommune

Styrets innstilling til valgkomité for 2018/2019 ble godkjent uten merknader

Sak 10/18

Innkomne saker

Ingen innkomne saker.

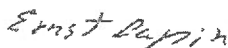
MØTE HEVET:

Kl. 10.35

Stavanger 18. april 2018

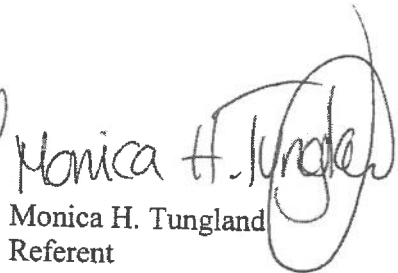
Ole Tom Guse
Representantskapets leder

Ernst Lapin
Medundertegner

Arild Urdal
Medundertegner

Monica H. Tungland
Referent

**Representantskapsmøteprotokoll
for
Haugaland Vekst IKS**

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 27.04.18
Journalført: 18/136 14th/05
Arkivkode: 217

Den 20. april 2018 ble det avholdt representantskapsmøte i Haugaland Vekst IKS, i Hemmingstad Kultursenter, Haugesund. Møtet startet 8:30

Tilstede:

Haugesund kommune v/	Arne-Christian Mohn (May Britt Vihovde fra kl 10:00)
Tysvær kommune v/	Sigmund Lier
Bokn kommune v/	Tormod Våga
Karmøy kommune v/	Jarle Nilsen
Vindafjord kommune v/	Ole Johan Vierdal
Etne kommune v/	Siri Klokkestuen
Sauda kommune v/	Rune Kloster Tvedt (e.f)
Suldal kommune v/	Gerd Helen Bø
Sveio kommune v/	Jorunn Skåden
Rogaland Fylkeskommune v/	Astrid Furumo
Administrasjonen	Tormod Karlsen Inger Kallevik Haavik Arvid Nesse
Forfall	Marte Eide Klovning

I tillegg møtte følgende:

- Styret ved styreleder Ole Bernt Thorbjørnsen, styremedlemmene Linda Christine Olsen, Kristin Marie Dahle og Peter O. Lura samt ansattes tillitsvalgt Ronny Sætre.
- Rådmennene Sigurd Eike, Jan Erik Nygård, Kristian Birkeland, Pål Nygård, Øyvind Valen og Jostein Førre.
- Toril Hallsjø fra Haugaland Kontrollutvalgssekretariat.

Til behandling forelå:

Sak 1/17 Valg av møteleder

Til møteleder ble Jarle Nilsen enstemmig valgt.

Sak 2/17 Godkjenner av innkalling og dagsorden

Innkalling og dagsorden ble godkjent.

Sak 3/17 Behandling av årsregnskap 2017

Representantskapet godkjenner styrets framlagte årsregnskap for 2017.

Sak 4/17 Framtidig organisering av Haugaland Vekst

Representantskapet fattet følgende vedtak:

1. "Nye Haugaland Vekst" etableres som en slagkraftig aktør for regional utvikling på Haugalandet med virkning fra avtalt dato i løpet av 2018.
2. Ambisjonsnivået til organisasjonen skal til enhver tid bygges på uttalte målsettinger om utvidet regionalt samarbeid og samhandling samt gjennomføring av vedtatt regional utviklingsplan.
3. Selskapet finansieres med et årlig bidrag fra eierkommunene på 6,1 millioner kroner. Årlig sats settes til kr 50.000 per år per kommune samt kr 45 per innbygger per år. I tillegg legges det inn følgende faktorer ved beregning av årlig innbetaling:

Haugesund kommune	1,4
Karmøy kommune	1,0
Tysvær kommune	1,0
Bokn kommune	1,0
Sveio kommune	1,0
Vindafjord kommune	0,6
Etne kommune	0,6
Sauda kommune	0,6
Suldal kommune	0,6
Utsira kommune	0,5

Det forutsettes at satsene skal indeks-justeres. Rogaland og Hordaland fylkeskommuner søkes om med-finansiering.

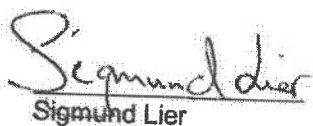
4. Selskapet fortsetter eksisterende organisering som Interkommunalt selskap. Nåværende avtaler mellom eierne og selskapet oppdateres i henhold til endret mandat.
5. Styret bes utarbeide reviderte avtaler og forslag til felles saksutredning som kan benyttes ved beslutninger i kommunestyrene.
6. Nye Haugaland Vekst og ambisjonsnivå evalueres innen våren 2020.

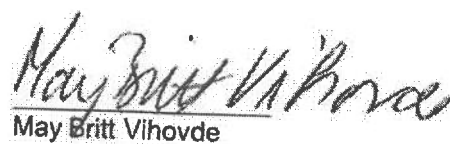
Det forelå ingen flere saker til behandling. Møtet hevet kl 10:15.

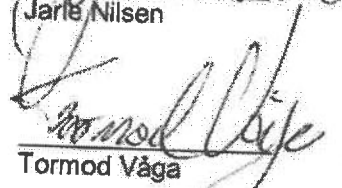
Haugesund den 20.04.2018

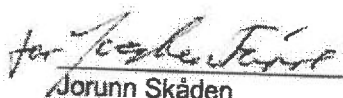
Representantskapet for Haugaland Vekst IKS

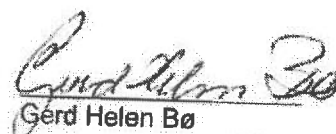

Jarle Nilsen

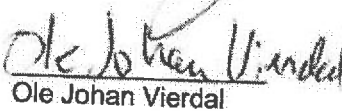

Sigmund Lier

May Britt Vihovde

Tormod Våga

for Jorunn Skåden

Gerd Helen Bø

Ole Johan Vierdal

Siri Klokkestuen

for Asbjørn Birkeland

Astrid Furumo

PROTOKOLL

Måndag 23. april 2018 blei det halde møte i representantskapet for **Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS**. Møtet blei leia av representantskapsleiar Olav Haugen.

MØTESTART / MØTESLUTT	kl. 17.00 – kl. 18.15
MØTESTAD:	Tysvær rådhus, kantinen
REPRESENTANTAR SOM MØTTE:	Alf Harald Aronsen , Karmøy kommune Svein Inge Huseby , Haugesund kommune Olav Haugen , Sveio kommune Daghild Grønnestad Alvestad , Bokn kommune Marte Eide Klovning , Utsira kommune
MØTANDE VARAREPRESENTANT:	Arnfinn Øverland , Vindafjord kommune Erik Daniel Fatnes , Sauda kommune Ragni Synniva Fett , Etne kommune Tormod Skeie , Suldal kommune (frå sak 4/18)
FORFALL:	Øyvind Haraldseid , Vindafjord kommune Solfrid Seim Nilsen , Sauda kommune Ståle Tungesvik , Etne kommune Vanja Ignjatic , Suldal kommune Gunn Marit Lygre , Tysvær kommune og vararepr
ANDRE SOM MØTTE:	Siv Bente Stople Østbø , styremedlem Toril Hallsjø , dagleg leiar

FØLGENDE SAKER BLEI HANDSAMA:

SAK 1/18 GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Handsaming i møte 23.04.18:

Fem representantar og ein vararepresentant hadde meldt forfall. Ved møtestart var åtte av ti kommunar representert og organet var såleis vedtaksføre. Etter sak 3/18 var ni eigarkommunar representert. Det var ingen merknader til innkalling og saksliste.

SAMRØYSTES VEDTAK:

Innkalling og saksliste til representantskapsmøtet 23.04.18 blir godkjent.

SAK 2/18 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ REPRESENTANTSKAPSMØTET 24.04.17 OG SÆRUTSKRIFT I SAK 8/17

Handsaming i møte 23.04.18:

Representantane hadde ingen merknader.

SAMRØYSTES VEDTAK:

Protokoll frå representantskapsmøtet 24.04.17 blir godkjent og særutskrift i sak 8/17 blir godkjent.

**SAK 3/18 GODKJENNING AV STYRET SI MELDING OG ÅRS-
MELDING 2017**

STYRET SITT FRAMLEGG:

Styret si melding og årsmelding 2017 for Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS vert godkjent.

Handsaming i møte 23.04.18:

Representantane hadde ingen merknader.

SAMRØYSTES VEDTAK:

Styret si melding og årsmelding 2017 for Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS vert godkjent.

Årsmeldinga vert oversendt samarbeidskommunane til orientering.

SAK 4/18 GODKJENNING AV ÅRSREKNESKAPEN FOR 2017

STYRET SITT FRAMLEGG:

Årsrekneskapen for 2017 for Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS vert godkjent slik det ligg føre med eit overskot på kr 31.198. Årets overskot vert lagt til eigenkapital.

Handsaming i møte 23.04.18:

Representantane var samde i at det var greitt at selskapet har opparbeida seg med ein buffer slik at selskapet var rigga for framtida, anten til planlagde eller uventa utgifter. Dagleg leiar nemnde investering av elektronisk sak/arkivssystem og skifte av personell som utgifter som ikkje er lagt inn pr. i dag. Elles var det ingen merknader.

SAMRØYSTES VEDTAK:

Årsrekneskapen for 2017 for Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS vert godkjent slik det ligg føre med eit overskot på kr 31.198. Årets overskot vert lagt til opptent eigenkapital.

SAK 5/18 BUDSJETT 2019 – FØRESETNADER OG RAMMER

Handsaming i møte 23.04.18:

Representantane hadde ingen merknader.

SAMRØYSTES VEDTAK:

Representantskapet i Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS godkjenner budsjett for 2019 slik det er lagt fram av styret:

Inntekter 2019		Utgifter 2019	
Tilskudd	2 077 000	Lønn- og sosiale utgifter	1 777 000
Andre inntekter	-	Driftsutgifter	300 000
Inntekter totalt	2 077 000	Utgifter totalt	2 077 000
Resultat	0		0

Eigartilskot frå eigarkommunane vert i 2019 følgjande:

<i>Karmøy kommune</i>	<i>376 000</i>
<i>Haugesund kommune</i>	<i>376 000</i>
<i>Tysvær kommune</i>	<i>198 000</i>
<i>Vindafjord kommune</i>	<i>198 000</i>
<i>Sveio kommune</i>	<i>177 000</i>
<i>Sauda kommune</i>	<i>177 000</i>
<i>Etna kommune</i>	<i>177 000</i>
<i>Suldal kommune</i>	<i>177 000</i>
<i>Bokn kommune</i>	<i>115 000</i>
<i>Utsira kommune</i>	<i>106 000</i>

Styret får fullmakt til å gjennomføra budsjettendringar, her under å disponera meirinntekter eller mindreutgifter, under føresetnad av at budsjettet går ut i balanse og kontingent for deltakarkommunane ikkje blir auka utover representantskapet sitt vedtak.

SAK 6/18 ØKONOMIPLAN 2019-2022

Handsaming i møte 23.04.18:

Representantane hadde ingen spesielle merknader.

SAMRØYSTES VEDTAK:

Representantskapet for Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS godkjenner økonomiplan for perioden 2019-2022:

	2019	2020	2021	2022
Inntekter:				
Tilskudd	2 077 000	2 139 000	2 203 000	2 269 000
Andre inntekter	0	0	0	0
Totalt	2 077 000	2 139 000	2 203 000	2 269 000
Utgifter:				
Lønn og sos. utg.	1 777 000	1 830 000	1 885 000	1 942 000
Driftsutgifter	300 000	309 000	318 000	327 000
Totalt	2 077 000	2 139 000	2 203 000	2 269 000
Resultat	0	0	0	0

SAK 7/18 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER

1. Representantskapsmøte 18.04.18 – Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS
2. Representantskapsmøte 19.04.18 – KS Bedrift
3. NKRF med rettleiar «God skikk og praksis for kontrollutvalgssekretariatene»
4. FKT med rettleiar «Hva kan kontrollutvalgene forvente av oppgaveutførelse og kompetanse fra sekretariatene»
5. KS Bedrift - Ny kommunelov er på trappene – Prop. 46 L (2017-18) Kommuneloven
6. NKRF – framlegget til ny kommunelov bidrar til styrka eigenkontroll
7. Sekretariatet si møteplan 2018
8. Oversikt over valde representantar og vararepresentantar for 2015-2019

Handsaming i møte 23.04.18:

Dagleg leiar gjekk igjennom punkta, med særleg vekt på rettleiarane og på endringane i framlegg til ny kommunelov. Representantane kom med kommentarar til lova.

SAMRØYSTES VEDTAK:

Referatsakene 1- 8 blir tatt til orientering

EVENTUELT

Ingen saker var meldt i forkant.

Representantskapet drøfta igjen dette med lang reisetid og bruk av fjernmøte. Alle kommunane har i dag skaffa tekniske hjelpemiddel slik at det skulle vere mogeleg å sjå, høyre og kommunisere med kvarandre, sjølv om alle ikkje er i same lokale. Nokre representantar meinte at det var viktig med personleg frammøte, men at dette kunne vere aktuelt for dei med lang veg. Det var usikkert om dette kunne nyttast for denne type møte. Dagleg leiar undersøker saka.

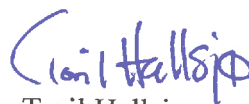
Representantskapet etterlyste fjorårets ønske om tema/føredrag i tilknytning til møtet. For møtet i år hadde dagleg leiar meint at dei nye rettleiarane og framlegg til ny kommunelov var årets tema. Utvalsleiar gjorde framlegg om at representantane kunne komme med framlegg til tema, innan utgangen av 2018, på aktuelle tema til neste års møte.

Møtedato neste år: måndag 29.04.19.

Aksdal, 23. april 2018

Olav Haugen (sign.)
representantskapsleiar

Toril Hallsjø
dagleg leiar

KARMSUND HAVN IKS
Postboks 186
5501 Haugesund
Tlf.: 52703750

Innkalling til møte i havnerådet

Det innkalles med dette til møte i havnerådet, med fremmøte på **Killingøy**

Torsdag 26.04.2018 kl. 14.00

Til behandling foreligger:

- Sak 3/18 Referatsaker (s.2)**
- Sak 4/18 Heving av låneramme** *(unntatt offentlighet jmf. Off.lov §13(2))* **(s.10)**
- Sak 5/18 Opprettelse av Karmsund Havn Eiendom (s.17)**
(unntatt offentlighet jmf. Off.lov §13(2))
- Sak 6/18 Husøyvegen 250 AS** *(unntatt offentlighet jmf. Off.lov §13(2))* **(s.22)**
- Sak 7/18 Avhending av et mindre areal i Kopervik (s.48)**
- Sak 8/18 Årsoppgjør 2017 (s.57)**
- Sak 9/18 Investering i Havnekran på Husøy (s.77)**
- Sak 10/18 Ringvirkningsanalyse (s.85)**

Forfall bes meddelt KH ved havnedirektøren på telefon 52 70 37 50.

Haugesund, 19.04.18

Tore Gautesen
Havnedirektør

Gjenpart til:

- Varamedlemmer
- Ordførere og Rådmenn i Haugesund, Karmøy, Bokn, Bømlo, Sveio og Tysvær
- Havnestyrets leder (Kristine Skeie)

HIM
 Telefon 52 76 50 50
 Telefax 52 76 50 51
 e-post: him@him.as

Haugaland
 Kontrollutvalgssekretariat IKS
 Mottatt dato: 09.05.18
 Journalført: 18/155/tha/og h
 Arkivkode: 217

Representantskapet

Dato 09.05.18

INNKALLING TIL MØTE I REPRESENTANTSKAPET HAUGALAND INTERKOMMUNALE MILJØVERK ONSDAG 23. MAI 2018 KL 15.00

Det innkalles til møte i representantskapet for Haugaland Interkommunale Miljøverk, jf. §8 i loven og §10 i vedtekten. **Møtet holdes onsdag 23.05.18 kl 15.00-17.00 på Toraneset Miljøpark.**

Dersom noen ikke kan møte, ber vi om å bli varslet snarest over tlf 52 76 50 50 eller e-post: gro.staveland@him.as

Følgende representanter innkalles:

Bokn	Kari Christensen
Bokn	Kjetil Vatnaland (meldt forfall)
Etne	Ordfører Siri Klokkestuen
Etne	Varaordfører Ingemund Berge
Haugesund	Gudrun Caspersen
Haugesund	Nini Hæggernes
Haugesund	Synnøve Lunde
Haugesund	Arne Trygve Løvvik
Tysvær	Ordfører Sigmund Lier (meldt forfall)
Tysvær	Varaordfører Ola S. Apeland
Vindafjord	Ordfører Ole Johan Vierdal
Vindafjord	Varaordfører Steinar Skartland

Innkallingen sendes også til:
 Haugaland kontrollutvalgssekretariat
 Styreleder i HIM, Arild Karlsen

Varamedlemmer som varsles og kan bli innkalt ved forfall:

Bokn	Jørgen Thuestad (innkalles til møtet)
Etne	Mette Heidi Bergsvåg Ekrheim
Haugesund	Tor Inge Eidesen
Tysvær	Anita Halsnes (innkalles til møtet)
Vindafjord	Wenche Sandbekken Lilleland

Følgende deltakerkommuner er varslet:

Bokn kommune, ordføreren
 Etne kommune, ordføreren
 Haugesund kommune, ordføreren
 Tysvær kommune, ordføreren
 Vindafjord kommune, ordføreren

Innkalling

Evt. merknader til innkallingen
Valg av protokollfører
Valg av 2 representanter til å signere protokollen
Godkjenning av saksliste

Referat- og orienteringssaker

- 18.01 Protokoll fra møte i Representantskapet 29.11.17
- 18.02 Orientering om drift i HIM IKS og HIM Transport AS samt Strategisk plan for HIM IKS v/adm.dir. Gro Staveland
- 18.03 Orientering om regnskap 2017 samt andre nøkkeltall ved økonomileder Knut Arvid Hagenberg

Vedtakssaker:

- 18.04 Årsmelding og regnskap 2017
- 18.05 Valg av styre i HIM for perioden 2018-2020

Sigmund Lier
Leder i representantskapet
Sign.

Gro Staveland
Adm direktør

Vedlegg:

Kopi av protokoll fra møtet 29.11.18
Saksutredning til sak 18.04
Saksutredning til sak 18.05

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 14.05.18
Journalført: 18/174/Hha/agh
Arkivkode: 217

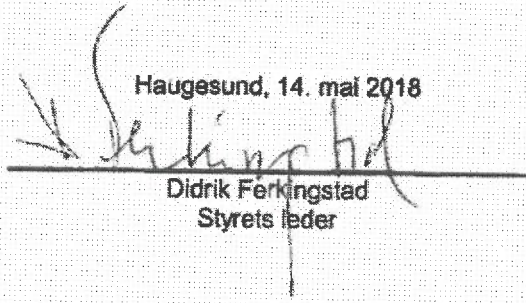
Generalforsamling for 2017

Det innkalles herved til ordinær generalforsamling i Haugaland Kraft AS den 11. juni 2018, kl. 14:00, i lokalene til Haugaland Kraft AS, Haukeliveien 25. Til behandling foreligger følgende saker (jfr. vedtektenes § 8 og aksjelovens § 5-5):

Dagsorden / saker:

- Apning av generalforsamlingen v/styrets leder
 - Opprette fortegnelse over fremmøtte aksjeeiere og fullmakter
 - Sak 01.18 Godkjenning av innkallingen og dagsorden
 - Sak 02.18 Valg av møteleder
 - Sak 03.18 Valg av personer til å undertegne protokollen
 - Sak 04.18 Redegjørelse om årets drift v/konsernsjef. Olav Linga
 - Sak 05.18 Godkjenning av resultatregnskap og balanse for Haugaland Kraft AS og konsernet for 2017, herunder anvendelse av årsoverskuddet og utdeling av utbytte
 - Sak 06.18 Godkjenning av revisors honorar
 - Sak 07.18 Valg av styre
 - Sak 08.18 Valg av valgkomité.
Selskapet har per i dag ikke mottatt forslag til kandidater til valgkomiteen. Vi forventer at disse fremmes på generalforsamlingen.
 - Sak 09.18 Fastsettelse av godtgjørelse til styrets og valgkomiteens medlemmer
 - Sak 10.18 Endring «Instruks for valgkomité»
Forslaget til endring av instruks for valgkomiteen fremmes fra administrasjonen for å klargjøre hvordan komiteen skal velges. Gjeldende «Instruks for valgkomiteen viser til en aksjonæravtale som ikke eksister.
- Vedlegg:
- Forslag til enkeltvedtak
 - Årsrapport 2017
 - Valgkomiteens innstilling til nytt styre i Haugaland Kraft AS
 - Gjeldende Instruks for valgkomiteen
 - Forslag til protokoll

Haugesund, 14. mai 2018

Didrik Ferkingstad
Styrets leder

Politikere står fritt til å fortelle fra møter bak lukkede dører

Kommunal Rapport - publisert 05.02.18

BERNT SVARER. Ordfører kan ikke pålegge politikere taushet om hva som er diskutert i et lukket politisk møte, utover det som følger av lov, slår jusprofessor Jan Fridthjof Bernt fast.

I et kommunestyremøte fikk representantene seg forelagt et krav om å undertegne en taushetserklæring før behandlingen startet. Møtet gjaldt oppsigelse av rådmann. Det har i etterkant også kommet fram at det under møtet ble foretatt en «prøveavstemning», som viste at flere var imot en slik oppsigelse. Etter at disse ble gjort gjenstand for belæring, ble det tilslutt fattet et enstemmig vedtak.

Spørsmål 1

Kan en ordfører pålegge kommunestyrerepresentantene å undertegne en erklæring om taushetsplikt i et møte, ut over den generelle taushetsplikt de allerede har som folkevalgte? Er en slik underskrevet taushetsplikt bindende for representantene under enhver omstendighet?

Bernt svarer

Vervet som folkevalgt er et personlig tillitsverv, og det er en sak mellom den folkevalgte og dem som har valgt ham eller henne, hvordan vervet utføres. Det betyr at en folkevalgt ikke kan instrueres, heller ikke om hva han eller hun forteller eller uttaler til media eller andre, verken av ordfører, administrasjonen eller av kommunestyret eller annet folkevalgt organ. Dette gjelder også der et møte i et folkevalgt organ holdes for lukkede dører.

Folkevalgte vil bare ha taushetsplikt så langt dette følger av bestemmelsen i forvaltningsloven § 13. Dette gjelder da konkrete opplysninger som kommer frem i saksdokumenter eller i møtet; om forretningshemmeligheter for private som andre vil kunne utnytte i konkurranse med vedkommende, eller om «personlige forhold» av privat karakter, **altså ikke om hvordan kommunale saksbehandlere og tjenesteytere utfører sine arbeidsoppgaver.**

Det er ordførers og rådmannens ansvar å gjøre de folkevalgte oppmerksom på om det fremkommer opplysninger som er omfattet av denne taushetsplikten. Pålegg om taushetsplikt som går ut over dette, er derimot klart ulovlig. Dette gjelder også pålegg om å skrive under taushetsløfte i mer generell form om alt som har kommet frem ved behandlingen av en sak. Slike erklæringer har ingen bindende kraft for den enkelte folkevalgte.

Det kan være gode grunner for å være tilbakeholden med å gå ut i det offentlige rom med opplysninger og synspunkter som kommer frem i et lukket møte om en slik sensitiv sak, men så lenge det ikke er tale om opplysninger av direkte personlig karakter, i praksis om helseforhold eller andre private problemer, er det i siste instans **opp til den enkelte folkevalgte å avgjøre – ut fra politiske og etiske vurderinger – hva han eller hun vil fortelle sine velgere** om det som har fremkommet og skjedd.

Spørsmål 2

Er en slik «prøveavstemning» innenfor det som loven anser som forsvarlig saksbehandling i et møte, som verken er innkalt på lovlig måte, eller hvor representantene har fått anledning til å sette seg inn i saken på forhånd?

Bernt svarer

«Prøveavstemninger» er en ganske vanlig fremgangsmåte i kollegiale organer. Noen ganger brukes det for å avklare hvor mye støtte ulike alternative forslag til vedtak har blant medlemmene, slik at det er mulig for disse å vurdere om de vil samle seg om færre forslag. I andre situasjoner – slik som denne – kan begrunnelsen være at man ikke ønsker at et vedtak i en vanskelig sak skal treffes med knapt flertall, og at man ønsker å vise at i siste omgang står alle medlemmer bak det vedtaket som det viste seg hadde størst tilslutning. Prøveavstemningen kan også være utgangspunkt for en fortsatt debatt, med sikte på å få medlemmer som har stemt mot et bestemt forslag, til å endre standpunkt.

Dette er en helt legitim fremgangsmåte. Rent teknisk er en slik «prøveavstemning» ikke en votering i kommunelovens forstand, men en form for meningsytring fra medlemmene som ledd i saksbehandlingen i organet. I møteboken bør det angis at man har holdt prøveavstemning og hva som var temaet, men utfallet av denne skal ikke protokolleres.

Når man velger denne fremgangsmåten, er det ofte en underforstått forventning om at man ikke i ettertid skal fortelle om utfallet av denne, eller om egen eller andres stemmegiving. Men de folkevalgte kan heller ikke pålegges taushetsplikt om dette.

Komitémøte kan være fjernmøte

Kommunal Rapport - publisert 07.05.18

BERNT SVARER. Hva skal det kommunale utvalget gjøre når ett av medlemmene kun kan delta i et møte via telefon?

SPØRSMÅL:

I et møte i et kommunalt utvalg har tre av de fem medlemmene forfall. Det ene av disse kan imidlertid delta per telefon. Vil det være tilstrekkelig til å oppfylle kravet i kommuneloven § 33 om at det er et vilkår for gyldig vedtak at minst halvdel av medlemmene har vært til stede under forhandlingene og avgitt stemme i vedkommende sak?

SVAR:

Lovens hovedregel er at bare de medlemmene som er til fysisk til stede, deltar i møtet. Men Kommunaldepartement har, med hjemmel i kommuneloven § 30, nr. 2, gitt en forskrift som gir adgang til å holde «fjernmøter» i andre organer enn kommunestyret og kontrollutvalget.

Fjernmøte kan være ulike former for videokonferanse, eller det kan skje per telefon. Denne møteformen kan ikke benyttes hvis saken angår en arbeidstakers tjenstlige forhold eller hvis det er opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt, og den «bør» ikke benyttes der saken skal behandles i lukket møte av hensyn til personvern eller offentlige interesser (forskriften § 3).

Hvis et medlem som her bare kan delta i et møte per telefon, må man kunne løse problemet ved å treffe vedtak om at møtet settes som fjernmøte. Vilkåret for å bruke denne møteformen er da at «alle møtedeltakerne kunne høre og kommunisere med hverandre» (forskriften § 2, første avsnitt), og en tredel av medlemmene vil kunne motsette seg at denne møteformen benyttes og kreve at saken behandles i ordinært møte (forskriften § 2, tredje avsnitt).

Veileder

Hva kan kontrollutvalget forvente
av oppgaveutførelse og kompetanse
fra sekretariatet

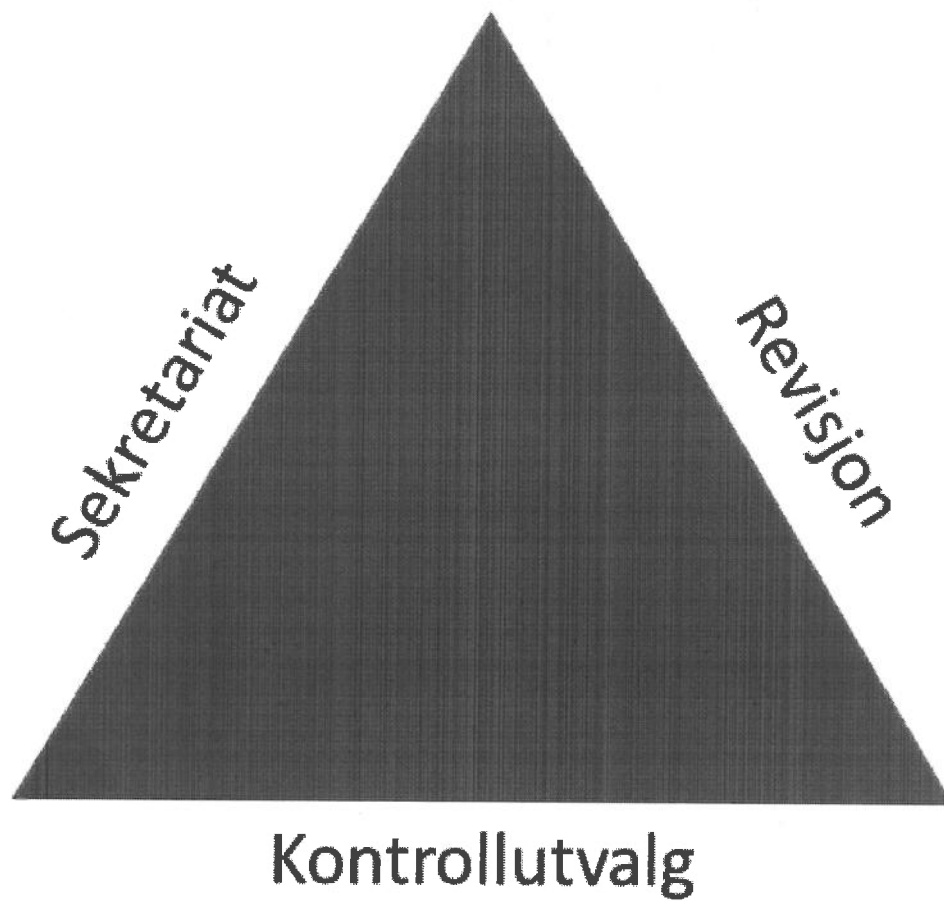
FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

Innholdsfortegnelse:

1.	Arbeidsgruppens sammensetning og mandat.....	2
2.	Bakgrunn	2
3.	Innledning	3
3.1.	Lovkrav	3
3.2.	Kontrollutvalgsboken	3
3.3.	Lovutvalget (NOU 2016:4) om sekretariatene	5
4.	Oppgaveutførelse	5
4.1.	Tilgjengelighet og bemanning	5
4.2.	Kontrollutvalget som oppdragsgiver.....	6
4.3.	Analyse og plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.....	6
4.4.	Bestiller/utfører modell	8
4.5.	Forberedelse av møte i kontrollutvalget	10
4.6.	Saksbehandling.....	12
4.7.	Utsending av møteinnkalling	14
4.8.	Avvikling av møte i kontrollutvalget	15
4.9.	Etterarbeid etter møte i kontrollutvalget	15
4.10.	Henvendelser til kontrollutvalget	16
4.11.	Valg av revisjonsordning	16
4.12.	Valg av revisor.....	17
4.13.	Valg av sekretariatsordning.....	18
4.14.	Valg av sekretær	19
4.15.	Årsmelding for kontrollutvalget.....	19
4.16.	Folkevalgtopplæring for kontrollutvalget	19
4.17.	Målform	21
5.	Aktuelle lenker	21

Veileder for god skikk og praksis for
kontrollutvalgssekretariatene

Innhold

Veileder for god skikk og praksis for kontrollutvalgssekretariatene.....	1
0) Forord.....	3
1) Innledning.....	4
2) God skikk og praksis for kontrollutvalgssekretariatene	5
3) Kort om kontrollutvalgssekretariat og deres mandat	5
4) Bestiller-utførermodellen.....	7
5) Arbeidsdeling i bestiller- utførermodellen - Sekretariatets arbeidsoppgaver	7
5.1 Administrasjon.....	8
5.2 Saksbehandling.....	9
5.3 Utredning.....	10
5.4 Rådgivning	13
5.5 Koordinere.....	14
6) Overordnede anbefalinger	14

Forslaget til ny kommunelov bidrar til styrket egenkontroll | Norges Kommunerevisorforbund

22

NKRF er i all hovedsak fornøyd med regjeringens forslag, som støtter opp om mange av forbundets synspunkter.

Forslaget til ny kommunelov bidrar til styrket egenkontroll

19.03.2018

NKRF er i all hovedsak fornøyd med regjeringens forslag, som støtter opp om mange av forbundets synspunkter.

Kommunal- og moderniseringsminister
Monica Mæland (H)
Foto: KMD/Flickr

Kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland (H) presenterte forslaget til ny kommunelov fredag 16. mars. Hun framhevet at forslaget legger opp til å lovfeste det kommunale selvstyret. Forslaget framstår som modernisert med klart språk og lettere tilgjengelig enn dagens lov, som etter hvert bærer preg av å være «flikket» en del på siden den trådte i kraft i 1993.

Styreleder Per Olav Nilsen i NKRF er i all hovedsak fornøyd med forslaget. NKRF vil imidlertid følge opp en del forhold i forbindelse med Stortingets behandling av lovforslaget, og ikke minst i det påfølgende forskriftsarbeidet.

Økonomiforvaltning mv.

Av viktige forslag knyttet til bestemmelser om økonomiforvaltning mv. kan nevnes at regjeringen foreslår å utvide låneadgangen, ved at det åpnes for å lånefinansiere investeringstilskudd til andre kommuner og kommunalt eide selskaper på områder hvor kommunene har et lovpålagt ansvar. Det foreslås imidlertid en beløpsmessig begrensning i kommunens låneadgang ut fra eierandel.

NKRF er tilfreds med at regjeringen følger opp lovutvalgets forslag til en klarere beregningsmodell for minste tillatte låneavdrag. NKRF har ved flere anledninger tatt opp med departementet at dagens regulering gir grunnlag for flere ulike beregningsmodeller, og at en modell lik den regjeringen nå foreslår gir en mer forsvarlig avdragsprofil på kommunens lånegjeld.

Vi noterer også at regjeringen, i tråd med vår høringsuttalelse, foreslår å begrense låneadgangen ved innfrielse av garantiansvar til kausjoner.

Regnskapsrevisjon

Lovforslaget er i all hovedsak i samsvar med NOU-en. I høringsuttalelsen viste NKRF til pågående arbeid med ny revisorlov og viktigheten av at det ikke blir unødvendige forskjeller i reglene om revisjon i kommuneloven og revisorloven. NKRF ser derfor positivt på at departementet signaliserer at det kan bli aktuelt med en nærmere vurdering av disse bestemmelsene i forbindelse med endringene i revisorloven.

Styreleder Per Olav Nilsen, NKRF

NKRF er også tilfreds med den foreslåtte utvidelsen av regnskapsrevisors oppgaver når det gjelder bevilgningskontroll og forenklet etterleverskontroll. Vi støtter regjeringen i at disse oppgavene må utvikles nærmere gjennom god kommunal revisjonsskikk.

Forvaltningsrevisjon

Regjeringen foreslår, i strid med NKRFs høringsuttalelse, å oppheve dagens krav om årlig forvaltningsrevisjon. Dette begrunnes med at det må være rom for at omfanget av forvaltningsrevisjon kan tilpasses til den enkelte kommunen, ut i fra kommunens størrelse, kompleksitet og risikoforhold. Det presiseres imidlertid viktigheten av at kommunene gjennomfører forvaltningsrevisjon regelmessig. Det presiseres også at kravet om en plan for forvaltningsrevisjon må forstås som et krav om å gjennomføre forvaltningsrevisjoner.

Sertifisering av revisor. Nasjonal kvalitetskontroll

Lovforslaget slutter seg i hovedsak til lovutvalgets vurderinger om ikke å innføre lovbestemt sertifisering av kommunale revisorer og en statlig tilsynsordning. Videre sies det at det er behov for mer utredning dersom en nasjonal kvalitetskontrollordning skal innføres. Dette er temaer som NKRF vil ha til vurdering i det videre arbeidet med lov og forskrift.

Kontrollutvalget og kontrollutvalgsekretariatet

Regjeringen foreslår å øke minste antall medlemmer i kontrollutvalget fra tre til fem. Dessuten foreslås det en ny bestemmelse om at lederen av kontrollutvalget ikke kan være medlem av samme parti som ordføreren. Valgbarehetsreglene foreslås utvidet i tråd med lovutvalgets forslag. Dvs. at personer som har en ledende stilling eller som er medlem eller varamedlem av styret eller bedriftsforsamlingen, i et selskap som kommunen har eierinteresser i, ikke vil være valgbare til kontrollutvalget.

Regjeringen foreslår ingen endringer i kontrollutvalgsekretariatets oppgaver eller hvem som kan være sekretariat for kontrollutvalget. Det foreslås heller ingen formelle krav til sekretariatets kompetanse eller krav til størrelsen på sekretariatet.

Flere høringsinstanser hadde innvendinger mot lovforslagets omtale av grensegangen mellom sekretariatets og revisjonens oppgaver. NKRF er tilfreds med at dette klargjøres i lovproposisjonen, hvor det bl.a. sies *at lovforslaget, som er en videreføring av gjeldende rett, ikke forbyr sekretariatet å innhente informasjon og vurdere denne opp mot et regelverk, vedtak og liknende. Det vil tvert imot kunne være saker eller sakstyper hvor dette er en naturlig arbeidsoppgave for sekretariatet.*

Kommunenes styring og kontroll med ekstern virksomhet

Regjeringen foreslår å lovfeste krav om eierskapsmelding. Meldingen skal inneholde en oversikt over alle kommunens aksjeselskaper, interkommunale samarbeid etter IKS-loven, samvirkeforetak, kommunale oppgavefellesskap, vertskommunesamarbeid og kommunale foretak (men ikke stiftelser). Eierskapsmeldingen bør inneholde kommunens overordnede prinsipper for eierstyring og prinsippene for eierstyringen av den enkelte enhet, formålet med den enkelte enhet samt en omtale av virksomheten i hver enhet.

NKRF støtter regjeringen i at det er behov for å styrke kommunens kontroll med ekstern virksomhet som utfører kommunale oppgaver. Sammenliknet med gjeldende rett foreslås innsynsretten til også å omfatte andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen eller fylkeskommunen.

Innsynsretten skal omfatte all informasjon som er nødvendig for at kommunen skal kunne kontrollere at selskapets forpliktelser etter kontrakten blir oppfylt. Dette vil omfatte selskapets overholdelse av både kommuneplikter og aktørplikter. Den lovfestede innsynsretten bør imidlertid begrenses til det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten er oppfylt. Dersom det er ønskelig eller behov for innsyn i andre forhold, må det derfor spesifiseres i avtalen. Innsynsretten må også begrenses til kun å omfatte de delene av virksomheten som utfører et oppdrag for kommunen. Retten åpner opp for inspeksjoner som er nødvendige for å kontrollere at kontrakten blir oppfylt og at kommuneplikter og aktørplikter i lovverket blir oppfylt.

Regjeringen foreslår at kravet om god kommunal revisjonsskikk også vil gjelde for eierskapskontrollen. Dette innebærer at det kun vil være revisor som kan utføre eierskapskontroll på vegne av kontrollutvalget. Kontrollutvalget og kontrollutvalgsekretariatet vil imidlertid på sin side ha som oppgave å planlegge og bestille eierskapskontroller, slik arbeidsdelingen etter gjeldende rett er for forvaltningsrevisjoner. Forslaget begrunnes med at det vil bidra til å styrke kvaliteten på eierskapskontrollen samtidig som den gir en klarere rollefordeling.

Internkontroll

Den foreslåtte internkontrollbestemmelsen er mer omfattende og detaljert enn dagens bestemmelse. Intensjonen med den nye bestemmelsen er at denne i hovedsak skal erstatte internkontrollbestemmelser i særlovgivningen. I lovproposisjonen sies det at forslaget *må inkludere en oppheving av de fleste internkontrollbestemmelser med kommuneplikter i særlovgivningen.*

Kommunedirektøren, som er lovforslagets betegnelse på administrasjonssjefen (rådmannen), er ansvarlig for internkontrollen, og skal minst én gang i året rapportere til kommunestyret om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn.

Statlig tilsyn

Det foreslås at kommunene får partsrettigheter i alle faser av et tilsyn. Fylkesmannen får en tydeligere rolle i å følge opp og ha dialog med kommunene. Det legges også opp til en sterkere samordning mellom det statlige tilsynet og kommunenes egenkontroll. NKRF er tilfreds med at statlige tilsynsmyndigheter gis en plikt til å ta hensyn til det samlede statlige tilsyn med den enkelte kommune og fylkeskommune, og til relevante forvaltningsrevisjonsrapporter i sin planlegging, prioritering og gjennomføring av tilsyn. Videre skal tilsynsmyndighetene ikke prioritere et tilsyn med samme tema som er planlagt eller nylig gjennomført forvaltningsrevisjon, med mindre det foreligger særlige grunner.

Relaterte artikler:

- En ny og moderne kommunelov (KMD)
- Prop. 46 L (2017–2018) Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) (KMD)
- NOU 2016: 4 Ny kommunelov
- NKRFs høringsuttalelse til NOU 2016: 4 Ny kommunelov